

Handwritten signature or mark in the top right corner.

МЕДИЦИНА
ГЛАВМАТА

ΑΓΓΛΙΚΑ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΑ "HENRY,"

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΑΘΗΝΑΙ: ΣΤΑΔΙΟΥ 28 — ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: ΗΦΑΙΣΤΟΥ 1

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ:

Κ. Β. ΣΕΚΛΕΙΖΙΩΤΗ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΑΙ:

F. MISKER
CH. LAFIN
P. NUTRAK

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΝ:

1ον) ΜΟΝΟΤΑΣΙΑ ΑΡΧΙΛΟΓΙΣΤΩΝ: Μαθήματα διδασκόμενα, Λογιστική, Άγγλικά, Γαλλικά, Στενογραφία, Οικ. Μαθηματικά, Έμπορικη και Πολιτική Οικονομία, Δακτυλογραφία. Δεκτοί μόνον οί τελειόφοιτοι Γυμνασίου ή και οί έχοντες βάσεις τουλάχιστον τής Λογιστικής. Σκοπός τών οποίων είνε ή κατάρτισις διπλωματούχων αρχιλογιστών.

2ον) ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΜΟΝΟΤΑΣΙΑ: Διάρκειας 6 μηνών και 9. Διδασκόμενα μαθήματα, Λογιστική Άγγλικά, Γαλλικά, Στενογραφία, Δακτυλογραφία. Δεκτοί οί έχοντες ένδεικτικόν Γυμνασίου ή Έμπορικής Σχολής.

3ον) ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ: Έμπορικής Λογιστικής, Έταιρειών, Βιομηχανικής, Τραπεζικής Χρηματιστηρίου, Ασφαλειών, Γεωργικής, Συμμετοχικών επιχειρήσεων κ.τ.λ.

4ον) ΤΜΗΜΑΤΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ: Άγγλικών, Γαλλικών, Γερμανικών και Ίταλικών πασών τών δυνάμεων, ώς και ιδιαίτερα τμήματα άλληλογραφίας εις όλας τας γλώσσας.

5ον) ΤΜΗΜΑΤΑ ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑΣ: Διάρκεια 3 μηνών πρός κατάρτισιν διπλωματούχων στενογράφων.

Τά Έμπορικά μαθήματα θέλει διδάξει ό έμποριολόγος κ. Κ. Β. ΣΕΚΛΕΙΖΙΩΤΗΣ προσωπικώς και έν Άθήναις και έν Πειραιεί.

Δίδακτρα πολύ προσιτά εις πάντας, διά τούς άπόρους και ύπαλλήλους ιδιαίτερα έκπαισ.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ

ΑΘΗΝΑΙ: ΣΤΑΔΙΟΥ 28 (ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ)

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: ΜΑΚΡΑΣ ΣΤΟΑΣ & ΗΦΑΙΣΤΟΥ 1

Κανονισμός άποστέλλεται τῷ αίτούντι

ΟΛΟΣ Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΑΓΟΡΑΖΕΙ

ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙ

ΤΑ ΩΡΟΛΟΓΙΑ

ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ

ΣΤΟΥ

Σ Π Ε Τ Σ Ι Α Λ Η

ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΗ 11Α

ΓΙΑΤΙ Είναι βέβαιος Διά τήν ήγγυημένην ποιότητα, τήν τελειάν και καλλιτεχνικήν έργασίαν και τας λογικάς τιμάς.

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1928

ΤΟΜΟΣ Γ' — ΑΡΙΘ. 33

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΓΕΡ 29

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΡ. ΧΑΪ'ΝΕ: Ο ΙΠΠΟΤΗΣ ΟΛΑΦ (Μετ. Α. Κουκούλα)
ΚΛ. ΚΛΩΝΗ: ΜΥΚΟΝΟΣ
Μ. ΣΑΡΟΝΑΡΟ: ΤΟ ΘΡΑΪΟΤΕΡΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΚΗ-
ΠΟΥ ΜΟΥ

ΘΡ. ΔΕΛΕΔΔΑ: ΓΙΑΤΙ ΑΜΑΡΤΗΣΕ
Γ. ΦΤΙΡΑ: ΗΛΙΣ ΜΗΝΙΑΤΗΣ
Α. ΠΑΠΑΔΗΜΑ: ΕΚΕΙΝΗ ΠΟΥ ΕΦΕΡΕ ΤΗ ΔΥΣΤΥΧΙΑ
ΤΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟ ΤΗΣ ΡΟΥΘ: (άπόδοσις από τó εβραϊκό
Γλωσσέφ Έλιγιά)

Μ. ΒΑΡΙΝΓ: ΠΕΡ' ΑΠ' ΤΟΝ ΤΑΦΟ
Σ. ΛΟΡΕΖ: ΕΝΑΣ ΜΠΟΥΜΠΗΣ ΚΑΙ ΔΥΟ ΜΠΟΜΠΙ

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

Στοχασμοί παράταιροι: Φθινόπωρο (Ζεβεδάιος)—Λόγια και Πράγματα — Γύρω από τά βιβλία (Β. Ρώτας) — Τό Θέατρο (Κ. Μπασιτιάς) — Μουσική (Π. Γλυκοφρύδης) — Έκθέσεις (Κλ. Κλώνη) — Πρόοδοι τών επιστημών (Σ. Παπαδάκης) — Ξένη πνευματική ζωή — Τά ξένα περιοδικά — Περιοδικά κ' έφημερίδες — Άλληλογραφία.

HENRI HEINE

Ο ΙΠΠΟΤΗΣ ΟΛΑΦ

I

Στή μητρόπολη μπρός στέκουν
Ανδ άντρες, κόκκινα ντυμένοι,
"Ο ένας είναι ό βασιλέας
Κι' ό άλλος δίπλα ό δήμος είναι.

Λέει στο δήμο ό βασιλέας:
"Ο ψαλμός τών ιερέων
Δείχνει, ή στέψη πώς τελειώνει—
"Ετοιμο έχε τó πελέκι».

Τ' όργανο άντηχει, οί καμπάνες.
Κι' ό λαός ξεχύνεται έξω
Στῆς ώραίας πομπῆς τῆ μέση
Στολισμένοι οί νιόννυφοι είναι.

Φοβισμένη, ώχρή, θλιμμένη
Στέκει ή ώραία βασιλοπούλα
Θαρραλέος είναι ό κύρ Όλαφ
Και γελάει τó άλκιο στόμα.

Κι' ώς γελάει τó άλκιο στόμα,
Λέει στον άγριο βασιλέα:
" Καλημέρα, πεθερέ μου,
Τό κεφάλι θά μου πάρης.

" Σήμερα θενά πεθάνω,
Μ' άσε με ώς τó μεσονύχτι,
Νά γιορτάσω τις χαρές μου
Με συμπόσια και χορό.

" Ασε με νά ζήσω ώς ότου
Τό στερνό ποτήρι άδειάση,
Κι' ό στερνός χορός τελειώση—
" Ασε με ώς τó μεσονύχτι! "

Κ' έπεε ό βασιλέας στο δήμο:
" Στο γαμπρό μου δίνω χάρη
Μοναχά ώς τó μεσονύχτι—
" Ετοιμο έχε τó πελέκι. "

II

Τώρα κάθεται ὁ κύρ "Ολαφ στὴ γιορτὴ
Καὶ τὴν κούπα ὡς κάτω ἀδειάζει τὴ στερνή.
Ἡ γυναίκα του στὸν ὄμο του ἀκουμπᾷ
Καὶ στενάζει ἀπὸ βαθειά.
Καὶ στὴν πόρτα μπρὸς ὁ δῆμος στέκει.

Ἐκεῖ ὁ κύρ "Ολαφ, ὁ χορὸς σὰν ἀρχινᾷ,
Τὴ γυναίκα του μὲ ὀσμὴ τραβάει, τρελλά,
Καὶ χορεύουν στῶν πυρσῶν μέσα τὸ φῶς
Τὸ χορὸ, πὸν εἶναι ὁ στεργός.
Καὶ στὴν πόρτα μπρὸς ὁ δῆμος στέκει.

Τὰ βιολὰ στὴ σάλα πρόσχαρα ἀντηχοῦν,
Σὰ νὰ κλαῖν τὰ φλόοντα πένθημα ἀπαντοῦν!
Ἄλλοι βλέπει στὸ χορὸ τοὺς δνὸ,
Νοιώθει μυστικὸ παλμό.
Καὶ στὴν πόρτα μπρὸς ὁ δῆμος στέκει.

Μὲς στὴ ζάλη, ὅπως χορεύουν, ξαφνικὰ
Στὴ γυναίκα του ὁ κύρ "Ολαφ λέει σιγὰ:
« Δὲν τὸ ξέρεις τόσο ἀλήθεια σ' ἀγαπᾷ
Ὅσο καὶ τὸ μνῆμα εἶναι ψυχρό» —
Καὶ στὴν πόρτα μπρὸς ὁ δῆμος στέκει.

III

Κύρ "Ολαφ, ἦρθαν τὰ μεσάνυχτα,
Πιότερο δὲν μπορεῖς νὰ ζήσης!
Τοῦ βασιλέα τὴν κόρη τόλμησες
Κάτω ἀπὸ τ' ἄστρα νὰ γλεντήσης.

Οἱ μοναχοὶ σιγὰ προσεύχονται
Κι ὁ δῆμος μπρὸς στὸ ἱερόνισμα στέκει
Μὲ τ' ὀλοκόκκινο τὸ ρούχο του
Καὶ τὸ γυμνὸ του τὸ πελέκι.

Κατέβηκε ὁ "Ολαφ στὸν αὐλόγυρο,
Σπαθιά, πυρσοὶ φεγγοβολοῦνε.
Χαμογελοῦν τοῦ ἱππότη τ' ἄλκια
Τὰ χεῖλη, καὶ φαιδρὰ μλοῦνε:

« Ἦλιε εὐλογῶ σε καὶ φεγγάρι μου,
Κι ἄστρα, στὰ οὐράνια ἐσεῖς πὸν πλέτε
Εὐλογητὰ καὶ σεῖς, πουλάκια μου,
Πὸν τὸ σκοπὸ σας στὰ ὕψη λέτε.

« Τὴ γῆ εὐλογῶ, εὐλογῶ τὴ θάλασσα,
Τ' ἄνθη στῶν λειβαδιῶν τὰ πλάτια
Τοὺς μενεξέδες, ὅπου μοιάζοντε
Μὲ τῆς γυναίκας μου τὰ μάτια.

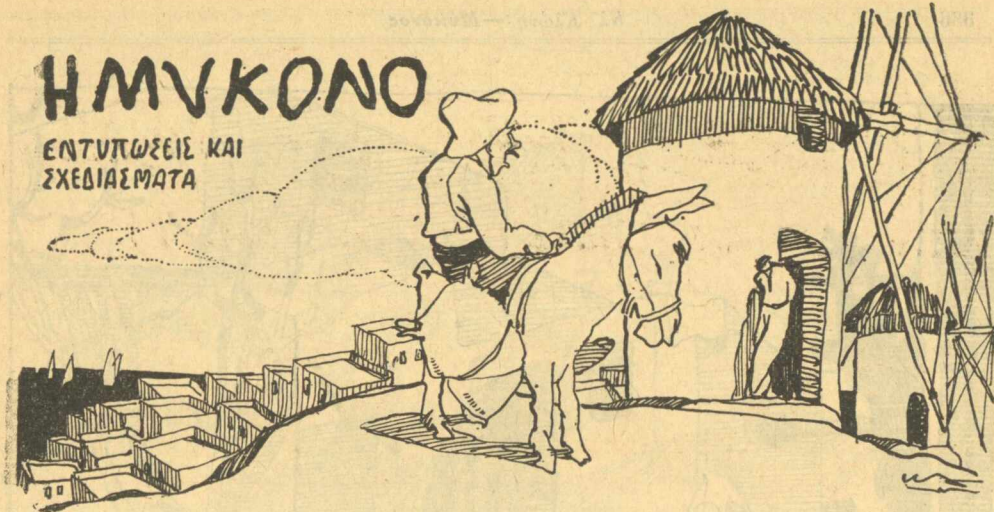
« Γιὰ σᾶς, μενεξεδένια μάτια μου,
Καὶ τὴ ζωὴ μου χάνω τώρα.
Εὐλογητὴ κ' ἡ ἀκτέα, στὸν ἴσκιό της
Ὅπου μοῦ δόθηκες μὴν ὄρα».

Μεταφραστὴς ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΞ

Η ΜΥΚΟΝΟ

ΕΝΤΥΠΩΞΕΙΣ ΚΑΙ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΑΤΑ

Εἰς τὸ ἀγνὸ φῶς, ἐπάνω στὴ σκοτεινὴ
διαύγεια τοῦ νεροῦ, ἡ λευκότης τοῦ νη-
σιοῦ τῆς Μυκόνου ξυπνάει ὡσὰν ἓνα φαι-
δρὸ ὄνειρο: ἡ τετράγωνη
λευκὴ Αἰγαιοπελαγίτικη
κατοικία, εἶναι ὅλη ἡρε-
μία καὶ ἀπλότης. Ἡ Μύ-
κονο, ἀνάμεσα στὸν βαθὺ
Πόντο καὶ τὴν πετρώδη
γῆ της εἶναι μιὰ περίχαρη
κωμόπολις, ὅπου ὁ κόπος
τῶν νησιωτῶν μετάλαξε
τὴν ἀχαριστία τοῦ μαύρου
βράχου. Ἀπὸ τὸν χαρα-
κτῆρα τῶν πραγμάτων δια-
φαίνεται ὁ βίος τοῦ τό-
που καὶ οἱ συνήθειες τῶν
κατοίκων καθὼς διαμορ-
φώθηκαν μέσα στὴν εὐ-
λογία τῆς ἐργασίας τους,
ἐνῶ τὰ μάτια τους ἀνοί-
χτηκαν στὸν εὐρὸ φυσικὸν
ὁρίζοντα, ἀντίκρουσαν
σ' αὐτὴ τὴν ἀρμυρὴ θά-
λασσα τὰ πεπρωμένα τους,
καὶ ἐντὸς τους ἐσχίρτησε
μιὰ πολὺμοχθη ζωὴ.

Ἡ ἡλία ἰδιοσυγκρασία
τους ἔχει κάτι ἀπὸ τὶς
πρωινὲς νηγεμῖες τοῦ νη-
σιοῦ τους, ὅταν τὸ πέλαγο
χαρακιάζεται ἀπὸ τὶς ἀν-
ταύγειες ἑνὸς ἀόρατου
φωτός, πὸν τὰ ψάρια περ-
νοῦν ἀργὰ στὰ κοῦρα νερά,
ἀνάμεσα στὰ γυαλιστερά

φύκια, καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὰ σπιτία μιὰ ἄχνα
ἀνεβαίνει στοὺς οὐρανοὺς.

Στὸ βαθύ τους βλέμμα βουλιάζει ἡ
σκοτεινὴ μελαγχολία τῆς
πέτρας, ὅπου φυτρώνει ἡ
ἰσχνὴ χλωρίδα.

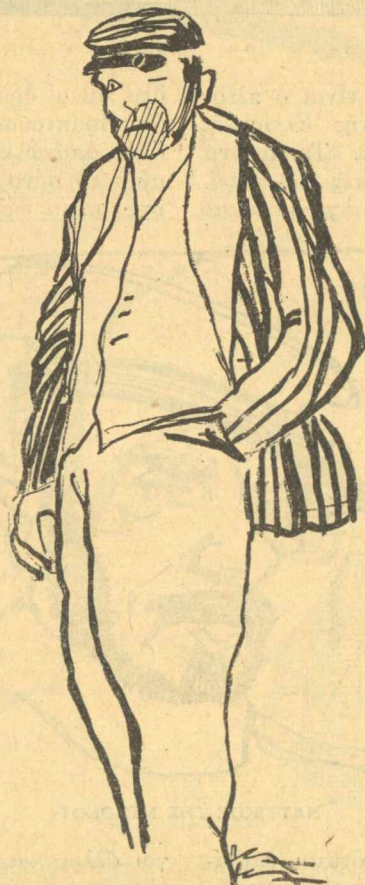
Καὶ τὰ ἔργα τῶν χει-
ρῶν τους, ἔχουν τὸν ἔν-
θεο ρυθμὸ πὸν συναπαν-
τάει τοὺς ἀνθρώπους καὶ
τὰ πράγματα.

Ὅλες οἱ σοφίες τοῦ κό-
σμου δὲν φέρουντε ἐγγύ-
τερα στὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὴν
μᾶς φέρνει ἓνας φυσικὸς
βίος.

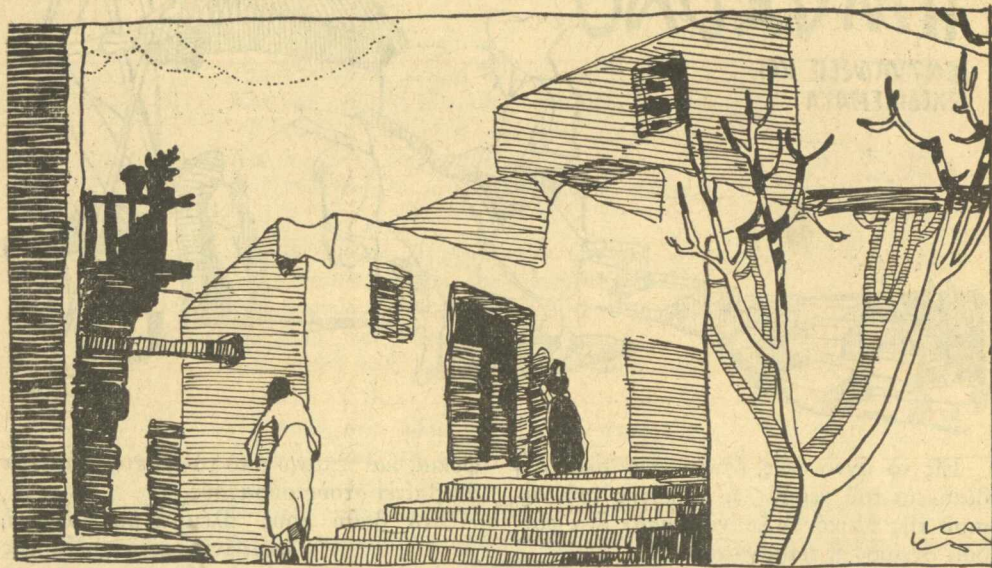
Αὐτὴ ἡ ποίηση τῆς κα-
θημερινῆς ζωῆς, φέρνει
στοὺς δρόμους πὸν ἀκο-
λουθεῖ ἴσια τὸ ἀνθρώπινο
ἔνστικτο.

Ὁ ταξιδιώτης πὸν πε-
ριδιαβάζει τίς στενὲς καὶ
πολυδαίδαλες ρῦμες τῆς
Μυκόνου ἠμπορεῖ νὰ με-
λετήσῃ στίς κατοικίες της
μιὰ πλουσία λαϊκὴ ἀρχιτε-
κτονικὴ πὸν στερεώθηκε
ἀπὸ τὴν ἀνυπόκριτην ἀνά-
γη καὶ ἀνήκει στὸ τυπικὸ
περιβάλλον.

Κάθε γωνιὰ σπιτιοῦ
καὶ κάθε αὐλόγυρος, κάθε
σκαλοπάτι καὶ κάθε λια-
κατό, εἶναι καὶ μιὰ νέα
ἀφορμὴ γιὰ ἐκπλήξεις.

ΓΝΩΣΤΟΣ ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΜΥΚΟΝΟΥ

Τὸ Μυκονιάτικο σπίτι, εἶναι ὁ πλέον ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος τῆς Ἑλληνικῆς Νησιωτικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Τετράγωνο, κῦβος, ἀστόλιστο, μὲ φεγγίτες καὶ παράθυρα κομμένα στὸν τοῖχο, μὲ χαγιάτια καὶ σκάλες πάντοτε λιθόκτιστες, κάποτε μεαυλόγγυρο περιφραγμένον, καὶ τὶς γραφικὰς κάπνοδόχους ποὺ ἀπολήγουν στὰ χτισμένα λαγίνα ψηλά.

Οἱ στέγες τους, ὅπως οἱ στέγες καὶ τῶν ἄλλων νησιωτικῶν κατοικιῶν εἶναι ὀλωσιδίου ἐπίπεδες, σκεπασμένες μὲ τὸ μίγμα ἐνὸς χύματος εἰδικοῦ, γιὰ τὸν ὅτι οἱ περιοδικοὶ ἄνεμοι ποὺ διαρχοῦν ἐπὶ μακρὰ διαστήματα χρόνου καὶ εἶναι σφοδρότατοι ἐπιβάλλουν καὶ ἀνά τὸ Αἰγαῖο τέτοια πρόνοια. Καὶ ὀλόκληρη ἡ Κωμόπολις, τὰ σπίτια

ὅλα καὶ οἱ δρόμοι τῆς, περιβάλλοντα τὴν ἀπαστραπτούσα λευκότητα τοῦ ἀσβέστου, ὅπου ἀπᾶν ἀπὸ τὰ δυτικὰ ὑψώματα ὅλο αὐτὸ τὸ σύνολο, φαίνεται νὰ παιγνιδίζη στὰ μάτια ὡσὰν ἓνας

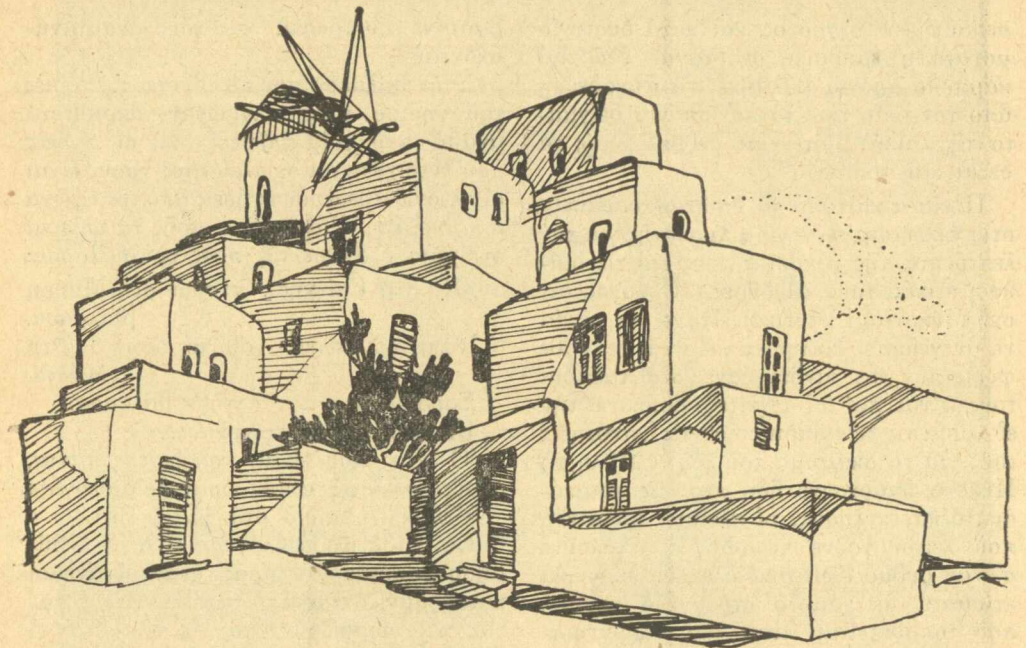
δραματισμὸς, ποὺ ἀνέκλυψε ὕστερα ἀπὸ τὴν μουσικὴ συμφωνία μιᾶς φαιδρῆς στιγμῆς.

Ἡ Νησιωτικὴ εὐμάθεια ἀνέπτυξε καὶ ἐτελειοποίησε ἐκάστοτε τὸν τύπον αὐτὸν τοῦ σπιτιοῦ, εἰς τρόπον ὥστε καὶ οἱ ἐσωτερικὲς διακοσμῆσεις νὰ ἔχουν τὸν πλοῦτον ποὺ δὲν ἀπαντᾶται σὲ στεριανὲς κατοικίες.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Μυκόνου εἶναι ναυτικοὶ πῶς καὶ οἱ ἄλλοι καταγίνονται στὴν καλιέργεια τῆς γῆς, καὶ τὴν κτηνοτροφία. Παλιότερα χρόνια τὸ ναυτικὸ τῆς κατεῖχε στὴ σειρά

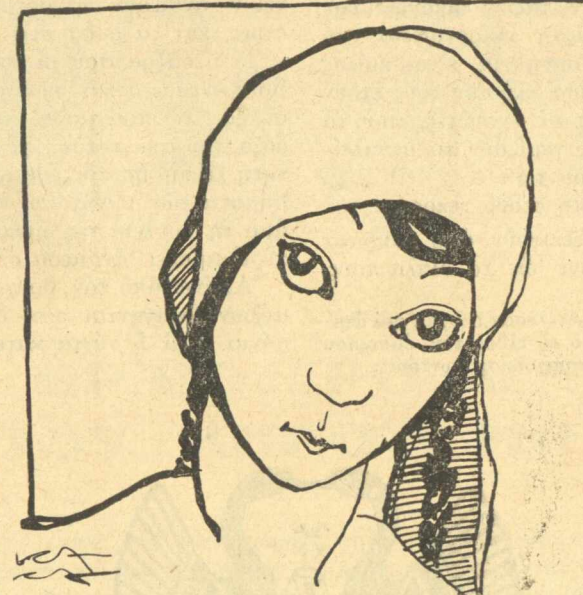

ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΜΥΚΟΝΟΥ

τῆς ἀκμῆς τὰ «δευτερεῖα» ὕστερα ἀπὸ τὶς Σπέτσαις καὶ τὴν Ὑδρα, ὅπως ἀναγράφουνε ξένοι γεωγράφοι, ἐνῶ ἀπ' τὸ 718 ἀναφέρονται ἀπ' ὅσους ξένους ταξιδεύανε στὸ ἀρχιπέλαγος καὶ τὴν ἀνατολὴ τὰ 50 καράβια τῆς. Σὲ μιὰ γραβοῦρα ποὺ περιέλαβε ὁ σοφὸς Tournefort σένα βιβλίον ποὺ τύπωσε τὸ 720, ἡ Μύκονος, τότε, ζωγραφίζεται μὲ λιγυστὰ σπίτια στὴν σημερινὴ παραλία, τοὺς δὲ κατὰ σειρά μύλους τῆς ἀπ' τοὺς ὁποίους πεντέξη βαστάζανε ὡσαύτως καὶ τὰ καράβια τῆς ἀραγμένα στὸ λιμάνι. Ὁ ἴδιος ἀναφέρει

ὅτι καὶ τότε ἡ Μύκονος ἦταν πολυσύχναστο νησί ἀπὸ τοὺς ξένους, καὶ αὐτοῦ τοῦ

ΜΥΚΟΝΙΑΤΙΣΣΑ

λογοῦ ὁ κοσμοπολιτισμὸς, ἦταν αἰτία νὰ ἀναπτυχθῇ γλήγωρα ὁ κόσμος τῆς, ποὺ ὡς τὰ τώρα νὰ γίνεται ἀντιληπτὸ αὐτὸ τὸ ἀγαθόν: τὰ Μυκονιάτικα σπίτια κλείνανε πλοῦτο καὶ βίος, ἀσημικὰ τῆς Βενετίας καὶ φαρφούρια τοῦ Ταίγανου, πορσελάνες τῆς Μαρσίλιας καὶ ρουχικὰ τοῦ Τεργεστιοῦ, ἐνῶ ἡ τοπικὴ ξυλογλυπτικὴ ἔφτανε σὲ ἀκμὴ ἀξιοσημείωτη. Τὰ ξυλόγλυπτα τῆς Μυκόνου ποὺ στολίζανε τὰ σπίτια, καὶ περισσότερο τὶς ἐκκλησίες τὰ

σεβάστηκεν ὁ χρόνος, καὶ κατὰ δυστυχία μοναχὰ ἢ ἐμπορικὴ ἀχορταγιά ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια βάλθηκε νὰ φυγαδεύσῃ ἀπὸ τὸν τόπο τους τὰ πιὸ σπάνια δείγματα τῆς λαϊκῆς βιοτεχνίας σκορπίζοντάς τα δεξιά καὶ ἀριστερά.*

Πλεῖστα καὶ ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα τέμπλα στὶς ἐκκλησίες, εἶναι ἄξια προσοχῆς γιὰ τὴν λεπτότητα τῆς ἐργασίας τους καὶ τὶς διακοσμητικὲς τους φιγούρες. Ὁ λόγος ὅτι στὴ Μύκονο οἱ ναυτικοὶ εἶχαν τὴν μανία νὰ ἀνεγείρουν ἐκκλησίες τάζοντάς τες κάθε φορὰ πού θὰ κινδυνεύανε στὰ ταξείδια τους, εἶναι πού οἱ τεχνίτες βρήκανε τὴν εὐκαιρία νὰ τελειοποιήσουνε τὶς ἰκανότητές τους γιὰ τὸ σκάλισμα τοῦ ξύλου. Σ' ὅλη τὴ Μύκονο ὑπάρχουνε ἤδη περὶ τὶς τριακόσιες δέκα ἐκκλησιές, οἱ πλεῖστες ἰδιωτικὲς, πού λειτουργοῦνε περιοδικά. Ὑπακοῦνε σ' ἕναν ρυθμὸ ἐξωτερικὸ ὅλες, τετραγωνικὰ κτίσματα μὲ χαμηλὸ στρογγυλὸ τροῦλο, πού τοποθετεῖται πίσω ἀπὸ χαρακτηριστικὰ ἐπίπεδα καὶ ἀρχιτεκτονικὲς μάζες, στολίζονται δὲ μόνο ἀπὸ τὰ μικρὰ στενόψηλα καμπαναριά τους. Σχεδὸν σὲ κάθε τέσσερα-πέντε σπίτια ἀντιστοιχεῖ καὶ μιὰ ἐκκλησιά, συνηθίστηκε δὲ κάθε ἱερὸ νὰ περικλίνῃ καὶ ἕναν τάφον οἰκογενειακὸ, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχῃ νεκροταφεῖο στὴ Μύκονο. Αὐτὴ ἡ συνήθεια εἶναι κιόλας τεκμήριο γιὰ τὸ πόσο πλησίον τους ἔχουν τοὺς νεκρούς τους οἱ νησιῶτες, πού τὰ συναίσθημά τους γεμίζουν τὸ μεγαλεῖτερο μέρος τοῦ βίου των.

Γαλήνη καὶ ἀγάπη στοὺς νεκρούς.

Σ' αὐτοὺς πού ξεκινοῦν ἀπὸ μακρυνὰ χρόνια καὶ φτάνουνε ὡς τὰ δίπλα τους,

*Στὸ ἔργο αὐτὸ συνετέλεσαν ἀτυχῶς καὶ ὠρισμένοι Μυκόνιοι. Αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ ἐμπορίου τῆς τέχνης θὰ μᾶς ἀποσχολήσῃ συντόμως.

βαστάνε συντροφιά καὶ τοὺς ἀναμινῆσκονται.

Στὴν θάλασσα πού περιβρέχει τὶς ποδιές τοῦ νησιοῦ τους, πληρώνανε ἀκριβὰ τὰ ἀγαθὰ πού τοὺς ἀπέθεσε, καὶ οἱ πλάκες πού ἐντοιχίζονται σὲ πλείστους ναοὺς εἶναι οἱ πλέον θλιβερὲς ἀφηγήσεις ἀπὸ τὸν ἀγῶνα πού διεξάγει ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὰ φυσικὰ στοιχεῖα ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὴν θάλασσα:

«Καπιτὰ-Γιάννης... πνίγηκε στὴ Μαύρη
[θάλασσα.

Καπιτὰ-Σταῦρος χάθηκε ὄξω ἀπ' τὴ
Μάλτα.

Σοροκιανός... τὸν πῆρε θάλασσα,

Κωσταντής... πνίγηκε...

Ὁ ξένος πού εἶναι καλόδεχτος πάντα, ἀκούει πλεῖστες φορὲς ὡσάν δικαιολογία:

«Ἔχουμε παιδιὰ στὰ ξένα μέρη».

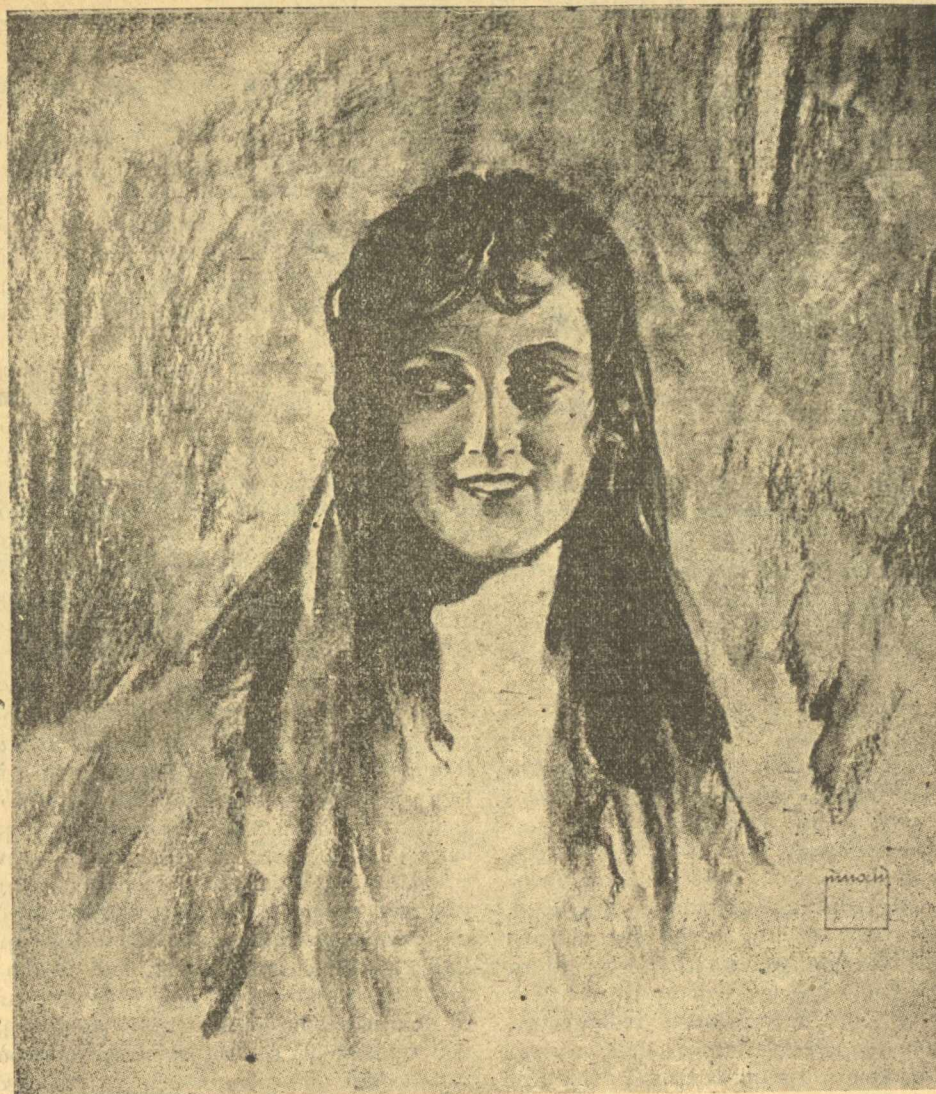
Καὶ κάθε φορὰ ὁλόγυρα εἶναι ἡ ἐνθύμηση κάποιος λαχτάρας, ὅταν οἱ ἄνεμοι κατακορημνίζονται ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς ἐσχατιές καὶ ἀσπρίζουν τὰ πέλαγα, ὅταν ὁ ἥλιος λαμπυρίζῃ ἀπάνω στὰ κύματα, ὅταν τὰ καΐκια ἀράζουν στὰ μουράγια.

Σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ πού ὅλα πᾶνε μὲ τὸ φῶς, θαρρεῖς παραφυλάει πίσω ἀπὸ τὰ παραθύρια ἕνας ἔρωτας γιὰ ὅλα, καὶ κάνει ν' ἀνθίζουν ἢ ὀρτάντζες στὶς γλάστρες, καὶ τὰ ρόδα στὶς καρδιές.

Τὴν ἐσπέρα πού οἱ ἰσκιωμένοι δρόμοι βιδύζονται στὴν σιωπὴ μοναστηρίσας αὐλῆς, τὰ πράγματα περιβάλλονται τὴν δόξα τοῦ φευγαλέου φωτός. Ἡ ἀτελεύτητη λευκὴ ἡσυχία ἔρχεται πίσω ἀπὸ τὰ βήματα τῶν τελευταίων πού ἐπιστρέφουν ἀπὸ τὴ δουλειὰ τῆς ἡμέρας, καὶ ὁ ξένος περιδιαβάσει ἀνάμεσα σὲ γνώριμα μέρη.

Ἀπάνω ἀπὸ τὸν βράχο οἱ ἀντένες τῶν μύλων ἀνοίγονται σάν δάχτυλα στὰ οὐράνια. Καὶ ἡ νύχτα κατεβαίνει ἀργά.

ΚΛ. ΚΛΩΝΗ

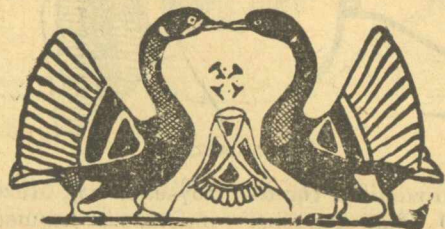
MICHELE SAPONARO

ΤΟ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟ ΔΕΝΤΡΟ □ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ ΜΟΥ □

Ἡ ἀποκάλυψη ἔγινε ἕνα φθινόπωρο, ἐδῶ κι' ἑπτὰ χρόνια. Τότε ἐγὼ εἶπα:— Αὐτὸ θὰ γίνῃ τ' ὠραιότερο δέντρο τοῦ κήπου μου.

Εἶχα ἕναν ὁμορφο κήπο ἔξω ἀπ' τὴν πόλη, πού ἦταν γιὰ μένα ὅλος ὁ καλλιερ-

γημένος καὶ κατοικημένος κόσμος. Οἱ φίλοι πού ἐρχόνταν συχνὰ νὰ με βροῦν σ' αὐτὴν τὴν ἐξορία ἀπὸ τριαντάφυλλα, μανιόλιες καὶ ροδάκινα, θὰ τὸ θυμοῦνται καλά, καθὼς καὶ ὁποῖος μὲ γνωρίζει, μὲ πόση ἀγάπη τὸν καλλιεροῦσα. Ἀπὸ τὰ εἶ-

κοσι ὡς τὰ τριάντα χρόνια, δὲν θυμοῦμαι νὰ εἶχα ἄλλο πάθος ἢ ἄλλη φροντίδα. Μιὰ φροντίδα, πού μουδινε τὴν ἐντύπωση πὸς ἡμουν δεμένος μὲ δεσμούς συγγενείας πρὸς ὅλους τοὺς μεγάλους ἔξερευνητὰς τοῦ φυτικού κόσμου. Ἐνα πάθος, πού ἐφανέρωνε ὅλες τὶς ζήλειες, τὶς ἀγωνίες καὶ τοὺς φόβους πού βασανίζουν τὴν καρδιά ἐνὸς ἐρωτευμένου ἀνθρώπου, ὡς τὸ παραλήρημα καὶ ἀκόμη τὸ ἔγκλημα.

Δὲν λέω πὸς θάφθανα στὴ δολοφονία ἢ στὸ ἀνοιγμα ἐνὸς χρηματοκιβωτίου. Πόσες φορὲς ὅμως ὁ πειρασμὸς δὲν μούβαλε στὸ χέρι ἕνα φτυάρι κί ἕνα κλαδευτήρι, καὶ μούλεγε:— Πήγαινε, δρασκελίσε αὐτὸν τὸν τοῖχο, σπρῶξε αὐτὴ τὴν πόρτα, πέρασε ἀπὸ τὰ ξύλινα ἐκεῖνα κάγκελλα! Πήγαινε νὰ κόψης ἕνα κλώνο, νὰ βγάλῃς ἕνα βολβό, νὰ τραβήξῃς μιὰ ρίζα ἀπὸ τὸν ξένον ἀγρὸ ἢ ἀπὸ τὸ θερμοκήπιο τοῦ γείτονά σου!—Κλοπή ἐναντίον τῆς κλοπῆς: θὰ ἔκανα στοὺς ἄλλους αὐτὸ πού οἱ ἄλλοι ἔκαναν συχνὰ σ' ἐμένα.

Αὐτὰ τὰ ξέρουν οἱ φίλοι μου. Ἄν δὲν ἔχετε ὅμως ἀγοράσει μὲ τὰ λεπτὰ σας ἕνα κομμάτι γῆς, κί ἔπειτα ἀπὸ δέκα χρόνια καθαρτηρίου καὶ κολάσεως δὲν τὴν μετεμορφώσατε σὲναν παράδεισο, δὲν τὴν ζωοσάτε μ' ἕνα τοῖχο, δὲν ἐφτιάξατε μονοπάτια, δεξαμενές, ρυάκια, στηρίγματα, κιόσκια, καὶ σὲ μιὰ γωνιά ἕνα γυάλινο κλουβί: ἂν δὲν ἐχώσατε τὸ τσαπὶ καὶ τὰ γυμνὰ πόδια στὸ ὑγρὸ χῶμα ἂν δὲν ἐχώσατε τὰ χέρια σας γιὰ νὰ τ' ἀνακατέψετε, νὰ τὸ καθαρίσετε, νὰ τὸ χαρῆτε στὴ μυρωδιά καὶ στὴ θέρμη: ἂν ἐφρυτέψατε μόνοι σας τὰ δέντρα, γιὰ νὰ τὰ ποτίσετε μετὰ, νὰ τὰ καθαρίσετε, νὰ τὰ περιποιηθῆτε, ὡς πού νὰ ἰδῆτε ἕνα μικρὸ δάσος ἀπὸ μηλιές, τ' ἀμπέλια καὶ τὶς τριανταφυλλιές, ἂν δὲν γνωρίζετε τὴν ἀγωνία τῆς ἀναμονῆς κάθε νέας ἀνοίξεως καὶ τὸ πένθος τοῦ παγεροῦ χεῖμῶνα καὶ τὴ χαρὰ τῶν νέων καρπῶν, ὅσους προσμένετε καὶ δὲν προσμένετε, δὲν μπορεῖτε νὰ μὲ νοιώσετε.

Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα εἶπα:—Αὐτὸ θὰ γίνῃ τ' ὠραιότερο δέντρο τοῦ κήπου μου.— Καὶ ἔξασα ὅλα τ' ἄλλα.

* *

Μιὰ ἀποκάλυψη, ἐδῶ κί ἑπτὰ χρόνια. Εἶχε γεννηθῆ ἀπὸ καλὸν κορμὸ, γερόν καὶ

δυνατό, ἀλλὰ ἦταν ἀκόμη κλωνάρι λεπτὸ καὶ λιγερὸ.

Στὸ κατῶφλι τῆς ἐκκλησιᾶς τοῦ χωριοῦ, τὴν ἡμέρα τοῦ πανηγυριοῦ, ξανθὸ καὶ φωτεινὸ ἀγγελοῦδι σ' ἕνα σμήνος ἀπὸ παρόμοια ἀγγελοῦδια. Εἶνε κόσμος μὲ πολυχρώμα φορέματα στὴ μαρμάρινη σκάλα, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν βλέπω παρ' αὐτὴν. Καὶ τὴν ξανα βλέπω: νάτην μ' ἕνα τριανταφυλλένιο πρόσωπο πού μόλις ξεπροβάλλει ἀπὸ τὸν κάλυκα τῆς ρόμπας μιὰ ἄγουρη χάρι, λιγάκι στενοχωρημένη στὰ καινούργια φορέματα.

— Μπιάνκα! — τὸνομά της, πού τὸ φώναζαν ἢ φίλες της πού θορυβοῦσαν, γελώντας καὶ παίζοντας, τρέχοντας πρὸς τὰ ξύλινα ἀλογάκια. Κί αὐτὴ χαμογελαίει μονάχα, προσέχοντας νὰ μὴ παραπατήσῃ στὰ σκαλοπάτια πού εἶναι γεμάτα παιδιά, μὰ μπερδεύεται, κί ἐγὼ εἶμαι τόσο σιμά της πού δὲν ἔχω παρὰ ν' ἀνοίξω τὴν ἀγκαλιά μου γιὰ νὰ τὴν δεχτῶ.

Γιατὶ τὴν ξεχώρισα ἀπ' τὶς ἄλλες συντρόφισσες της, πού εἶνε κί αὐτὲς δρασερές καὶ χαρούμενες; Γιατὶ ἔμαθα καὶ θυμοῦμαι μονάχα τ' ὄνομά της; Ἐπειδὴ εἶχαν μπερδευτῆ τὰ πόδια της, κί ἐγὼ, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, βρέθηκα τόσο σιμά της ὥστε θὰ μπορούσα νὰ τὴν δεχτῶ στὴν ἀγκαλιά μου; Εἶπα: εἶνε τυχερὸ, κί ἀπὸ τὴν τύχη δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ξεφύγῃ αὐτὸ τὸ πλάσμα γεννήθηκε γιὰ μένα. Καὶ τὴν ἔκανα γυναίκα μου, ἀμέσως, γιὰ ν' ἀποφύγω τὰ παράπονα τῶν συγγενῶν της, μὲ τὰ χοντροπάπουτσα καὶ τὴ λεπτὴ σκέψη, πού θάθελαν νὰ ἐμπορευτοῦνε τὸ τρυφερὸ πλασματάκι, ὅπως ἔκαναν μὲ τὶς γελάδες πού εἶχαν στὸ σταῦλο.

— Μπιάνκα, μὲ θέλεις γι' ἄντρα σου;

— Ναί, ἂν μὲ θέλῃς καὶ σύ.

Δὲν ἐχρειάστηκε ἄλλο. Ἐπῆρα τὴν κόρη τους γιατί μού ἄρεσε. Καὶ μού ἄρεσε ἀκριβῶς, ἐπειδὴ ἦταν μικρὸ κοριτσάκι. Ἐνα δέντρο φορτωμένο λουλούδια καὶ καρπούς τὸ συναντάει κανεὶς σὲ κάθε βῆμα καὶ δὲν παίρνει ἀπ' αὐτὸ παρὰ ἕνα ἐκεῖνο πού ἔχει. Ἄλλὰ τ' ὠραιότερο δέντρο τοῦ κήπου μου θέλω νὰ τὸ δημιουργήσω ἐγὼ, νὰ τὸ ἰδῶ ν' ἀνεβαίνῃ ἀπ' τὴ γῆ στὸν οὐρανὸ μὲ τὰ μάτια μου, κάτου ἀπ' τὸ χέρι μου, νὰ βγάξῃ κλωνάρια καὶ φύλλα, ἀνθούς καὶ καρπούς, νὰ πιῇ ἀπ' τὸ νερὸ μου, νὰ τραφῇ ἀπ' τὸ χῶμα μου, νὰ ζεσταθῇ στὸν

... ΑΚΟΙΜΠΗΣΕ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ ΤΗΣ ΣΤΟΝ ΩΜΟ ΜΟΥ

ἥλιο μου. Θέλω μὲ τὸν ἔρωτά μου νὰ τὸ ὑπερασπίσω ἀπ' τοὺς ἀνέμους κί ἀπὸ τὴν ομίχλη, νὰ τὸ συγκρατήσω μὲ τὴ θέληση μου, νὰ τὸ διαμορφώσω μὲ τὰ γούστα μου, νὰ τοῦ δώσω, σὰν εἰκόνα τοῦ ὄνειρου μου μιὰ τελειωτικὴ ἀρμονικὴ μορφή.

— Μπιάνκα, θέλεις νάρθῃς μαζί μου, μακρὰ;

— Ναί, ὅπου θελήσης ἐσύ.

Μπιάνκα! Δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὴν φραντασθῶ μ' ἕνα ὄνομα διαφορετικὸ: κί ἐγὼ ἀκόμα, δὲν θάῤερα νὰ τῆς δώσω ἕνα ὄνομα πειὸ κατάλληλο στὴ μορφή της καὶ στὴν ἐπιθυμία μου. Μπιάνκα: ἕνα βλαστάρι πού θὰ γίνῃ δέντρο, μιὰ ταπεινὴ χωριατοπούλα πού ἂν βγῇ ἀπ' τὸ χωράφι καὶ μεταφυτευτῆ σ' ἕναν ὀμορφον κῆπο, θὰ γίνῃ τὸ σχέδιο ἐνὸς κοριτσιοῦ πού θὰ τὸ τελειοποιήσω μὲ τὰ χρώματά μου.

— Ναί, ὅπου θελήσης ἐσύ.

Ἄφησε τὰ μπράτσα τῆς νὰ πέσουν, ἀκούμπησε τὸ μέτωπο στὸν ὄμο μου, καὶ ἔκλεισε τὰ μάτια. Ἀποκοιμήσου, ἀγαπημένη καὶ κοιμήσου καλά: ἔτσι θὰ ξυπνήσης διαφορετικὴ. Καὶ ἀλήθεια, μού φάνηκε πὸς εἶχε κοιμηθῆ.

Τὴν πῆρα στὸ σπῆτι μου, στὸν κῆπο μου, πού εἶνε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι. Τὴν πῆρα ἀπὸ τὴν δὲν συγγενεὶς της μὲ τὶς περιωρισμένες ἀντιλήψεις, ἀπὸ τὴν πληρωμὴ τοῦ Σαββάτου καὶ τὸ παζάρι τῆς Κυριακῆς, ἀπὸ τὴ συντροφιά τῶν παιδικῶν της φιλενάδων, πού ἦταν ὅλες χαριτωμένες μὰ φτωχές, ἀμόρφωτες καὶ στενοκέφαλες, ἀπ' τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ μικροῦ της χωριοῦ πού θὰ τῆς ἔδινε τὴν τεμπελιά ἢ τοὺς ἐλώδεις. Γλυκεῖα, ταπεινὴ καὶ ὑπάκουη, μὲ ἀκολούθησε παντοῦ κί ἄφησε

... ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΕΓΙΝΕ ΔΙΝΑΤΟ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟ

νὰ τὴν χαϊδεύω καὶ νὰ τὴν προστάζω, νὰ τὴν ξαγρυνῶ καὶ νὰ τὴν νανουρίζω, δίχως νὰ δείχνῃ καμμιὰ στενοχώρια ἢ θλίψη. Τὸ τρυφερὸ βλαστάρι δὲν ζητοῦσε παρὰ ἓνα χωράφι καλὸ, ἓνα στήριγμα καὶ μιὰ προφύλαξη, μιὰν ἀχτίδα θερμῆς τῆς δίψας. Δὲν ἔκανε ἀκόμα σκιά, ἀλλὰ ζητοῦσε τὸν ἴσκιό μου.

**

Γιὰ τὸ νέο βλαστάρι, ὅλος ὁ κήπος μου παραμελήθηκε. Ὁ παλιός, καλὸς κήπος, πού μοῦ στοίχισε τόση ἀγάπη καὶ χρήματα, εἶχε μεταβληθῆ σ' ἓνα χέρσο χωράφι.

Ἐκπληξῆ τῶν φίλων καὶ τῶν ἀντιζήλων καὶ μετὰ εὐτυχία. Χαρεῖτε τὴ νίκη σας, κακοὶ κηπουροὶ καὶ ζηλιάριδες, τὶ μὲ πειραρίζει; Μερικοὶ λυπήθηκαν στ' ἀλήθεια, μὲ συλλυπήθηκαν εἰλικρινά: ἤμουν τρελλός, δὲν μπορούσα παρὰ νὰ εἶμαι τρελλός, λίγη τρέλλα ἴσως νά-ταν στὸ νοῦ μου καὶ πρὶν ἀκόμη ἀπὸ τὸν παράλογο ἔρωτά μου γιὰ τὸ ἀγίνωτο ἐκεῖνο βλαστάρι. Ἄλλ' ἂν οἱ τρελλοὶ χαίρονται τόσο μὲ τὴν τρέλλα τους, ἀφήστε με, σίλοι κι' ἐχθροί, νάμαι γιὰ πάντα τρελλός. Οἱ μεγάλες μου γνώσεις ἦταν γνωστὲς στοὺς κύκλους τῆς διεθνούς ἀνθοκομίας κι' ἔβλεπα συχνά τὸ νομό μου γραμμένο στοὺς

νέους καταλόγους γιὰ ποικιλίες ἀπὸ καμέλιες καὶ τριαντάφυλλα. Κι' ἐλάβαινα ἀκόμη γράμματα ἀπὸ τὴν Ὀλανδία, τὴν Κυανὴ Ἀκτή, τὰ Πυρηναῖα καὶ τὴ μακρινὴ Καλλιφόρνια, καὶ τὰ πέταγα μὲς τὰ λιπάσματα καὶ μὲς τὰ έντομοκτόνα, πού δὲν μοῦ χρειαζόνταν πειά. Ἄφησα νὰ ξεραθοῦν στὸν ἥλιο καὶ στὸν πάγο βολβούς καὶ ρίζες πολὺτιμες, ἐσκόρπισα χωρὶς νὰ λυπηθῶ συνταγὲς πού μ' εἶχαν κάνει περίφανον, βλαστάρια τρυφερά πού κάποτε τὰ ὑπεραπιζόμενον σὰν κάτι μοναδικό.

Νάτο, ἐκεῖ αὐτὸ τ' ὠραιότερο δέντρο τοῦ κήπου μου!

Δὲν θὰ μπορέσω νὰ σᾶς πῶ τὴν ἀγω-

νιόδη χαρὰ μου, ὅταν ξύπνησα μιὰ μέρα, στὰ πρῶτα φῶτα τῆς αὐγῆς, ἐνῶ ἡ γυναίκα μου, δίπλα μου, κοιμῶνταν ἀκόμη — κλειστὰ βλέφαρα καὶ μισόκλειστα μάτια — κι' ἔσκυψα στὸ πρόσωπό της γιὰ νὰ θαυμάσω τὴ ζωὴ πού γεννιῶταν, τὸ λουλούδι τῆς ψυχῆς πού ξεπρόβελνε ἀπὸ τ' ὄμορφο στέλεχος. Μὲ πόση χαρὰ ἐμετροῦσα τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς της στὸ κάτωσπρο στήθος ἀγνῆς γυναικός, κι' ἐννοιῶθα τὸ αἷμα τῆς ν' ἀνάβῃ κάτω ἀπὸ τὸ χνοῦδι τοῦ δέρματος, πού ἦταν πειὸ ἀπαλὸ κι' ἀπὸ τὰ πρῶινά τριαντάφυλλα. Προσπαθοῦσα νὰ διακρίνω κρυφὰ τὸ χαρακτῆρα της, νὰ μετρήσω τὴν ἀνάπτυξη τοῦ νοῦ της, νὰ ἰδῶ τὸ ἀνοιγμα μαργαριταριῶν, καινούργιων πόθων καὶ μιᾶς ἀκούραστης ἀναμονῆς. Ἐπρόσεχα μὲ κάθε ἐπιμέλεια νὰ τὴν προφυλάττω ἀπ' τὶς κακὲς ἐντυπώσεις, τὶς συμβουλὲς καὶ τὶς ἐπαφὲς πού ζημιῶνουν, νὰ τὴν ἐλευθερώσω ἀπὸ τὴν κακὴ συντροφία τῶν βλαβερῶν χορταριῶν. Τὴν ἔπλαθα, τὴν μόρφωνα, τὴν ἐσχημάτιζα, δικό μου πλάσμα κι' ὄχι μονάχα τοῦ θεοῦ. Καὶ ἡ ἀγωνία τῆς κουραστικῆς μου ἔρευνας, ἡ χαρὰ κάθε ἀπροσδόκητης ἀνακαλύψεως! Ἄν κατώρθωνα νὰ μάθω τὸ μυστικὸ ἐνὸς νέου χαμόγελου, μιᾶς χειρονομίας καὶ μιᾶς σκέψεως πού ἐμοιαζαν μὲ τὶς δικές μου, αἰσθανόμουν μιὰ χαρὰ πού μοῦ προκαλοῦσε τὸν ἴλιγγο.

— Μπιάνκα, πρέπει ν' ἀνταποδώσουμε τὶς ἐπισκέψεις μας. Πάμε.

— Ἄν νομίζεις πὼς πρέπει....

— Μπιάνκα, στὸ θέατρο δὲν γελοῦνε ποτὲ δυνατὰ.

...ΔΕΝ ΘΑΤΡΩ ΠΟΤΕ ΤΗΝ ΗΤΥΧΙΑ ΜΟΥ

— Γιατί; Διασκεδάζω....

— Μπιάνκα, ἦρθε ἡ δασκάλα τοῦ πιάνου.

— Τὴν ἔδωξα. Μὲ κουράζει...

— Μπιάνκα, αὐτὸτὸ φόρεμα δὲν σοῦ πάει

— Ὅλοι μοῦ λένε πὼς μοῦ πηγαίνει τόσο καλά....

Εἶχε ἀγρία ἐνστικτα, χωριάτικες συνήθειες, μέτριες σκέψεις, ἀδύνατα αἰσθήματα. Τὸ εἶχα προβλέπει καὶ δὲν μοῦ φάνηκε παράξενο. Τὴν εἶχα πάρει γι' αὐτό: νὰ μεταβάλω τὸ χέρσο χωράφι σ' ἓναν κήπο μαγικό. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ καλοῦ κηπουροῦ εἶναι νὰ βοηθήσῃ καὶ νὰ διορθώσῃ τὴ φύση. Ἦθελα νὰ τῆς δώσω ἐλκυστικὰ κι' ἐνδια-

φέροντα μαθήματα, μιὰ καλὴ μόρφωση κοινωνική, ἀπὸ τὸν τρόπο πὺν ἔπρεπε νὰ στολίζῃ τὸ σπίτι ὡς τὸν τρόπο πὺν θὰ στολίζῃ τὸ ὠραῖο κορμί της, ἀπὸ τὸν τρόπο πὺν θὰ προστάζῃ τοὺς ὑπηρετές ὡς τὸν τρόπο πὺν θὰ παρουσιάζονται στὴν κοινωνία. Ἐπροσπάθησα νὰ τὴν κάμω νὰ ξεχάσῃ τὶς παλιές της συνήθειες καὶ νὰ δημιουργήσῃ νέες. Τὴν ἔκαμα νὰ ἀγαπήσῃ τὰ ὠραῖα βιβλία, τὶς ἐκδρομὲς καὶ τὰ θεάματα. Τὴν ὠδήγησα, ἀμόρφωτη ἀκόμη ἀλλὰ ὠραία, τόσο πὺν τὴν θαύμαζαν ὅλοι, στὸν ἱππόδρομο, στὴ Σκάλα, στὴν ἀνώτερη κοινωνία. Τὴν περιτριγύρισα ἀπὸ φίλες καὶ φίλους, ἀπὸ διασκεδάσεις καὶ ἀσχολίες, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ θάρρος, ἀφέλειαν κι' ἐτοιμότητα λόγου. Τῆς δημιούργησα καινούργιες ἀνάγκες γιὰ τὴ χαρὰ νὰ τὶς ἱκανοποιήσω, γιὰ τὴν ἀπόλαυση πὺν μοῦ προξενούσε ἡ χαρὰ της ὅταν ἔβλεπε νὰ ἐκπληρώνονται οἱ πόθοι της προτοῦ ἀκόμη γεννηθοῦνε. Οἱ περιέργειές της ἀποτελοῦσαν τὴν εὐτυχίαν μου. Μ' ἕνα συχνὸ κλάδεμα καὶ πότισμα ἐγένισα μὲ νέα βλαστάρια τὸν κορμὸ τοῦ ὠραίου δέντρου μου, διώρθωσα κάθε ἀτέλεια, ἐβίασα τὴν ἀνάπτυξή του: καὶ τὰ λουλούδια καὶ οἱ καρποὶ του δὲν ἄργησαν νὰ γενοῦν ἕνα θαῦμα.

Δὲν μπόρεσα ὅμως νὰ τὸ προστατέψω μὲ ψηλοὺς τοίχους ἀπ' τὴ μανία τοῦ ἀνέμου, ἀπὸ τὰ μάγια τοῦ δρόμου.

Ἐφτὰ χρόνια. Μονάχα ἑφτὰ χρόνια. Τὶ εἶνε ἑφτὰ χρόνια γιὰ τὸν κηπουρὸ πὺν ἀφιέρωσε ὀλόκληρη τὴ ζωὴ του σ' ἕνα δέντρο, πὺν ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ δὲν ἔχει οὔτε φιλοδοξία οὔτε ἀγάπη καμμιά; Γιὰ τὸ δέντρο ὅμως πὺν δὲν τοῦ λείπει πειὰ τίποτα, πὺν δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα, ἑφτὰ χρόνια εἶνε μιὰ ζωὴ: τώρα μεγάλωσε, ἔγινε ἄλλο.

Ποιὰ νέα ὑπερηφάνεια καὶ ἀνταρσία νάβραζε στὶς φλέβες τοῦ δέντρου πὺν ξέφυγε ἀνυπόμονα ἀπ' τοὺς κανόνες καὶ τὶς συνήθειες πὺν τοῦ ἐπέβαλα ἐγώ; Ποιὰ θέληση ἀντίθετη ἀπ' τὴ δική μου ἐσκήραινεν τὸ ξύλο του; Πῶς ἡ γλυκεῖα ὑπακοὴ τῶν πρώτων ἡμερῶν, ἡ ἄμεση παραδοχὴ, ἡ ἐμπιστευτικὴ ἐγκατάλειψη εἶχαν μαραθῆ γιὰ πάντα καὶ μετεβλήθησαν σὲ μιὰν ἐπίμονη ἀντίσταση; Κάποιο βάσκαμα ἐδηλητηρίαζε τὸν ἀέρα τοῦ κήπου μου, μιὰ δύναμη κακοῦ ἔμπαινε τὴ νύχτα στὸ ἱερό μου καὶ κατὰστρεφε τὸ ἔργο τῆς ἡμέρας.

Τὸ πλάσμα ξέφευγε ἀπ' τὰ χέρια τοῦ δημιουργοῦ του, τὸ δέντρο ἀντιστεκόταν στὴ θέληση τοῦ κηπουροῦ. Ἐδιπλασίασα τὶς ἐρωτικές μου φροντίδες, ἐμεγάλωσα τὴν ἐπιτήρηση ἕως τὴν αὐπνία, ἐταπεινώθηκα ἕως τὸν ἐξευτελισμὸ, ὑποδουλώθηκα στὴ θέληση της, τὴν ἐχάιδεψα, τὴν ὑπάκουσα, τὴν ἰκέτεψα κι' ἔκλαψα πολὺ.

Χειρότερα. Μπιάνκα, Μπιάνκα!

—Μπιάνκα, δὲν θὰ πᾶς σ' αὐτὴ τὴ φίλη σου, δὲν ξέρεις ποιά εἶνε αὐτὴ ἡ γυναίκα.

—Μιὰ γυναίκα. Μιὰ κυρία. Θὰ πάω.

—Μπιάνκα, ἐπῆρα ἕνα θεωρεῖο στὸ θέατρο. Πᾶμε;

—Ὁχι. Δὲν ἔχω κέφι.

Γιατὶ θέλει νὰ μείνῃ μόνη, γιατί;

Τὸ δέντρο εἶνε μεγάλο καὶ δυνατό: κάθε ἀνοιξὴ στολίζεται μὲ νέα λουλούδια κάθε φθινόπωρο μὲ νέους καρπούς: κι' ἐγὼ εἶμαι σχεδὸν ἕνας ξένος μὲς τῆ ζωῆς της. Ἡ γυναίκα πὺν μοῦ ἀνήκει ξανάπέρνει τὶς παλιές της συνήθειες, παρασύρεται ἀπὸ ὀρέξεις πὺν δὲν ξέρω ἂν εἶναι θεληματικές ἢ ἐνστικτικές, ἀλλὰ πὺν μοῦ φαινόταν πῶς εἶχαν φύγει πειὰ ἀπ' τὴ ζωὴ της, τῆς ἀρέσει νὰ δείχνῃ αἰσθήματα πὺν δὲν τὰ νοιώθει, σκέψεις πὺν δὲν πιστεύει, ἰδιοτροπίες καὶ ματαιοδοξίες πὺν εἶναι ἴσως ἀντίθετες στὴ φύση της, ἔχει κλειστὴ ἐρμητικὰ στὴν πανοπλία τῆς προσποιήσεως καὶ τῆς ψευτιᾶς.

Ἦταν ἕνα βλαστάρι τρυφερὸ κι' εὐλύγιστο: πῶς ὅμως θὰ μπορέσω τώρα νὰ τὸ σιάξω ἀφοῦ ἔγινε κορμὸς σκληρὸς καὶ δυνατός; Ἀπ' τὸν παλιὸ κορμὸ βγάξω διαρκῶς ἄγριους χυμούς πὺν προσπαθῶ τοῦ κάκου νὰ τοὺς σταματήσω, πέταξε πάνω ἀπ' τὸν τοῖχο μεγάλα κλωνάρια πὺν προσπαθῶ τοῦ κάκου νὰ τὰ κόψω. Οἱ χυμοὶ ἐξακολουθοῦν νὰ βγαίνουν μὲ μιὰ σκληρὴ ἐπιμονή, τὰ κλωνάρια μεγαλώνουν καὶ ἀπλώνουν διαρκῶς, καὶ βγαίνουν πέρα ἀπὸ τὸν τοῖχο, πάντα ἀνθισμένα, πάντα φορτωμένα καρπούς.

Γι' αὐτοὺς πὺν διαβαίνουν καὶ ἀπλώνουν τὸ χέρι.

Κι' ἐγὼ δὲν εἶμαι πειὰ κύριος τοῦ κήπου μου. Δὲν θάβρω ποτὲ ἡσυχία στὴ σκιά τοῦ δέντρου πὺν ἐμεγάλωσα μὲ τόσην ἀνταπάρηση καὶ τόσες θυσίες. Καὶ στέκομαι τώρα στὰ πόδια του, μ' ἕνα τσεκούρι καὶ φτυάρι, σὰν νεκροθάφτης ἀπάνου ἀπὸ ἕνα τάφο.

Μετ. Μ. ΚΟΚΚΙΛΙΑΝ

ΓΙΑΤΙ ΓΡΑΤΙΑ ΔΕΛΕΔΑ ΑΜΑΡΤΗΣΕ

Δ. ΔΟΝΤΗΟΠΙΛ ΜΕΤΑΦΡΑΓΤ.
ΚΑ ΚΑΨΙΝΗΣ ΣΧΕΔΙΑ

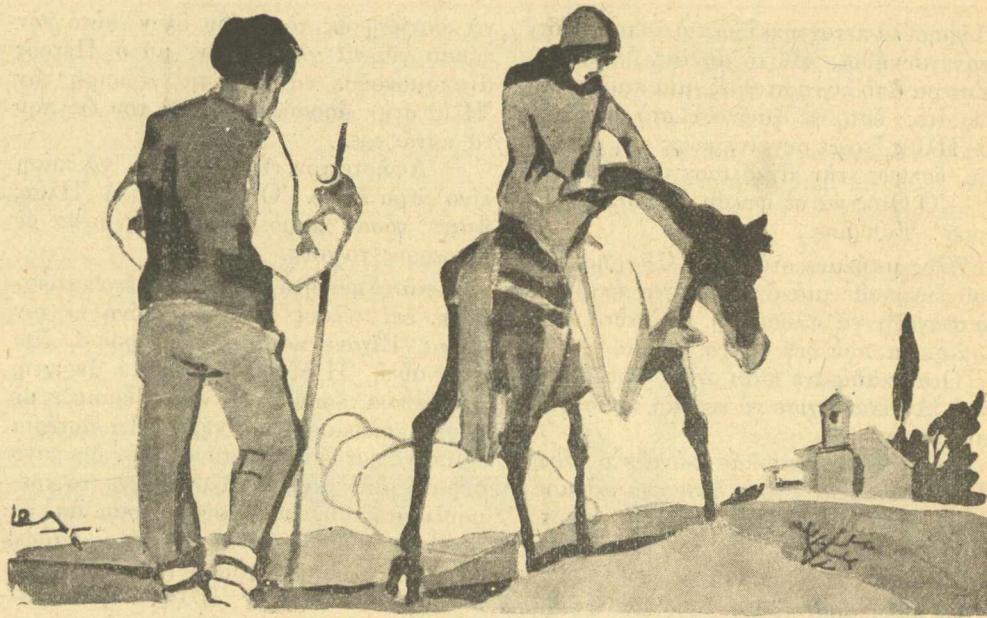
I.

Εὐτυχισμένες μέρες πλησιάζανε γιὰ τὴν οἰκογένεια τοῦ Πόρτολου, ἀπ' τὸ Νουόρο. Ὁ Ἡλίας, ὁ μικρότερος γιὸς, πὺν ἦταν φυλακὴ, θὰ γύριζε στὸ σπίτι, τέλος τοῦ Ἀπρίλη καὶ ὁ Πέτρος ὁ μεγαλύτερος ἀπ' τοὺς τρεῖς γιουὺς, θὰ παντρευόταν.

Κάνανε ἐτοιμασίες γιὰ νὰ γιορτάσουνε τὴ διπλὴ αὐτὴ χαρὰ. Ἀσπρίσανε καὶ ἐτοιμάσανε τὸ ψωμί καὶ τὸ κρασί. Νόμιζες πῶς ὁ Ἡλίας τέλειωσε τὰ μαθήματά του καὶ ξαναγύριζε σπίτι γιὰ νὰ περάσῃ τὶς διακοπὲς καὶ οἱ γονιοὶ του ἐτοιμαζόντανε νὰ δεχτοῦν τὸ γιὸ τοὺς μὲ κάποια περὶφάνεια.

Ἐπὶ τέλους ἔφτασε ἡ μέρα πὺν τὴν περιμένανε μὲ τόση ἀνυπομονησία ὅλοι τοὺς καὶ πρὸ πάντων ἡ θεῖα Ἀννέττα, ἡ μητέρα, μιὰ μικροκαμωμένη γυναικούλα, καλὴ, λίγο βαρύνκη, πὺν ἀγάπαγε τὸν Ἡλία περισσότερο ἀπ' ὅλα τὰ παιδιά. Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός, ὁ Πέτρος, πὺν ἦταν

ζευγάς, ὁ Μάττια, ὁ πιὸ μικρὸς καὶ ὁ μπάριμπα-Μπέρο, ὁ πατέρας, πὺν ἦταν τσοπάνηδες, γυρίσανε ἀπ' τὸ μαντρί τους. Ὁ Μάττια καὶ ὁ Πέτρος μοιάζανε πολὺ. Κι' οἱ δύο τους ἦταν κοντόσωμοι, δυνατοί, ἡλιοκαμμένοι, μὲ γένεια καὶ μαῦρα μακρὰ μαλλιά. Ὁμπάρπα-Μπέρο Πόρτολο ἡ γρηὰ ἀλεπού, ὅπως τὸν φωνάζανε ἦταν κοντακιανὸς κι' αὐτός. Εἶχε κάτι περὶφρημα μαῦρα μακρὰ μαλλιά, ἀχτένιστα, πὺν τοῦ κρεμόντανε ὡς τὰ κόκκινα καὶ πονεμένα μάτια του. Κοντὰ στ' αὐτιά, γινόντανε ἕνα μὲ τὰ μαῦρα μακρὰ γένεια του, πὺν κι' αὐτὰ δὲν πηγαῖναν πίσω στὸ μέγεθος. Πάνω ἀπ' τὰ λερωμένα ροῦχα του φοροῦσε μιὰ μαύρη κάππα, ἀπὸ τομάρι ἀρνίσιο, πὺν τὸ μαλλί της ἦταν ἀπὸ μέσα: κι' ἀνάμεσα σ' ὅλη αὐτὴ τὴν κατάμαυρη προβειὰ δὲν ξεχώριζες παρὰ δύο πελώρια μπρούντζινα χέρια καὶ καταμεσὶς στὸ πρόσωπο μιὰ μεγάλη κόκκινη μύτη.

Ο ΗΛΙΑΣ ΚΑΙ Η ΘΕΙΑ "ΑΝΕΤΤΑ", ΦΘΑΣΑΝΕ ΤΡΕΛΤΑΙΟΙ

και μου φάνηκε πώς θα πεθάνω. «Άγιο μου Φραγκίσκο, παρακαλούσα, γλύτωσέ με απ' αυτό τὸ μαρτύριο και ἡ πρώτη μου ἔννοια, μόλις μ' αφήσουν ελεύθερο, θάναί νάρθω στη χάρι σου και νὰ σ' ανάψω μιὰ λαμπάδα».

—Καλέ μου άγιο Φραγκίσκο! φώναξε ἡ Θειά-Άννέττα, σταυρώνοντας τὰ χέρια. Ναι, παιδάκι μου, θὰ πᾶμε νάχης τὴν εὐχή τοῦ Θεου και τῆς Παναγίας. Ἐννοια σου, θὰ δυναμώσης πάλι. Θὰ πᾶμε νὰ λειτουργήσουμε στη χάρι του μαζί με τὸν Πέτρο και τὴν ἁρραβωτιστικιά του.

—Πότε θὰ παντρευτῆ ὁ Πέτρος;

—Σὲ λίγο καιρό.

—Και θάρθῃ νὰ κάτση ἐδῶ με τὴ γυναίκα του;

—Ναι, παιδί μου. Ἀργότερα, ὅταν πεθάνω ἐγὼ ἄς τραβήξει ὁ καθέννας σας τὸ δρόμο του. Θὰ παντρευτῆς και σὺ ἓνα καλὸ και τίμιο κορίτσι...

—Καλά! εἶπε ὁ Ἡλίας χαμογελώντας. Ἄς αφήσουμε αὐτὴ τὴν κουβέντα. Εἶμαι νέος ἀκόμα... Βλέπω μᾶνα, πὼς νυστάζεις. Δὲν πᾶς νὰ κοιμηθῆς.

—Ναι, θὰ πάω. Εἶναι ὥρα Ἡλία νὰ πᾶς και σὺ νὰ πλαγιάσης. Ὁ ἄερας μορεῖ νὰ σὲ βλάψῃ.

—Νὰ με βλάψῃ; εἶπε ὁ Ἡλίας πέρνοντας μιὰ βαθειά ἀνάσα. Δὲ βλέπεις ποὺ μου ξαναδίνει ζωή; Πήγαινε, πήγαινε. Σὲ λίγο θάρθω κι' ἐγὼ.

Ὅταν ἔφυγε ἡ μητέρα του, ὅλα σωπάσανε, ὁ Ἡλίας βυθίστηκε σὲ στοχασμούς. Τὰ κουνούνια τῶν ἀρνιῶν ποὺ βόσκανε ἀκουγότανε πάντα. Τὸ κεφάλι του ὅσο πήγαινε και βάραινε πιὸ πολύ, ἔννοιωθε ἡ τοῦλάχιστον θαρροῦσε πὼς δὲν μπορούσε νὰ σαλέψῃ.

Ἀόριστες ὀπτασίες ἄρχισαν νὰ κυματίζουν μοροστά του. Ἐβλεπε κάτι παράξενα πρόβata με ἀνθρώπινες μορφές, νὰ πηδᾶνε ἀπ' τὸ φράχτη τῆς στάνης τους.

Ἐτρεξε ξοπίσω τους με μεγάλο κόπο, πήδηξε κι' αὐτὸς τὸ φράχτη και βρέθηκε στη πλαϊνὴ στάνη. Μπροστά του παρουσιάστηκε ἓνας ἄντρας ψηλὸς ἴσαμε κεῖ πάνου σωστὸς γίγαντας, με κάτι μακρὰ στακτόκόκκινα γένεια. Ὁ Ἡλίας τὸν γνώρισε ἀμέσως. Ἦτανε κάποιος φύλακας ποὺ τὸν λέγανε Μαρτίνο-Μόννε, μὰ ὅλος ὁ κόσμος τὸν φώναζε pèpe τοῦ δάσους γιατί δὲν εἶχε κοιμηθῆ οὔτε μιὰ νύχτα στὸ χωριὸ ἀπὸ μικρὸ παιδί.

—Ποῦ πᾶς; ρώτησε τὸν Ἡλία.

—Κυνηγάω αὐτὰ τὰ τρελλοπρόβata

κι' εἶμαι τόσο κουρασμένος. Δὲν ἀντέχω πιά. Εἶμαι κατασκοτωμένος, δὲν ἔχω δύναμη γιὰ τίποτα.

—Ἐ καλά: τότε νὰ γείνης παπᾶς, ἂν θὲς νὰ μὴν κοπιᾶζης, τὸν συμβούλεψε ὁ Μαρτίνο-Μόννε.

Ἄ! ναι, αὐτὴ ἡ ἰδέα μοῦ πέρασε κι' ὅλας ἀπ' τὸ μυαλὸ «ἐκεῖ κάτω» ἀποκρίθηκε ὁ Ἡλίας.

Τέλος τινάχτηκε, ξύπνησε, εἶχε κρυάδες «Κοιμήθηκα ὄξω, σκέφθηκε καθὼς σηκωνότανε, θ' ἀρπάξω κανένα κρύωμα» και μπήκε στην κουζίνα τρικλίζοντας. Πέρασε ἓνα στενὸ δωμάτιο και πήγε στην κάμαρά του.

Γδύθηκε, ἔπεσε στὸ κρεβάτι, ἔσβυσε τὸ φῶς. Ὑστερα ἀπὸ κάμποσα δευτερόλεπτα ἔπεσε σὲ βύθιση, ποὺ ἔμοιαζε με βραχνά. Τὰ ἴδια μεπεδεμένα ὄνειρα τὸν ταράζανε. Τώρα ὁ μπάρμπα Μαρτίνο ἦτανε ἀκουμπισμένος στὸ φράχτη. Ἀπέναντί του στεκότανε ὁ Ἡλίας και τοῦ ἔλεγε διάφορες ἱστορίες ἀπὸ «ἐκεῖ κάτω».

—Μᾶς πηγαίνανε κάθε μέρα στην ἐκκλησία, μᾶς ξεμολογούσανε, μᾶς μεταλαβαίνανε συχνά, ὁ παππᾶς ἦτανε ἅγιος ἄνθρωπος. Μιὰ μέρα τοῦ εἶπα πὼς εἶχα πάει ὡς τὴ δευτέρα γυμνασίου. Τότε μοῦ χάρισε τὸ βιβλίο τῆς μεγάλης Ἐβδομάδας, ἀπ' τὴ μιὰ σελίδα λατινικά κι' ἀπ' τὴν ἄλλη Ἱταλικά. Τὸ διάβασα πάνω ἀπὸ χίλιες φορές. Τόφερα μάλιστα και μαζί μου. Τὸ ἔξερω ὀλόκληρο λατινικά και Ἱταλικά.

—Εἶσαι λοιπὸν σοφός!

—Ὅχι σᾶν και σένα μάρμπα Μαρτίνο, μὰ φοβᾶμαι τὸ Θεὸ.

—Ὅταν ὁ ἄνθρωπος φοβᾶται τὸ Θεὸ εἶναι πιὸ σοφὸς κι' ἀπ' τοὺς βασιληάδες!

Ἀπὸ ἐδῶ και πέρα τὸ ὄνειρο μεπεδευότανε, ἀνακατευότανε με ἄλλα παρᾶξενα ὄνειρα.

Παρὰ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ Μάρτια, ποὺ ἤθελε νὰ φύγουν ἀμέσως γιὰ τὴ στάνη, ὁ Ἡλίας ἔμεινε μερικὲς μέρες σπῆτι γιὰ νὰ δεχτῆ τοὺς φίλους, τὸ συγγενολοῖ και γιὰ νὰ ἀναλάβῃ κι' ὅλας. Ὁ μάρμπα-Μπέρτο κι' ὁ Μάρτια γύρισαν πίσω στὰ κοπάδια. Ὁ Πέτρος ξανάρχισε τὴ δουλειά του. Μά, πότε ὁ ἓνας, πότε ὁ ἄλλος, γυρίζανε τὸ βράδυ στὸ σπῆτι γιὰ νὰ δοῦν τὸν Ἡλία και νὰ τοῦ κρατήσουν συντροφιά.

Στὸ ἀναμεταξὺ ἡ μητέρα ἔτοιμαζόντανε

γιὰ τὸ τάμμα ποῦχε κάνει ὁ Ἡλίας στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο. Ζύμωσε λειτουργιές, ἔφκιασε μυγδαλωτὰ και μέλι. Ἀγόρασε καφέ, ροσόλι κι' ἄλλα ψώνια. Ὁ Ἡλίας παρακολουθοῦσε με στοργικὰ βλέμματα τὴ μητέρα ποὺ δὲ στεκότανε ἀπ' τὴ δουλειά ποτε-ποτε τὴ βοήθαγε κι' ὅλας. Δὲν ἔβγαине σχεδὸν ἔξω. Αἰσθανότανε ἀδυναμία, ἀκεφιά. Μερικὲς φορές τὰ γαλανὰ του μάτια λιγάκι βαθυλωτὰ, πέρνανε μιὰ γυάλινη ἀκίνησία και καρφονώντανε στὸ κενό. Νόμιζες πὼς ἦτανε μάτια πεθαμένου.

Ἐφτασε τέλος ἡ ὥρα γιὰ τὴν ἀναχώρηση. Ἦτανε Κυριακή, ἄρχῆς Μαγιοῦ. Ἀφοῦ λειτουργήσανε στη μικρὴ ἐκκλησία τοῦ Ροζάριο, ξεκινήσανε. Μπροστά πήγαινε ὁ ἐπίτροπος κρατώντας τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου και ἀκολουθοῦσαν οἱ χωριάτες ἄλλοι καθάλα ἄλλοι πεζῆ. Ὁ Ἡλίας εἶχε μείνει με τοὺς τελευταίους. Πήγαινε καθάλα, ἔχοντας πισωκάπουλα τὴ Θειά-Άννέτα.

Ἦτανε ἓνα ὄμορφο πρωϊνό. Οἱ πανηγυριῶτες περνούσανε μέσα ἀπὸ ἔρημικὸς δρόμους κατάσπαρτους ἀπὸ νιόβλαστα σπαρτά, ἀπὸ λουλούδια, λειβάδια στρωμένα με παπαροῦνες, θυμάρι και μαργαρίτες, ποὺ ἀναδίνανε μεθυστικὲς εὐωδιές. Ἐπρεπε ὅμως νὰ σκαρφαλώσουν στα βουνά, γι' αὐτὸ ἀφήσανε πλάι τῆς καρπερῆς πεδιάδες. Ὁ ἥλιος ἄρχιζε ν' ἀνατέλλῃ. Κάθε τόσο κάποιος σπηρούνιζε τ' ἄλλόγῳ του, ὀμοῦσε μπροστά καθάλαζοντας κι' ἔτρεχε ξέφρενα, με τὸ κορμι ριγμένο λίγο πίσω, βγάζοντας βάραβα ξεφωνητά, ἀλαλάζοντας ἀπὸ χαρά.

Ὁ Ἡλίας δὲ ξεκολλοῦσε τὰ μάτια ἀπὸ πάνω τους. Αἰσθανότανε τὴν ἐπιθυμία νὰ φωνάξῃ νὰ ὀρμήσῃ κι' αὐτὸς καθάλαζοντας και νὰ παραδοθῆ σ' ἓνα τρέξιμο ελεύθερο και μεθυστικό. Μὰ τὸ ἄχαμνὸ χεράκι τῆς θειά-Άννέτας τοῦσφιγγε τὴ μέση κι' ὄχι μονάχα τοῦ χαλίνωνε τὸ ἔνστικτο τοῦ πρωτόγονου ἀνθρώπου μὰ τὸν ἔκανε κι' ὅλας νὰ μὲνῃ πολὺ πίσω ἀπ' ὅλους γιὰ νὰ μὴν ἐνοχλῆ τὴ γρηά-μητέρα του ἡ σκόνῃ ποὺ σηκώνανε οἱ ἄλλοι με τὸ τρέξιμό τους.

Ἀρχισε τὸ ἀνέβασμα τοῦ βουνοῦ ποὺ βάσταξε κάμποσες ὄρες. Ὁ ἥλιος βρισκότανε μεσουρανίς, ἓνα εὐχάριστο ὄμως ἀεράκι, μοσχοβολισμένο ἀπ' τὰ σκίνα, με-

Ἡλίας ἦτανε λιγάκι στὰ κέφια. Ὁ Ἡλίας ὁμως δὲν εἶδε τίποτα ἄλλο παρὰ μονάχα τὰ λοξὰ μάτια τῆς Μανταλένας πού πετάγανε σπίθες καὶ τὸν ἔπιασε μεγάλη ἐπιθυμία νὰ κλάψῃ σὰν μικρὸ παιδί.

«Εἶνε τρελλή, συλλογίστηκε. Γιατί μὲ κοιτάζει ἔτσι; Γιατί δὲν μ' ἀφίνει σὲ ἡσυχία; Θὰ τὸ πῶ στὸν Πέτρο, θὰ τὸ πῶ σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ἄν ἐπὶ τέλους δὲν τὸν ἀγαπάει, γιατί τὸν κοροϊδεύει... Εἶναι τρελλή, εἶναι τρελλή... Μὰ κι' ἐγὼ εἶμαι τρελλός. Ὅχι δὲν πρέπει νὰ τὴν κοιτάζω, καλλίτερα θὰ κάνω νὰ ξεριζώσω τὴν καρδιά μου... θὰ φύγω, θὰ πάω κοντὰ στὴν Πάσκα, καὶ θὰ τῆς κάνω κόρτε...».

Καὶ πραγματικά πλησίασε καὶ τῆς εἶπε.

—Πάσκα, εἶσαι ἢ πιὸ ὁμορφῆ ἐδῶ μέσα!

—Καὶ σὺ εἶσαι ὁ πιὸ ὁμορφος! τοῦ ἀποκρήθηκε ἐκείνη, ἐνῶ καταγινότανε μὲ τὸ μαγεῖομα.

Ὁ Ἡλίας κάθισε πλαίι τῆς. Τὴν κοίταξε ἐπιμονα καὶ παραξένα, σὰν νὰ ἤθελε νὰ τὴ φάῃ μὲ τὰ μάτια. Ἐκείνη γέλασε, κατεὐχαριστημένη, μὰ αὐτὸς αἰσθανότανε νὰ τοῦ φεύγῃ ἢ ψυχή.

Ἡ Μανταλένα τοὺς παρακολουθοῦσε ἀπὸ κεῖ πού καθότανε κι' ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ χαμήλωνε τὰ μακρὰ πυκνὰ ματόκλαδά τῆς. Ἐμοιαζε τότε σὰν τὶς παλιές Παναγίες, μελαγχολικὴ καὶ καρτερικὴ. Ὅταν σερβίρανε τὸ φαγί, ὁ μπάριμπα-Πόρτολου φώναζε τοῦ Ἡλία.

—Θὰ κάτσω ἐδῶ, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος. Μὲ κάλεσε ἢ πιὸ ὁμορφῆ κοπέλλα.

Ἐλα δῶ ἄμέσως σοῦ λέω! φώναξε ὁ μπάριμπα-Πόρτολου. Δὲ σὲ προσκάλεσε κανένας, μὰ καὶ καλεσμένο νὰ σὲ εἶχανε σοῦ ἀπαγορεύω νὰ δέχῃσαι καλέσματα. Ἐλα μὲ τὸ καλό, ἂν δὲ θῆς νὰ σὲ κάνω νάρθης μὲ τὸ στανιό.

—Ὁ Ἡλίας σηκώθηκε ἄμέσως καὶ πῆγε μὰ δὲν ἤθελε νὰ βάλῃ τίποτα στὸ στόμα του. Σὲ κάθε ἐρώτηση πού τοῦ κάνανε ἀπαντοῦσε χωρὶς ὄρεξη.

—Γιατί χάλασε τὸ κέφι σου; τὸν ρώτησε ἡ Μανταλένα ὅταν τελειώσανε. Ἐπειδὴ σὲ ἀναγκάσανε νὰ φύγῃς ἀπ' τὴ Πάσκα; Καλὰ τότε, πήγαινε, γύρισε πάλι, γιὰ νάσαι εὐχαριστημένος!

—Κι' ἂν ξαναγυρίσω; τῆς ἀπάντησε ἀπότομα. Τὶ σὲ νοιάζει;

—Ὡ! δὲ μὲ νοιάζει καθόλου! τοῦ δήλωσε μὲ ξαφνικὴ σκληρότητα.

Γύρισε,κοίταξε τὸν Πέτρο, τοῦ χαμογέλασε καὶ ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα μονάχα αὐτὸν πρόσεχε.

Ὁ Ἡλίας σηκώθηκε ἀπότομα, ἀντιῶμος νὰ πάῃ στὸ μέρος πού βρισκότανε ἡ Πάσκα, βγήκε, στάθῃ ἔξω καὶ κάθισε στὴν αὐλή. Δοκίμαζε μιὰ τρομερὴ ἀγωνία, αἰσθανότανε τὴν ἐπιθυμία νὰ δαγκώσει τὰ χέρια του, νὰ φωνάξῃ, νὰ πέσῃ χάρμω, νὰ ξεσπάσῃ σὲ κλάμματα. Καὶ μ' ὅλα ταῦτα, μέσα στὸ μεθύσι τοῦ κρασιοῦ καὶ τοῦ πάθους, διατηροῦσε ἀκόμη τὴ συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἔλεγε μέσα του «εἶμαι ἐρωτευμένος μαζί τῆς. Γιατί τὴν ἐρωτεύθηκα; Ἄχ! καλέ μου ἅγιε-Φραγκίσκο, βοήθησέ με, βοήθησέ με! Εἶμαι τρελλός, μὰ εἶμαι τόσο δυστυχισμένος!».

Μέσα στὴ χλιαρὴ καὶ ξάστερη νυχτιά, ἀκουγόντουσαν ἀνακατεμένοι θόρυβοι ἀπὸ φωνές, ξεφωνητὰ, τραγούδια, γέλοια. Ὁ Ἡλίας ξεχώριζε τὴ φωνὴ τοῦ πατέρα του, τὸ σφύριγμα τοῦ παπᾶ, τὸ γέλοιο τῆς Μανταλένας κι' ἀνάμεσα στὴ γενικὴ χαρὰ ἔννοιωθε τὸν ἑαυτοῦ του τόσο θλιμμένο, τόσο ἀπελπισμένο, σὰν τὸ παιδί πού χάθηκε καὶ βρίσκεται ὀλομόναχο μέσα στὴν ἄγρια νυχτερινὴ μοναξιὰ τοῦ δάσους.

(Ἀκολουθεῖ)

Ρ. Η. ΦΤΙΑΡΑ

ΗΛΙΑΣ ΜΗΝΙΑΤΗΣ

1669 - 1714

ΓΚΡΑΒΟΥΡΑ ΣΕ ΠΑΛΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΧΩΝ ΤΟΥ ΜΗΝΙΑΤΗ :: ::

Ὁ Ἡλίας Μηνιάτης, μιὰ θρησκευτικὴ φυσιογνωμία πού ἤκμασε τὸν 17ον αἰῶνα κι' ἄφησε βαθειὰ τὰ ἴχνη τῆς, μένει σχεδὸν ἄγνωστος ὅπως καὶ τόσες ἄλλες, στὸ εὐρύτερα διανοούμενο κοινὸ τῆς πατρίδας μας, καὶ τοῦτο γιατί καμιὰ φροντίδα δὲν καταβάλλεται ἀπὸ κανένα γιὰ νὰ νοιώσουμε τὴ μεγάλη ἢ μικρὴ πνευματικὴ πραγματικότητα τοῦ τόπου μας σ' ὅλες τὶς πλευρές τῆς πού θὰ μπορούσε νὰ δημιουργήσῃ ἔτσι τὴν προϋπόθεση μιᾶς δικῆς μας πνευματικῆς παραδόσεως, ἄξιας νὰ γίνῃ ὁ σπόρος ἑνὸς νεοελληνικοῦ πολιτισμοῦ πού θὰ στηρίζεται στὶς δικές του πνευματικὲς ἀξίες καὶ δυνάμεις. Κ' ὅσο κι' ἂν εἶναι λιγοστοὶ οἱ ἄνθρωποι πού ἄφησαν ἴχνη τῆς γόνιμης διαβάσεώς τους στὸν τόπο μας, ἀξίζει νὰ μελετηθοῦν καὶ νὰ γνωσθοῦν εὐρύτερα, ἀκριβῶς γι' αὐτό, γιατί στέκουν γιὰ μᾶς σήμερα οἱ μοναδικοὶ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ πού ἀνοίξαν τὸ δρόμο γιὰ νὰ προχωρήσουμε.

Κι' ἀσφαλῶς ἀπὸ τοὺς πνευματικοὺς αὐτοὺς δασκάλους πού ἤκμασαν πρὶν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση ὁ Ἡλίας Μηνιάτης συγκαταλέγεται μέσα στοὺς πρώτους. Γεννήθηκε τὸ 1669 στὸ Ληξοῦρι τῆς

Κεφαλλονιάς σὲ μιὰ ἐποχὴ πού οἱ Ἐνετοὶ προσπαθοῦσαν μὲ κάθε τρόπο νὰ κρατήσουν τὸ λαὸ σὲ ἀμάθεια πνευματικὴ γιὰ νὰμποροῦν ἔτσι εὐκολώτερα νὰ στερεώνουν τὴ δυνάμη τους.

Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ὑπῆρχαν σχολεῖα πού νὰ δίνουν στὸ λαὸ μόρφωση. Μονάχα οἱ παπάδες μ' ὄλη βέβαια τὴν ἀγραμματοσύνη τους κι' αὐτοὶ, δίδασκαν στοὺς γυναικωνίτες στοιχεῖα γραφῆς καὶ ἀνάγνωσσης ἀπὸ διάφορα ἐκκλησιαστικὰ κείμενα. Μοναδικὸ ἴδρυμα μέσα ἀπὸ τὸ ὁποῖο βγήκαν πολλοὶ ἀξιοὶ δασκάλοι τοῦ γένους ὑπῆρξε τὸ

Φλαγγινιανὸ φροντιστήριον τῆς Βενετίας*. Μέσα λοιπὸν στὸ ἴδρυμα αὐτὸ μορφώθηκε κι' ὁ Ἡλίας Μηνιάτης, μὲ τὴν ἐξαιρετικὴ του δὲ ἐπιμέλεια καὶ εὐφύια ἔγινε κάτοχος μεγάλης παιδείας, ἀφοῦ, σπούδασε Φιλοσοφία, Θεολογία, Κλασσικὲς γλώσσες, Ἑβραϊκὴ, Γερμανικὴ, Γαλλικὴ καὶ Ἰταλικὴ. Ἀκόμη διδάχθηκε Βυζαντινὴ Μουσικὴ (ἀπὸ ἄγνωστο σὲ μᾶς) καὶ Ἐκκλησιαστικὴ Ρητορικὴ

* Τὸ Φλαγγινιανὸ Φροντιστήριον ἱδρύθηκε ἀπὸ τὸν Κερκυραῖο Δημᾶ Φλαγγίνο τὸ 1621. Σ' αὐτὸ δὲν ἐγίνοντο δεκτοὶ παρὰ μονάχα Ἕλληνες ὀρθόδοξοι.

λαχτάρα ενός ανθρώπου που ανησύχησε κι' αγωνίσθηκε για να βρή την 'Αλήθεια. «Εγώ το λέγω και τρέμω, άγροικώ και μου λείπει ή δύναμης και ό λόγος, δεν μπορώ πλέον να όμιλήσω. Άφες με από την δειλίαν όπου έχει το πνεύμα μου να πάρω όλίγη άνεση. Άχ ψυχή άμαρτωλή. Άχ μέλλουσα κρίσις!»

Η φωνή του νοιώθει ότι είναι φωνή του Θεού, γιατί την αισθάνεται πολύ μακρύτερα από σένα, σ' ένα ύψος άπέραντο. Ποτέ δε δίνεις το δικαίωμα στον έαυτό σου να κάμη κριτική στα λόγια του, γιατί είναι ό Μεγάλος που σε συναρπάζει και σε σκλαβώνει μέσα στο χείμαρρο τής χριστιανικής αλήθειας του. Άς είναι άπλή και άφελής στην έκφραση. Άγγίζει τόσο βαθειά την ψυχή του ανθρώπου που σε συγκλονίζει όλόκληρο, είναι ένας διαρκής έλεγχος που σε τραντάζει από την μακαριότητα σου, χάνεις το αίσθημα τής ισορροπίας μέσα στο χώρο, σ' ένα κόσμο που τον νοιώθει άμαρτωλό με πρωταγωνιστή τής άμαρτίας του τον ίδιο τον έαυτό σου, που δεν έχει σκοπό μήτε κατεύθυνση, αλλά ζή για να έξυπρητη την στιγμή.

Και όμως δε θυμώνει ποτέ. Γιατί δεν είναι ή μορφή μά ή ουσία των λόγων του που σε σπαθίζει.

Γι' αυτό και συνεχίνησε. Κληρικός Σιανονητής και άνθρωπος, σμίγουν σφιχτά στο πρόσωπό του και τον ύψώνουν σαν ύπεροχο παράδειγμα όχι μονάχα για την εποχή του, αλλά και για την κάθε εποχή και για την εποχή τή δική μας που παλαίει σήμερα με τις ίδιες ανάγκες και τις ίδιες αγωνίες και λαχτάρες. Θα μπορούσε κανείς να πη ό,τι ό ίδιος λέει για τον Φ. Γρημάνη «ή μεγάλη ψυχή του είναι ικανή δια πάντας, προσκαλείται παντού, αναφαίνεται τότε υπό την μίαν και τότε υπό εκείνην την όψιν και είναι πάντοτε ή ίδια». Σαν άνθρωπος είναι παράδειγμα μοναδικό. Χαρακτήρας χρηστός με τρόπους και άβρότητα έξοχους, που κατορθώνει να σκλαβώνη την κάθε ιδιουσγγρασία που τον πλησιάζει. Πνεύμα σπινθηροβόλο, ήθος άμμεπτο, έχθρος κάθε επίδειξης και κουφότητας που έξρει μονάχα να εργάζεται και ποτέ να επιδεικνύεται. Με μετριοφρόσύνη τέτοια που να νομίζει τα λόγια του «ευτελέστατα» και τον έαυτό του τον πλέον άμαρτωλό άνθρωπο, μα περισσότερο με τέτοιο «παροξυσμό αγάπης» που

τον αισθάνεται όταν βλέπης να συμπάσχη με το άκροατήριό του όσες φορές βρίσκεται στην ανάγκη να μαστιγώση τα πάθη του.

Κι' εδώ άρχίζει ό φωτισμένος κληρικός. «Οχι βέβαια άρχηγός του πλήθους, όπως ύστερότερα ό Αιτωλός Κοσμάς, μα μεσίτης τής σωτηρίας του, έρμηνευτής του λόγου του Θεού μέσα στην ψυχή του. Έχει πειθαρχήσει το άτομό του μέσα στο πλαίσιο πρώτα του Χριστιανισμού κι' ύστερα τής 'Ορθοδοξίας. πιστεύει άπόλυτα και στην σκοπιμότητα των δύο, κι' αγωνίζεται με πάθος για να τα μεταδώση στο λαό του. Η 'Ορθοδοξία για τον Μηνιάτη δεν είναι το «δόγμα», αλλά ή ποίμνη των «σεωσμένων», ή αληθινή διδασκαλία για να πιστεύσωμεν, αυτή μόνη ή αληθινή όδός δια να σωθώμεν. Γι' αυτό άκριβώς δεν θέλει να έξει κανένα αίρετικό τύπο έκκλησίας όχι τόσο από μίσος εναντίον στους άλλους, όσο από τυφλή αγάπη για την Έκκλησία τή δική του.

Ό Μηνιάτης δεν είναι από κείνους που πιστεύουν ότι ή πίστη μοναχή σώζει από κάθε άμαρτία Είναι ό όρθόδοξος που με άγώνα διαρκή και προσπάθεια καθημερινή έλπίζει πως θα σφυρηλατήσει μια νέα φύση για το ποίμνιό του. Έχει άφθονη μέσα του τή γνώση τής Θεολογίας και τής φιλοσοφίας, μα έξρει να μην πνίγεται μέσα σε ζητήματα και άπορίες των σχολαστικών «όπου δεν πληροφορούσιν, αλλά συγχίζουσιν». Μέσα λοιπόν από την σύγκριση των φιλοσόφων και των θεολόγων καταφεύγει σαν σε λιμάνι που τον ξεκουράζει στην άπλότητα τής αλήθειας τής Γραφής. Γι' αυτό και τα λόγια του άπορρούν από μια στερεά πίστη που μεταδίδεται αυτομάτως σε κάθε έπαφή του με το ποίμνιο. Η Πίστη για τον Μηνιάτη, είναι ό πρωταρχικός κανόνας τής Ζωής. Γι' αυτό κάθε τι που έχει σχέση με τή ζωή το θερμαίνει με την ουσία τής πίστεως, τον Χριστό, και κάθε τι που πηγάζει από την πίστη το θεωρεί το μόνο χρήσιμο και βολετό για τή ζωή—«οίδε γάρ ό πεπίστευκε».

Υπήρξε μοναδικό παράδειγμα άνθρωπου που άγαπή την εργασία του. Συνδυάζει τή μελέτη και τή δράση, άθροβα προχωρεί και στα δύο και με τή φυσική του έξυπνάδα δημιουργεί μέσα του τον «σοφό».

Διαβάζοντας το κήρυμά του μπορείς να μορφωθείς σ' όλο το περιεχόμενο τής Γραφής. Μα το κήρυμά του δεν είναι μονάχα θρησκευτικό. Συγχρόνως μορφώνει φιλοσοφικά, έγκυκλοπαιδικά και ιστορικά. Γιατί μπορεί για όλα τα πράγματα και για τα πιο σοβαρά ζητήματα που άπασχολούν τον άνθρωπο να μιλά με τόση σαφήνεια και θαυμαστή ποιητική χάρη που τον κάμνουν αντίληπτο και στον πιο άπλοϊκό τύπο γι' αυτό και τον θεωρώ το μοναδικό παράδειγμα που έχομε ως τα σήμερα λαϊκού κήρυκα που έξρει τί ζητάει απ' αυτόν ή εποχή του και μπορεί ελεύθερα να το δώσει γιατί το κατέχει. Έξρει όχι μονάχα ν' ανατάμη τον άνθρωπο, αλλά και να τον έπανασυνθέση, ξυπώντας από το λήθαργο την κοιμισμένη ψυχή που βρίσκεται ναρκωμένη μέσα στην ήθικη δυστυχία.

Μολονότι γενική είναι ή γνώμη πως στους πρώτους λόγους του μιμήθηκε άρκετά τον Φρ. Σκουφο και τον μεγάλο ιταλό ιεροκήρυκα Segneri, απ' όλους γίνεται παραδεκτό πως δεν έχει περιορισθεί στην άπλή μίμηση, μάλιστα για τον Σκουφο παραδέχονται πως τον «εμιμήθη ύπερβάς», διότι «και των ιδεών (του Σκουφου) ή έκφρασης είναι ανώμαλος και πλήρης χυδαϊσμού, ένθ εις την του Μηνιάτη διαλάμπει ή καλλιπέπεια, ή τρυφερότης των αισθημάτων και ή έκτακτος άρμονία εις το όλον ύφασμα των λόγων (Άνθ Μαζαράκης). Δεν είναι μοναχά μουσικός στην έκφραση. Έχει μια ιδιαίτερη χάρη ν' αναλύη μεθοδικά το θέμα του, χωρίς να χάνη βέβαια τή συνοχή του, να το έξαντλή από κάθε του άποψη, να το προικίζει με χιλια δυο παράδειγματα και παρομοιώσεις που βρίσκουν τελικά την άποδειξη μέσα στον πλούτο και τή δύναμη των επιχειρημάτων του. Δεν είχε λοιπόν άδικο ό Βικέντιος Δαμοδός που σημειώνει στην «Ρητορική» του δείγματα τελειότητας ρητορικής, πέρνοντας παράδειγματα από τους λόγους του Δημοσθένη, του Ίσοκράτη και του Μηνιάτη. Η Ρητορική του με την άπλή και λαϊκή της μορφή κατορθώνει συγχρόνως να διδάξη και να έλέγη, να ένθουσιάζη και να συγκινήση, γιατί δεν άπολείπει ποτέ στον Μηνιάτη το **αίσθημα** που τώχει μάλιστα πλούσιο κι' έτσι ό

λόγος του δε γίνεται ξερός και δασκαλιστικός, όπως συμβαίνει με τους κήρυκας του Προτεσταντισμού. Γι' αυτό κι' ή διδασχή του δεν άπομένει ποτέ λόγος άκαρπος, πάντα έχει τή θαυμαστή τέχνη να γίνεται σπόρος που αύξάνει και πολλαπλασιάζεται στις καρδιές εκείνων που τον δέχονται.

Οι κριτικοί του όλοι προσπαθούν ποιος να βρη τα μεγαλύτερα χαρακτηριστικά για τή Ρητορική του αυτή δεινότητα, τόσο που να θεωρηται «ό έξοχώτερος των νεωτέρων έκκλησιαστικών ρητόρων» και μάλιστα κατά τον Παπαρρηγόπουλο είναι «ό άριστος των ιεροκηρύκων όσων άνέδειξε ή Έλλάς των τεσσάρων (τελευταίων) εκατοντατηριδών και τή αληθεία ό κράτιστος ίσως των όσων ή φωνή άντήχησε εις την Άνατολήν».

Οι λόγοι του πολλές φορές είναι άξιώματα που σε άγγίζουν στα μύχια τής καρδιάς, άπλά και άβίαστα όπως έρχονται στο στόμα του, γιατί ποτέ δεν κυνηγά ό Μηνιάτης τή λέξη, έρχεται μόνη της αυτή, ακολουθεί άθελα τή σκέψη του, τόσο που πολλές φορές να την περιμένη και να την προαισθάνεται.

Σ' αυτό βέβαια τον βοήθησε ή φυσική και άνεπιτήδευτη γλώσσα που μεταχειρίσθηκε που ήταν ή ίδια ή γλώσσα του πλήθους που τον άκουε και τον ακολουθούσε. Μ' αυτό τάχα έγινε τυχαία; Κάθε άλλο.

Μίλησε έτσι γιατί αισθάνθηκε όπως ό δάσκαλος του Σκουφος και κατόπι ό μαθητής του Δαμοδός, την ανάγκη να επικοινωνήση με το λαό. Και κατά τούτο διαφέρει από τους σχολαστικούς Βυζαντινούς με τή άνούσια κηρύγματά τους, πως νοιώθει την ανάγκη να μιλήση άπλά, **όπως άπλά είχε μιλήσει κι' ό Χριστός στον όχλο**, γιατί θέλει να γίνη αντίληπτός από το πλήθος «Εγώ ακολουθώντας το παράδειγμα του μεγάλου διδασκάλου των Έθνών του μακαρίου Παύλου όπου λέγει «Σοφοίς και άγραμμάτοις όφειλέτης ειμί, όσον δύνάμαι διδάσκω άπλά για να με καταλαμβάνωσιν όλοι». Πόσο πιο προ-

* Παπαρρηγόπουλου: Ιστορία Έλληνικού Έθνους. Τόμος Ε'. Μέρος βον σελ. 161—Έκδοσις Έλευθερουδάκη.

ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ
ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΓΙΑ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΡΟΥΘ

Μέσα στον κανόνα της Παλαιάς, λεγομένης Διαθήκης τρία συγγράμματα πολύ μικρής διαστάσεως, διαφορετικά τό καθένα τους στην έσωτερική λογοτεχνική σύνθεσή τους και στην εξωτερική τους αποστολή, διαλύοντας μιὰ κοινή πλάνη, έρχονται να μαρτυρήσουν ίσαμε ποιό σημείο ο αρχαίος έβραϊός, αν και ταμπουρωμένος μέσα στα Ίεροσολυμητικά τείχη ενός άγριου θεοκρατισμού, κατώρθωσε ν' ανοίξει τὰ φυλλοκάρδια του στο όρσορο μελέμι μιᾶς υπαίθριας διαβιώσεως και πώς, παρά την κοινή συκοφαντία, ή ψυχή του λαού αυτού δε στάθηκε μητε ξένη, μητε ψυχρή μπρός στο άποκαλυπτικό όραμα του «φυσικού κάλλους».

Φλογερό, άσυγκράτητο, με περίσσια όση ρωμαντισμού μέσ' το Άσμα Άσμάτων, κλασσικό σε λιτότητα και τρυφερότατο σ' αφέλεια μέσ' στο βιβλίο της Ρούθ, τό αίσθημα αυτό συγκρατείται μ' ένα πάθος πολιτειακής δικαιοσύνης μέσα στο βιβλίο του Άμώς, του τσομπάνου αυτού προφήτη που με τη βοκολική του γλώσσα ξεσκαπάζει τις αγίαρευτες πληγές μιᾶς σαπισμένης κοινωνίας. "Όσο για τό πρώτο βιβλίο, είχα κάποτε την εύκαιρία, μέσ' απ' τις στήλες του περιοδικού της Μ. Ε. Έγκυκλοπαίδειας να πω τη γνώμη μου για τό είδος και την άποστολή του ανατολικού τούτου άριστουργήματος, δίνοντας ταυτόχρονα και μιὰ λογοτεχνική απόδοση στην έλληνική γλώσσα. Έρχεται σήμερα ή σειρά του δεύτερου.

Τό βιβλίο της Ρούθ, ή μάλλον ή «περγαμινή της Ρούθ, (μεγίλλά) καθώς θέλει να την άποκαλή ή συναγωγική παράδοση, βρίσκεται τοποθετημένη μέσα στο «μασσορετικό» κείμενο, στην τρίτη τάξη των Άγιογράφων, άναμεσα τό Άσματος Άσμάτων και των Τερεμιάδων. Τό περιεχόμενο των τεσσάρων κεφαλαίων του μπορεί να συνοψιστή σ' ακόλουθα:

Κάποια οικογένεια της φυλής του Ίούδα, έγκατεστημένη στη Βηθλεέμ (Μπέτ-λέχεμ) σπρωχμένη από μιὰ προσωρινή σιτοδεία, ξεκινά και φεύγει για τη χώρα των Μοαβιτών, όπου χάνει τον αρχηγό της με τά δύο του παιδιά. Άπομένει ή γρηά μητέρα, με τις δύο νυφάδες της—μοαβίτικης καταγωγής. Η μιὰ απ' αυτές, ή Ρούθ, διαπνεομένη από

ένα άγνότατο αίσθημα άφοσίωσης αποφασίζει να μὴν έγκαταλείψη την πεθερά της μόνη, να την ακολουθήσει ακόμη και στην Ίουδαία, όπου εκείνη πηγαίνει μετά τη σιτοδεία. Άκόμα και 'κει πέρα ή νεαρά χήρα άλλην έγνοια δεν έχει παρά πώς να ξαναδημιουργήσει για τη φαμίλια του μακαρίτη άντρός της, που την αντιπροσωπεύει ή πεθερά της, ή Ναομή, την τιμή της αρχοντίας και την οικονομική άνεση. Για τό τό κατορθώσει, πρέπει ή Ρούθ να συζευχθή τον πλησιέστερο συγγενή του πεθαμένου άντρός της, ώστε ή γενεαλογική σειρά της οικογένειας, που έχει διακοπή να συνεχιστή με τον πρώτο απόγονο που θα δώσει. Άκολουθώντας τη συμβουλή της Ναομή, παντρεύεται τον Μπόαζ, άνθρωπο καλοπτεκούμενο, κι απ' τό γάμο αυτόν γενιέται ένα παιδί. Κατά την ιδιαίτερη έβραϊκή συνήθεια, ο νέος αυτός βλαστός δε θεωρείται απόγονος του δεύτερου, μόνο του πρώτου συζύγου: έτσι έχουμε, σά να λέμε, τό νόμιμο και γενεαλογικά άναγνωρισμένο έγγονάκι της; Ναομή! Τό παιδί αυτό, πρέπει να σημειώστε, δεν είναι παρά ο παππούς του Δαβίδ. "Όστε πρόκειται για μιὰ αφήγηση που αναφέρεται στη γενεαλογία του μεγάλου έβραίου προφητάνακτα. Μάλιστα τέτοιος είν' ο λόγος, φαίνεται, που έσπρωξε τους συλλέχτες της Έλληνικής μετάφρασης της Βίβλου (των Ο') να τοποθετήσουν τη «Ρούθ» μετά τό βιβλίο των Κριτών και μπροστά από τό πρώτο βιβλίο του Σαμουήλ (ή των Βασιλέων, κατά τον Έλλην. κανόνα) όπου γίνεται λόγος για την αρχή της σταδιοδρομίας του κατοπινού βασιληά. Να βρισκότανε τάχα ή Ρούθ, σε παλαιότερους καιρούς, στην Ίδια με τις έλληνολατινικές μεταφράσεις, θέση του έβραϊκού κανόνα; Άλλοι κριτικοί λένε: όχι! (Reuss) Άλλοι: πιθανόν! (Kuenen). Ένας απ' αυτούς μάλιστα, ο Bertheau (Richter u. Ruth σ. 234 κ. άκ) για ν' άποδείξη τό τελευταίο στηρίζεται, μεταξύ των άλλων, και στη μαρτυρία του Ίωσήπου (Κατά Άπίων Α' 8') ο οποίος άπαριθμεί είκοσιδύο μονάχα βιβλία του έβραϊκού κανόνα, αφήνοντας να ύποθεθ' ή κατά τον κριτικό μας, πώς τά δύο βιβλία των Κριτών και τό βιβλίο της Ρούθ αποτελούσανε και τά τρία ένα μονάχα σύγγραμμα. "Όστόσο όπως κι αν έχη ή

αλήθεια ή σημερινή θέση της Ρούθ μέσα στον έβραϊκό κανόνα, δικαιολογεί και τη χρησιμοποίηση της από τη συναγωγική τελετουργία. Τοποθετημένη ανάμεσα των πέντε βιβλίων που τιτλοφορούνται «Μεγίλλωθ» και των όποιων ή όλική άνάγνωση γίνεται επ' εύκαιρία διαφόρων έβραϊκών έορτών ή «Ρούθ» αποτελεί τό ωραιότερο συναγωγικό άναγνωσμα τις γιορτής των Σιαβουώθ: επέτειος της Σιναίτικης άποκαλύψεως που **ταυιζόταν απ' τους αρχαίους έβραίους, και με την τελετή της πρώτης γεωργικής συγκομιδής.** (Hag-habikourim). "Ότε ή άγροτική ύψη του ειδυλλίου άποτελεί τη μόνη συγγένει της Ρούθ με την άγροτική γιορτή των Σιαβουώθ, αν κι οι βραβίνοι βρισκονε και μιάν άλλη σχέση άλληγορική.

Μά τό π.δ σπουδαίο ζήτημα που δημιουργεί τό βιβλίο της Ρούθ, βρίσκεται κάπου άλλο: στην άπλη, όσο και φυσική έρώτηση, αν τό περιεχόμενο του είνε ιστορικά έξακριβωμένο ή όχι. Σ' αυτό τό σημείο οι περισσότεροι σύγχρονοι **κριτικοί της Βίβλου** δυσκολεύονται να παραδεχθόνε την ιστορικότητα της βιβλικής αφήγησης. Άς δούμε, μ' όλη την επιφύλαξη που μας επιβάλλει τυχόν ο σεβασμός μιᾶς παραδόσεως, τι διακηρύττουν οι πού στηρίζουν τά επιχειρήματά τους αυτοί οι άνθρωποι:

Έκτός απ' τις άλλες μικρολεπτομέρειες, δυό είνε τά σημεῖα που δημιουργούν σπουδαίες ιστορικές άπορίες για την κριτική έπιστήμη:

Πρώτα: 'Ο Νόμος του Leviratus, για τον όποιο θα βρῆτε μερικά στη 13η σημείωση του κειμένου και δεύτερα: ο γενεαλογικός πίνακας που είνε προσηρημένος στο τέλος του βιβλίου.

Ός προς τό πρώτο σημείο ή «κριτική» έρωτά: Πώς, αφού τό «τοραϊκό» κείμενο (Δευτερον 25) δίνει μιὰ τόσο στενή έρμηνεία του λεβιρατικού νόμου, έρχεται ή Ρούθ (του δικού μας ειδυλλίου) και παντρεύεται ένα μακρονό, κι **άγνωστο ίσαμε ποιό σημείο** συγγενή του πρώτου άντρός της, για να συνεχίση τη σειρά του γενεαλογικού δέντρου της οικογενείας; Ός προς τό δεύτερο σημείο ή κριτική έρωτά: Πώς, αφού ή γρονολογική άπόσταση που μας χωρίζει από τον Πέρετ, έγγονο του Ίακώβ, ίσαμε τό Δαβίδ αποτελείται από δεκαενιά περίπου αιώνας, τό κείμενο τό δικό μας μιλεί μόνο για έντεκα γενιές—τετρακόσια σαράντα χρόνια μονάχα!; Έκτός από τά δύο αυτά συζητήσιμα σημεία, ή υπόθεση του Θρύλλου της Ρούθ δεν επιβεβαιώνεται από κανένα άλλο βιβλικό χωριό. Γι' αυτό κι ή σύγχρονη κριτική έπιστήμη, στη μεγάλη της πλειοψηφία, παραδέχεται τη λύση που έδωκε τελεωτικά ο Bertheau στο πρόβλημα της ιστορικότητας της Ρούθ. (Die Hellen der Israeliten und Juden zu den Fremden σελ. 145 κ. άκ.): Έδώ πέρα

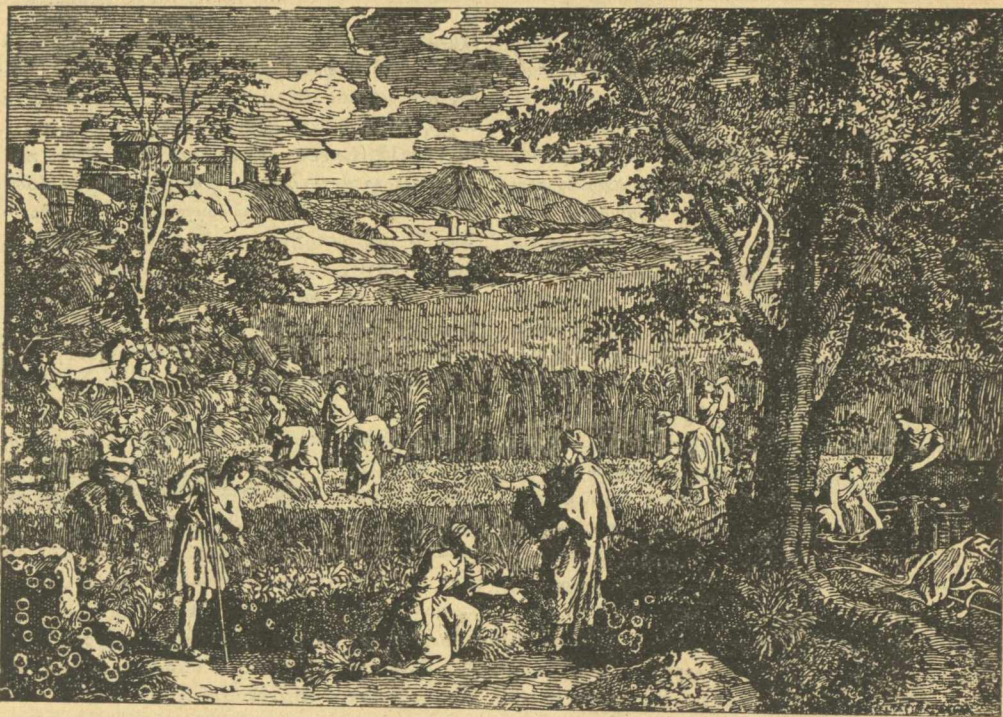
έχουμε να κάνουμε μ' ένα έργο «τεντένταια». Τό ύφος του, ή γλώσσα του καθώς και διάφορες άλλες λεπτομέρειες μας πείθουν πώς έγράφηκε στην έποχή της Ιουδαϊκής παλινορθώσεως (5ος Α. π.χ.). 'Ο Ewald (Gesch. d. v. Isr) ισχυρίζεται πώς έγράφηκε κατά τη διάρκεια της αιχμαλωσίας, όμως ο Bertheau τοποθετεί τη συγγραφή του λίγο άργότερα. Η πιό σωστή γνώμη φαίνεται να είναι του Kuenen ο όποιος συμπεραίνει πώς ή Ρούθ θα γράφηκε μετά τό έτος 457 π.χ. από ένα Ίσραηλίτη ο όποιος, θέλοντας ν' αντιδράση στις μεταρρυθμίσεις των Έσδρα και Νεεμία και στον έξαναγκασμό που επέβαλαν σ' όρισμένους Ίσραηλίτες να διώξουν τις άλλόφυλες γυναίκες που είχαν πάρει, έρχεται και διακηρύσσει πώς κι αυτός ακόμη ο μεγάλος βασιληάς Δαβίδ είχε στις φλέβες του μοαβίτικο, ξενόφυλο αίμα (Σιγ. Έσδρα Κ. 9 και άκ. Νεεμία Κ. 13 έδ. 1—3. 23—27). Τη λύση αυτή παραδέχτηκε κι ο Ίσραηλίτης έβραϊολόγος A. Geiger (Urschrift κλπ. 49—52) κι ούτε απέχει πολύ κι ή γνώμη του Graetz (Gesch. d. jud. gal. μετάφρ. Τ. Η) που βρίσκει μέσα στη Ρούθ την άπολογία του έβραϊκού διεθνιστικού λιμπεραλισμού, ενάντια στην έθνικιστική στενότητα.

Προτού κλείσουμε τό σημείωμά μας καλό θα ήτανε να εκθέσουμε και τη γνώμη ενός άλλου μεγάλου κριτικού, του καθηγητή Ed. Reuss, πάνω στο πρόβλημα της Ρούθ: Κατ' αυτόν ή υπόθεση της Ρούθ δε στερείται ιστορικής αυθεντικότητας και τό βιβλίο περιέχει μιὰ πολιτική και άλληγορική «θέση».

Γραμμένο κάμποσον καιρό πριν ή και μετά την πτώση της Σαμάρειας, τό συγγραμμάτι αυτό έπέδινε τη συμπίλιωση των δύο αντιμαχόμενων μερίδων, ήτοι την των Έφραϊμιτών (Βασίλειον του Βορρά) και των Ίουδαίων (Βασίλειον του Ίούδα). 'Ο Δαβίδ που άνήκει, κατά **φυσιολογική** σειρά, στη φυλή του Ίούδα, ήτανε ταυτόχρονα και **νόμιμος** απόγονος της φυλής του Έφράϊμ, αφού ο **νόμιμος** πατέρας του (πρώτος σύζυγος της Ναομή) αναφέρεται ως **εφραθίτης=εφραϊμήτης** (κατά Reuss Ρούθ Α 2). 'Ο αναγνώστης, ή μάλλον οι αναγνώστες του βιβλίου έπρεπε να πεισθούν πώς ο Δαβίδ κι ή δυναστεία του Οίκου του είχαν ιστορικά δικαιώματα πάνω σ' όιες τις φυλές, άνεξαρτήτως, του Ίσραήλ. . . .

Έννοείται πώς ή υπόθεση, αυτή που εκτίθεται στον έπίλογο της μεταφράσεως της Ρούθ του Ed. Reuss (La Bible 7e partie Litterature politique et polemique. Paris 1879) παρουσιάζει πολλά εϋθινά σημεία, παρ' όλον τον πρωτότυπο χαρακτήρα της.

1 Μασσορετικό=έβραϊκό.

POUSSIN : Η ΡΟΥΘ ΚΑΙ Ο ΒΟΟΖ

ΜΕΤΣΛΛΑΘ ΡΟΥΘ

«ΤΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟ ΤΗΣ ΡΟΥΘ»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Τὸν καιρὸ πού δικάζαν οἱ Κριτᾶδες (1) ἔτυχε κάποτε νὰ πέση πείνα μέσ' τῆ χώρα. Καὶ ξεκίνησε κάποιος ἀπὸ τὴ Μπετλέχεμ τοῦ Γεχουντά γιὰ νὰ παροικήσῃ στὰ χωράφια τοῦ Μοάβ (2), αὐτὸς μὲ τὴ γυναίκα του καὶ μὲ τὰ δύο παιδιὰ του. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς λεγόταν Ἐλιμέλεχ, ἡ γυναίκα του Ναομῆ καὶ τὰ δύο του παιδιὰ, Μαχλὼν

1) Στὴ Midrasch Ruth (Rabba) K. ἀ-ἀ, γίνεται λόγος γιὰ ποιοὺς κριτᾶδες πρόκειται διὰ πέρα. Κατὰ τὸν «Ράδ» τὸ πρᾶγμα συνέβηκε στὶς μέρες τῶν Βαράκ καὶ Δεβώρα, κατὰ τὸν Ραββὶ Λεβὶ, πρόκειται γιὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἐοὐδ καὶ τοῦ Σαμγά. κλ. Ἐννοεῖται πὺς ἡ πληροφορία αὕτη δὲν μπορεῖ ν' ἀχθῆ κριτικὴν ἀξία καθὼς ἂν ἀντιληφθῆ ὁ ἀναγνωστὴς κ' ἀπ' τὴ μικρὴ μας «εἰσαγωγή».

2) Τὸ λιγώτερο πετρώδικο κ' ὄρεινὸ μέρος τῶν περὶχώρων, ἀνατολικῆς τῆς Νεκρῆς Θάλασσης.

καὶ Κιλγιών. Ἐφραθίτες ἦσαν, ἀπὸ τῆ Μπετ-Λέχεμ τοῦ Γεχουντά, καὶ μόλις φτάσανε στὰ χωράφια τοῦ Μοάβ, μείνανε κεῖ πέρα. Καὶ πέθανε ὁ Ἐλιμέλεχ, ὁ ἄντρας τῆς Ναομῆ, κ' ἀπόμεινε αὕτη μονάχη τῆς, μὲ τὰ δύο τῆς παιδιὰ. Πήραν κ' αὐτὰ γυναῖκες Μοαβίτισσες, ἡ πρώτη λεγόταν Ὀρπᾶ κ' ἡ δευτέρη Ρουθ, καὶ καθήσανε κεῖ πέρα ἴσαμε δέκα χρόνια. Μὰ πεθάνανε κ' ἄπο τῶν, ὁ Μαχλὼν κ' ὁ Κιλγιών κ' ἀπόμεινε ἡ γυναίκα ἔρημη ἀπὸ τὰ δύο τῆς παιδιὰ κ' ἀπὸ τὸν ἄντρα τῆς.

Καὶ σηκώθηκε νὰ φύγῃ αὕτη μὲ τὶς νυφάδες τῆς ἀπὸ τὰ χωράφια τοῦ Μοάβ, γιὰ τὴν εἰσεῖσι κεῖ πέρα πὺς θυμήθηκε ὁ Ἄδωναὶ τὸ λαὸ τοῦ δίνοντάς του ψωμάκι. Εἶχε βγῆ ἔξω ἀπὸ τὸ μέρος πού κατοικοῦσε, ἔχοντας μαζὶ τὶς δύο νυφάδες

τῆς, κ' ἀκολουθοῦσαν τὴ στράτα πού πάει κατὰ τὴ χώρα τοῦ Γεχουντά: ὅταν εἶπε ἡ Ναομῆ στὶς δύο νυφάδες τῆς: Σύρτε, γυρίστε, ἡ καθεμιὰ στῆς μάνας τῆς τὸ σπιτικό. Ὁ Ἄδωναὶ νὰ δείξῃ σὲ σᾶς τὴν κλωσύνη του σὰν κ' αὐτὴν ὅπου δείξατε στοὺς συχωρεμένους καὶ σὲ μένα. Νὰ δώσῃ ὁ Ἄδωναὶ νὰ βρῆτε ἡ καθεμιὰ ξανάσασμα μέσ' τοῦ ἄντρα τῆς τὸ σπίτι... (3) καὶ τὶς ἐφίλησε. Κεῖνες ἀρχίσαν νὰ κλαίειν γοερά καὶ τῆς εἶπαν: Ὅχι μαζὶ σου θὰ γυρίσουμε στὸ δικό σου τὸ λαό! Καὶ τὶς ἀπάντησε ἡ Ναομῆ: Γυρίστε θυγατέρες μου, γιὰ τὴν ἄρθητῃ μαζὶ μου; Μπᾶς κ' ἔχω παιδιὰ στὰ σπλάχνα μου πού νὰ τὰ πάρτετε ἄντρες; Γυρίστε θυγατέρες μου, φύγετε, τί γέρασα καὶ δὲν μπορῶ νὰ παντρευθῶ κ' οὔτε νὰ πῶ: ἔχω κάποιαν ἐλπίδα νὰ βρεθῶ τοῦτο τὸ βράδυ μ' ἄντρα, καὶ νὰ γεννήσω παιδιὰ. Μὰ καὶ τότες θὰν' τὰ περιμένετε ὥσπου νὰ μεγαλώσουν; θενὰ προσμένετε χωρὶς νὰ παντρευθῆτε; Μὴ, θυγατέρες μου, τί πιότερο ἀπὸ σᾶς ἐγὼ μαι δυστυχισμένη, ἀφοῦ σηκώθηκε κατ' ἐπάνω μου τὸ χέρι τοῦ Ἄδωναὶ.

Κεῖνες ἀρχίσανε καὶ πάλι νὰ σκούζουνη γοερά: ἡ Ὀρπᾶ φιλῆσε τὴν πεθερὰ τῆς (4), μὰ ἡ Ρουθ δὲ θέλησε νάν' τὸ κουνήσῃ. Καὶ τῆς λέγει ἡ πεθερὰ τῆς: γιὰ κοίτα, ἡ συνυφάδα σου γύρισε στὸ λαὸ τῆς καὶ στοὺς Θεοὺς τῆς γύρνα καὶ σὺ κατοπί τῆς! Μὰ ἡ Ρουθ τῆς ἀπολογιέται: Μὴ μὲ βιάζῃς νὰ σ' ἀφήσω, νὰ φύγω ἀπὸ κοντά σου: τί ὅπου κ' ἂν πηγαίνῃς, θὰ πηγαίνω, κ' ὅπου ἂν κενέψῃς τὸ βραδάκι θὰ κενέψω: ὁ λαὸς σου, λαὸς μου, κ' ὁ Θεὸς σου, Θεὸς μου... Ὅπου κ' ἂν πεθάνῃς, θὰ πεθάνω: κεῖ πέρα θὰ μὲ θάψουνε. Ὁ Ἄδωναὶ νὰ μὲ πληρώσῃ μὲ τὸ παραπάνω ἂν δὲ θὰν' ὁ θάνατος ὁ μόνος χωρισμὸς μας... (5). Βλέποντας πὺς

3) Ἡ παντρεῖα ἦταν ὁ μόνος τρόπος γιὰ ν' ἀποφύγῃ μιὰ νεαρὴ γυναίκα τῆς θλιβερῆς συνέπειες τῆς φτώχειας.

4) Γιὰ νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα τῆς.

5) Ὁ μεγάλος ἑβραϊκὸς ἐξηγητὴς Raschi βάζει στὸ στόμα τῆς Ναομῆ καὶ τῆς Ρουθ τὸν ἀκόλουθο διάλογον:

— Εἶπεν ἡ Ρουθ: ὅπου κ' ἂν πηγαίνῃς θὰ πηγαίνω.

— Ὅμως σὲ μᾶς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χυνοῦμε σχέσεις μὲ κανένα ἐκτός ἀπὸ τοὺς ἄντρες μας.

— Ὅπου θὰ διανυχτερεύσῃς, θὰ διανυχτερεύσω!

— Ἐξακόσιες δέκα τρεῖς ἐντολές (tariag mit-swot) χωρίζουνε τὸ λαὸ μας ἀπ' ἄλλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς.

ἐπιμένει νάν' τὴν ἀκολουθήσῃ, ἔπαψε νάν' τῆς μιλή.

Καὶ τραβήξανε δρόμο κ' οἱ δύο τους, ὥσπου νὰ φτάσουνε στὴ Μπετ-Λέχεμ: μόλις φτάσανε κεῖ πέρα, ἀναστατώθηκε ὅλη ἡ πόλη βλέποντάς τες κ' εἶπαν οἱ γυναῖκες: αὕτη δὲ εἶνε ἡ Ναομῆ; Καὶ τὶς ἀπάντησε: μὴ μὲ κράζετε πιά Ναομῆ, κάλιο φωνάζετε με Μαρά (6), γιὰ τὸ Παντοδύναμος μ' ἔχει φαρμακώσει πολύ. Ἐγὼ γεμάτη βιὸς ξεκίνησα κ' ὁ Ἄδωναὶ μὲ ξαναφέρνει πεντάφτωχη. Τὶ μὲ κράζετε Ναομῆ, ἀφοῦ ὁ Ἄδωναὶ μὲ ταπεινώσε κ' ὁ Παντοδύναμος μὲ κακοποίησε.

Ἔτσι γύρισε ἡ Ναομῆ, μαζὶ μὲ τὴν Ρουθ τὴ νύφη τῆς, ἀπ' τὰ χωράφια τοῦ Μοάβ καὶ φθάσανε στὴ Μπετ-Λέχεμ, στὶς ἀρχὲς πού θερίζανε τὰ κριθάρια (7).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ.

Ἡ Ναομῆ εἶχε κάποιον συγγενῆ ἀπ' τὸ μέρος τοῦ ἀνδρός τῆς, ἄνθρωπον ἀντρεῖο καὶ προκομμένο, ἀπὸ τὴ φαμίλια τοῦ Ἐλιμέλεχ πού λεγότανε Μπόαζ.

Εἶπε μιὰ μέρα ἡ Ρουθ ἡ Μοαβίτισσα στὴ Ναομῆ: Νὰ πάω στὰ χωράφια νὰ σταχυολογήσω πίσω ἀπὸ κείνον πού θὰ βρω χάρη μπροστά του; καὶ τῆς ἀπάντησε: σὺρε κοροῦλα μου!

Ἐκίνησε καὶ πῆγε νὰ σταχυολογήσῃ στὰ χωράφια πίσω ἀπὸ τοὺς θεριστᾶδες καὶ τῆς ἔτυχε στὴν κληρὰ τὸ μερτικό τοῦ χωραφιοῦ πού ἦτανε τοῦ Μπόαζ, ἀπὸ τὴ φαμίλια τοῦ Ἐλιμέλεχ. Νάσου κ' ὁ Μπόαζ πού ἐρχόταν ἀπὸ τὴ Μπετ-Λέχεμ: λέγει στοὺς θεριστᾶδες: Ὁ Ἄδωναὶ μαζὶ σας! κείνοι τὸν ἀπαντοῦνε: νὰ σ' εὐλογήσῃ ὁ Ἄδωναὶ! Κι' ἀρώτησε ὁ Μπόαζ τὸ καλλικάρι του πού πιστάτευε ἀναμείσις στοὺς θεριστᾶδες: Τίνος εἶνε αὕτη ἡ κοπέλλα; Καὶ τοῦ ἀπαντᾷ τὸ καλλικάρι πού πιστάτευε στοὺς θεριστᾶδες: εἶνε κάποια νὰ μοαβίτισσα πού γύρισε μαζὶ μὲ τὴ Ναομῆ ἀπὸ τὰ χωράφια τοῦ Μοάβ. Νὰ σταχυο-

— Ὁ λαὸς σου, θάναι λαὸς μου

— Μὰ τῶν εἰδώλων ἡ λατρεία σὲ μᾶς εἶναι ἀπαγορευμένη

— Ὁ θεὸς σου, θάναι θεὸς μου (Pirousch al Rut σχετ. ἐδ)

Se non è vero è bene trovato!

6) Ναομῆ: ἑβραϊκά=Γλυκαία μου, χαριτωμένη μου, σὰ νὰ λέμε στὰ ρωμέικα Τέρψω, ἐνῶ Μαρά, θέλει νὰ πῆ σκυραμένη.

7) Τέλος Ἀπριλίου.

οί γυναίκες στη Ναομή: Βλογημένος ο Ἄδωναι που δὲ στέρεψε, σὺν τέτοια μέρα τῆ σειριά σου. Ἄμποτες νάκουστῆ τὸνομά του μέσ' τοῦ Ἰσραήλ. Παρηγόρια ψυχῆς νὰ σταθῆ γιὰ σένα καὶ νὰ σοῦ γλυκάνῃ τὰ γερατειά ἀφοῦ ἡ Νύφη σου τὸ γέννησε. αὐτὴ πού τόσο σ' ἔχει ἀγαπήσει καὶ πού σοῦ εἶνε καλλίτερη ἀπὸ ἑπτὰ γιουούς.

Πῆρε κι' ἡ Ναομή τὸ μωρὸ καὶ τόβαλε στὸν κόρφο τῆς σάμπως νὰ τὴν εἶχε βάγια.

Καὶ τοῦ βγάλαν τ' ὄνομα οἱ γειτόνισσες λέγοντας: Γεννήθηκε παιδί τῆς Ναομῆ! καὶ τ' ὀνομάτισαν Ὁβεδ αὐτὸς εἶν' ὁ Πατέρας του Γισσαί, πατέρα τοῦ Δαβίδ.

Αὐτὴ εἶνε ἡ σειριά τοῦ Πέρετς³⁰⁾: Ὁ

³⁰⁾ Οἱ διάφοροι ἐξηγητὲς δίστανται στὸ ζήτημα τῆς ἀυθεντικότητος αὐτῆς τῆς γενεαλογίας. Ἡ διαφορετικὴ στάσις τοῦ καθενὸς σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἐξαρτᾶται ἀπ' τὴ γενικώτερη ἀποψὴ πού θέλει νὰ ὑποστηρίξῃ ὅσον ἀφορᾷ τὴ γέννησι, τὴν ἐποχὴ τῆς συντάξεως καὶ τὸ σκοπὸ τοῦ βιβλίου τῆς Ρουθ. (Κοίτα καὶ σχετικὴ μας εἰσαγωγὴ).

Ὁ Reuss θεωρεῖ μεταγενέστερη πρόσθεσις τὰ ἐδ. 18—22 γιὰ τοὺς ἀκολουθούτους, ἀρκετὰ σοβαροῦς λόγους:

Πέρετς γέννησε τὸ Χετσρών, ὁ Χετσρών γέννησε τὸν Ράμ, ὁ Ράμ γέννησε τὸν Ἀμμιαντάβ, ὁ Ἀμμιαντάβ γέννησε τὸ Ναχσιών, ὁ Ναχσιών γέννησε τὸ Σαλμά, ὁ Σαλμών γέννησε τὸ Μπόζ, ὁ Μπόζ γέννησε τὸν Ὁβεδ, ὁ Ὁβεδ γέννησε τὸ Γισσαί κι' ὁ Γισσαί γέννησε τὸ Δαβίδ.

Ἡ γενεαλογικὴ σειρὰ ἀρχίζει ἀπ' τὸν Πέρετς (ἐγγόνι τοῦ Ἰακώβ) γιὰ νὰ καταλήξῃ στὸ Δαβίδ ἀριθμῶντας ἔντεκα γενιές, ἐν ὄλῳ. δηλαδὴ 440 χρόνια (γιὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη μιὰ ἀνθρώπινη γενιά πρέπει νάχει 40 χρόνια). Ἱστορικὰ ὅμως εἶνε ἐξακριβωμένο πὼς ἀπ' τὸν Πέρετς ἴσαμε τὸ Δαβίδ μεσολαβοῦν ἐννιά αἰῶνες—865 χρόνια πάνω κάτω.

Ὡστε ἡ γενεαλογία αὐτὴ (πού βρίσκεται ἄλλωστε καὶ στὰ Χρον. Α'. Κεφ. Β.) εἶνε σφαιερῆ.

Ὁ Eduard Reuss, λοιπόν, πού ὑποστηρίζει τὴν ἱστορικότητά τῆς ἀφηγήσεως τῆς Ρουθ (βλ. εἰσαγωγὴ) τὴν ἀπορρίπτει ἀπ' τὸ ὑπόλοιπο κείμενο, ὡς μεταγενέστερη πρόσθεσις.

Ὡστόσο τὸ ἴδιο κάνουν κι' ἄλλοι κριτικοὶ πού δὲν παραδέχονται τὴν ἱστορικὴν ἀυθεντικότητά τῆς ἀφηγήσεως, (Montet, Vernes κλ.) Ἐν τούτοις ὁ Kuenen, ἐν καὶ ἀνήκει στοὺς τελευταίους δὲν υἱοθετεῖ τὴ γνώμη περὶ μεταγενέστερας προσθέσεως κλ.

*Απόδοσις ἀπ' τὸ ἐβραϊκὸ ἀρχετύπο: ΓΙΩΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ

MAURICE BARING

ΠΕΡ' ΑΠ' ΤΟΝ ΤΑΦΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Τόσο τὸ δράμα τῆς ζωῆς ὅσο καὶ τὸ θεατρικὸ συνδέονται ἀπὸ ἓνα σωρὸ λεπτὰ πράγματα. Μὰ ἀνάμεσα στὰ δυὸ αὐτὰ δράματα ὑπάρχει μιὰ βαθειὰ διαφορὰ: ἀντιθέτως πρὸς τὴν ὀπτικὴ τοῦ αὐτοσχεδίου θεάτρου, ὁ σκηνοθέτης τῶν πεπωμένων μας καταγίνεται μὲ τὸ νὰ περισπάσῃ ὄχι μόνον τὴν προσοχὴ τῶν ἠθοποιῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ θεατῆ, ἂν τυχὸν ὑπάρχῃ τέτοιος. Καὶ τὴ σημασία καὶ τὴν ἐπιρροή— πού μποροῦν νάχουν ὀριστικὸ χαρακτήρα— τοῦ ἀσήμαντου μικροπράγματος, δὲν τὴ βλέπουμε παρὰ ἀργότερα.

Αὐτὸ τὸ μικροπράγμα ἐδῶ εἶναι μιὰ ἐκθεση—μιὰ ἐκθεση σὲ μιὰ ἀπὸ κείνες τὶς αἴθουσες, ὅπου οἱ ξένοι καλλιτέχνες κι' ἀκόμη οἱ ποιοὶ τολμηροὶ ἀπὸ τοὺς δικούς μας ζωγράφους συνηθίζουν νὰ κάνουν ἐπίδειξη τῶν ἔργων τους.

Ἐνα ἀνοιξιάτικο πρωὶ ὁ δικηγόρος Μπαζις Γουέικ, πού ἔμενε στὴν ὁδὸν Μπάρτον, στὸ Γουέτσομίστερ ἔλαβε μιὰ κάρτα, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ κ. κ. Ρ. καὶ Γ. Ζέσσαλ εἶχαν τὴν τιμὴν νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν ἐκθεση τῶν πινάκων τοῦ Γιῶλτερ Μπὲλ (καὶ αὐτὸ ἦταν μὲ μικρότερα γράμματα γραμμένο) τοῦ Ἀνρίγκεζ. Ἡ διάρχεια τῆς ἐκθέσεως θὰ ἦταν ἀπὸ τὶς 15 Μαρτίου ὡς τὶς 16 Ἀπριλίου. Τὰ ἐγκαίνια θὰ γινότανε τὴν τρίτῃ 14 Μαρτίου στὴν ὁδὸν Μπόντ, ἀριθ. 340.

Τὰ καλλιτεχνικὰ γοῦστα τῆς γυναίκα τοῦ Ἰακίνθη ἄξιζαν γι' αὐτὴ τὴν πρόσκληση, γιατί πολλοὶ φημισμένοι ζωγράφοι εἶχαν κάμει τὸ πορτραῖτο τῆς κι' ἀκόμη γιατί ἦταν γνωστὴ στὸν καλλιτεχνικὸ καὶ φιλολογικὸ κόσμον. Ὁ Μπαζιλ Γουέικ δὲν ἐνδιαφερόταν καὶ τόσο γιὰ τὴ ζωγραφικὴ

... ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΠΟ ΚΙΝΗΣΕΣ ΠΟΥ ΟΙ ΠΕΙΟ ΤΟΛΜΗΡΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΜΑΣ ΚΑΝΟΥΝ ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥΣ.

καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ τὶς ἐκθέσεις. Ἐκανε λοιπόν τὸ γῦρο τοῦ τραπεζιοῦ, γιὰ νὰ πάρῃ ἓνα δεύτερο φλυτζάνι, τσαί κι' ἔπειτα ἔδωσε στὴ γυναίκα του τὴν κάρτα.

— Θέλεις νὰ ρθῆς μαζί μου, στὴν ἐκθεση; τὸν ρώτησε ἐκείνη, κοιτᾶζοντάς τον.

— Σήμερα δὲν μπορῶ γιατί ἔχω δουλειά, πού θὰ μὲ ἀπασχολήσῃ γιὰ πολλὴ ὥρα.

— Ἐχεις δίκιο.

— Ὑποθέτω πὼς θὰ πᾶς δὲν εἶν' ἔτσι;

— Ναι, λέω... μὰ δὲν ξέρω πάλι, μπορεῖ

καὶ νὰ μὴν πάω. Ἐχω καὶ ἐγὼ πολλὰς δουλειὰς νὰ τελειώσω σήμερα τὸ πρωί.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἔβαλε τὴν κάρτα κοντὰ στὰ γράμματά της. Ἐπειτα πρόσθεσε:

— Μὴν ξεχνᾶς πὼς τρώμε στίς ἑπτὰ καὶ μισή.

— Ναι, ἑπτὰ καὶ μισή, ἀποκρίθηκε ἐκείνος καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὴν πόρτα, κρατώντας τοὺς Τάιμς στὰ χέρια του.

— Καλὰ δὲν πλήττεις ἐκεῖ πού πᾶς τὸ βράδυ; τὸν ρώτησε.

— Κάθε ἄλλο. Χθὲς ἄκουσα Καροῦζο κι' ὅπως ξέρεις ἀγαπάω αὐτὴ τὴ μουσικὴ.

Θες τὴν ἐφημερίδα; τῆς ἔδειξε τοὺς Τάϊμς.
— Ὅχι εὐχαριστῶ. Διάβασα ὅτι μ' ἐν-
διέφερε ἀπ' αὐτοὺς θὰ διαβάσω τώρα τὸ
Νταίλυ. Ὅπως εἶπαμε λοιπόν; ἑπτὰ καὶ
μισή.

Στάθηκε στὴν πόρτα ἐκεῖνος.

— Ποιὸν κάλεσες γι' ἀπόψε;

— Τὴ Σίμπελ καὶ τὸν Μίτσελ.

— Ὡ!

Βγήκε ἀπότομα ἀπὸ τὸ δωμάτιο μὲ τὸ
ἐπιφώνημα αὐτὸ κι' ἡ Ἰακίνθη ἀναρω-
τιόταν, ἂν ἀδικα ἢ δίκαια φανταζόταν,
πὼς στὴν ὄψη του ξεχώριζε μιὰ θλιβερὴ
ἐκφραση. Περίμενε λίγο καὶ μόλις ἄκουσε
τὴν πόρτα τῆς εισόδου νὰ κλεινῆ, πήγε
στὸ σαλόνι καὶ ζήτησε ἕναν ἀριθμὸ στοῦ
τηλέφωνο.

«Μπορῶ νὰ μιλήσω στοῦ κ. Τσόγισ.
Εἶσθε σεῖς;... Εἶσθε ἀπηχολημένος;... Ὅχι,
καθόλου... Τίποτε... τίποτε... Θέλετε νὰ
ρθῆτε στὰ ἐγκαίνια μιᾶς ἐκθέσεως;... Ὅταν
θέλετε... στίς 12—1 τὸ μεσημέρι... Ὅχι
πολύ νωρίς... Ὁραία θὰ ἰδωθοῦμε ἐκεῖ...
Ἔλαβα μιὰ κάρτα... Ὅχι, δὲν μπορεῖ...
Μὴν ξεχνάτε πὼς θὰ φάτε μαζί μας... Στίς
ἑπτὰ καὶ μισή... ἕνα θεωρεῖο. Ὁ κ. Λέων
μου τῶδωσε... Μόνον ἡ Σίμπελ καὶ ὁ Μπα-
ζιλ... Τοῦ ἀρέσει αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς μου-
σικῆς... Θανασία, στίς δωδεκάμιση... Μὰ
εἶναι λίγο, δὲ θὰ μείνωμε πολύ... Φαν-
τάζομαι... Ὁρβουὰρ στίς δωδεκάμιση...»

Ἡ Ἰακίνθη, πρὶν πάει στὴν ἐκθεση
ἦταν φορτωμένη μὲ πολλὲς δουλειές. Εἶχε
ἕνα σωρὸ μικροπραγμάτων νὰ κἀνῃ καὶ
πρῶτα-πρῶτα νὰ φροντίσῃ γιὰ τὸ γεῦμα.
Ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀντρός της ἡ Σίμπελ
Ρίπλεϋ, ὅταν τὴν εἰδοποιοῦσαν νὰ ἐπιστα-
τήσῃ, ἔκανε πάντα ἕνα ἐξαιρετικὰ φρον-
τισμένο μενοῦ κι' αὐτὸ, γιὰτι ἀγαποῦσε
νὰ προσέχῃ καὶ νὰ κριτικάρῃ ἢ δὲ γνώμη
της εἶχε μιὰ κάποια βαρῦτητα γιὰ τὸν

Ἔπειτα ἡ Ἰακίνθη ἔπρεπε ν' ἀγοράσῃ
διάφορα μικροπράγματα, γιὰ τὸ γεῦμα:
ἐπιδόρπια καὶ λουλούδια. Ἀνέβηκε λοιπὸν
νὰ βάλῃ τὸ καπέλλο της, γιὰ νὰ βγῆ, μὰ
κοιτάζοντας τὸν ἑαυτὸ της συλλογίσθηκε,
πὼς ἢ τουαλέττα της δὲν ἔκανε γιὰ τὰ
ἐγκαίνια μιᾶς ἐκθέσεως. Ἐπρεπε νὰ φο-
ρέσῃ κάτι τι ἄλλο, κάτι ἄλλο πὸν μπο-
ροῦσε νὰ ἦταν πιὸ πρόχειρο, μὰ πιὸ ἀπλό
ἀπ' αὐτό, πὸν φοροῦσε. Ἄλλ' ὅλα ἦταν

ζήτημα χρώματος. Καὶ κανεὶς δὲν ἤξερε
τίς ἀποχρώσεις, καλύτερα ἀπ' αὐτὴν. Εἶχε
ἕνα ἰδιότυπο ταλέντο καλοῦ γούστου.
Ὅταν ἔκανε τὴν ἐμφάνισή της στὸν κόσμον,
τὴ βρῆκαν ὁμορφῆ. Ἐπειτα παντρεύθηκε
τὸν Μπαζιλ ἂν καὶ τὸν γάμον αὐτόν, οἱ
συγγενεὶς της τὸν χαρακτήρισαν γι' ἀνοη-
σία, οἱ δὲ συγγενεὶς τοῦ ἀντρός της γιὰ
συμφορὰ. Μολαταῦτα ἦταν πιὸ πλούσια ἀπ'
αὐτόν, κι' αὐτὴ ὅμως κι' οἱ συγγενεὶς της
εὐελπιστοῦσαν γιὰ τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ
Μπαζιλ. Ὁ Γουῶλτερ Μπέλ ἔκανε τὸ πορ-
τραῖτό της καὶ τὸ ἐξέθεσε στὴν Ἀκαδημία.
Τὸ ἔργο τοῦτο ὑπῆρξε ἕνα ἀπ' τὰ τελειό-
τερα τῆς χρονιάς, ὅλοι δὲ τῷβρισκαν ἀντά-
ξιο τοῦ πρωτοτύπου· μόνον ἡ Σίμπελ
Ρίπλεϋ ἔβρισκε μὲν ὅτι τῆς ἔμοιαζε, μὰ
ξεχώριζε καὶ μιὰ σκληρὴ ἐκφραση, πὸν ἡ
Ἰακίνθη δὲν εἶχε στὴν πραγματικότητα.
Ὅσο γιὰ τὸν Μπαζιλ, αὐτὸς τὸ περιφρο-
νοῦσε, τὸ μισοῦσε. Πραγματικὰ ὅμως ἡ
Ἰακίνθη Γουέικ, χωρὶς νὰ εἶναι ὁμορφῆ
ἦταν θελκτικὴ, ἑλκυστικὴ καὶ δὲν ἔμοιαζε
μὲ καμμιά ἄλλη γυναίκα.

Ἦξερε λοιπὸν τὴν ἰδιουπία της αὐτῆς,
γι' αὐτὸ προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἐνισχύσῃ,
προσθέτοντας λίγο-λίγο στίς τουαλέττες
της κάτι τι πιὸ παράξενο καὶ πιὸ τολμηρό.
Τὰ βράδια φοροῦσε πάντα κάτι καινούρ-
γιο, τὰ δὲ καπέλλα της ἦταν «διασκαδα-
στικά». Τὴν παρουσία της σὲ κάθε συγγέν-
τρωσῃ τὴ ζητοῦσαν ὅλοι, γιὰτι ἀποτελοῦσε
πάντα ἕνα στόλισμα. Ἡ ὁμορφιά της, οἱ
τουαλέττες της, τὰ καστανὰ μαλλιά της,
ἔκαναν ἐντύπωση. Κι' ἔπειτα μιλοῦσε
ὡραία, ἄκουγε ἀκόμη καλύτερα καὶ καμμιά
κακὴ λέξη δὲν ἔβγαине ἀπὸ τὸ στόμα της.
Ἦταν πάντα εὐδιάθετη, εὐθυμῆ καὶ προ-
σαρμοζόταν ἀμέσως στοῦ περιβάλλοντος.
Πολλοὶ τὴν εὗρισκαν τερπνὴ καὶ μερικοὶ
(μέσα σ' αὐτοὺς καὶ ὁ Μίτσελ) τὴν θεω-
ροῦσαν μεθυστικὴ. Κάποιες γυναῖκες πάλι
ἔλεγαν, πὼς προσποιεῖται, ἄλλες ὅτι φτιά-
νεται πολὺ καὶ ὅτι ἂν τὴν καλοκοίταζε
κανεὶς, δὲ θ' ἄβρισκε τίποτα τὸ ἐξαιρετικὸ
ἐπάνω της.

Οἱ ἄντρες ὅμως γοητεύονταν μὲ τὴ
συντροφιά της. Δὲν ἔπλητταν ποτὲ μαζί της.

Ἐξῆ χρόνια μετὰ τὸ γάμον της συναγ-
τήθηκε μὲ τὸν Μίτσελ Τσόγισ. Ἐκεῖνος
ἦταν εἴκοσι πέντε χρονῶν· ἕνα χρόνον
σχεδὸν μικρότερος ἀπ' αὐτὴν. Γυιὸς ἑνὸς

— ΘΕΛΕΙΣ Ν' ΑΡΘΗΣ ΜΑΖΙ ΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ;

πρόην ὑπαλλήλου τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπο-
θέσεων, ἦταν μέλος τοῦ κοινοβουλίου καὶ
ἰδιαίτερος γραμματεὺς ἑνὸς ὑπουργοῦ.

Εἶχε καλὸ ἐξωτερικὸ, ἦταν καλοαναθρε-
μένος καὶ γεμάτος ἀπὸ φιλοδοξίες, ἔπειτα
μάλιστα ἀπὸ τὴν αἴγλη μιᾶς πανεπιστη-
μιακῆς σταδιοδρομίας, ἢ ὅποια ὑπῆρξεν
ἐξαιρετος ἀπὸ ἀθλητικὴ ἀποψη καὶ ἀξιο-
σέβαστη ἀπὸ ἀκαδημαϊκῆ. Εἶχε μιὰ μεγάλη
φυσικὴ εὐκολία, ὅταν ἐπιτιδοῦσαν σὲ κάτι,
μὰ δὲν ἤθελε νὰ ἀναπτύξῃ τὸ χάρισμά
του αὐτὸ καὶ τὰ σοβαρὰ διαβάσματα τὸν
ἔκαναν νὰ πλήττῃ.

Ἡ Ἰακίνθη τὸν τράβηξε πολὺ γρήγορα
κι' ἡ οἰκειότητά των σταθεροποιήθηκε κι'
ἐξακολουθοῦσε μὲ τὴν ἴδια πάντα εὐστά-
θεια ἐδῶ κι' ὀχτῶ χρόνια. Εἶχαν περάσει
μάλιστα αὐτὰ τὰ ὀχτῶ χρόνια τόσο εὐχά-
ριστα—χωρὶς μαλώματα καὶ συμφιλιώσεις,
πὸν δὲν εἶναι δὰ καὶ τόσο ἀπαραίτητα,
γιὰ νὰ περνᾷ κανεὶς καλὰ—ὥστε ὅλο
τοῦτο τὸ διάστημα τοὺς φαινόταν σὰν
μιὰ ἀστραπή.

Βλέπονταν κάθε μέρα κι' ἂν δὲν βλέ-
πονταν ἀλληλογραφοῦσαν. Ἐπειτα συναν-
τιόνταν στοὺς ἴδιους φίλους. Παντοῦ καὶ
πάντοτε ὅταν προσκαλοῦσαν κάπου τοὺς

Γουέικ καλοῦσαν καὶ τὸν Μίτσελ. Ὁ Μπα-
ζιλ πάλι ἀγαποῦσε τὸν Μίτσελ κι' εἶχε
ἐμπιστοσύνη στὴ γυναίκα του. Ἐπειτα
κι' ἡ δουλειά του τὸν ἀποροφοῦσε καὶ
πολλοὺς φίλους εἶχε κι' ἀκόμα μερικὲς
μανιές. Ἡ Ἰακίνθη ἄλλωστε φερόταν πάντα
εὐγενικὰ μαζί του καὶ φρόντιζε νὰ εἶναι
ἀξιαγάπητη. Ἄλλα στὴν πραγματικότητα
εἶχε παύσει νὰ τὸν ἀγαπᾷ, πρὶν ἀκόμα
συναντήσῃ τὸν Μίτσελ, σχεδὸν ἀμέσως
ἔπειτα ἀπὸ τὸ γάμον της. Ὁ γάμος γι'
αὐτὴν στάθηκε μιὰ ὀδυνηρὴ πείρα καὶ
μιὰ μεγάλη διάσπωση τόσοσ ὡραίων
πραγμάτων. Ὅταν μάλιστα βεβαιώθηκε,
πὼς δὲ θὰ ἀποκοῦσαν παιδιὰ, τότε ἡ ἀντί-
δραση ὑπῆρξε τρομερὴ. Ὡστόσο ἔκρυψε
τὴν ἀπελπισία της κι' ἀπεφάσισε νὰ πέρῃ
πάντα τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν καλὴν του
ὄψη καὶ νὰ μὴ θρηνηῖ μάταια, πάνω
στοὺς ἀπραγματοποίητους πόθους.

Ἔτσι κι' ἐγίνε ὡς τὴν ἡμέραν πὸν συνάν-
τησε τὸν Μίτσελ. Στὴν ἀρχὴ τῆς φάνηκε
δύσκολο, τὸ ὅτι μποροῦσε ν' ἀποκτήσῃ
οἰκειότητα μ' αὐτόν τὸν ἄνθρωπον, πάντα
ὅμως πήγαινε θαρρετὰ κοντά του, ὡς πὸν
οἱ σχέσεις τους πῆραν τὴ μορφὴ, πὸν
ἔπρεπε νὰ πάρουν φυσιολογικὰ καὶ ἡ Ἰα-

τὴν δέχθηκε σὰν κάτι ἀπαραίτητο. Ὅσο γιὰ τὸν ἄντρα της, φανταζόταν πὼς ἂν τυχὸν καμμιά φορὰ ὑποφιαζόταν κάτι, ἐκείνη θὰ ἦταν σὲ θέση νὰ τοῦ διαλύσει κάθε ὑπόνοια. Ἄλλως τε εὐθύς ἐξ ἀρχῆς φρόντιζε πάντα νὰ δίνῃ στὶς σχέσεις της μὲ τὸν Μίτσελ, ἕναν τόνο ὀλωσδιόλου φυσικό. Συνήθισε μ' ἄλλα λόγια τὸν Μπαζίλ νὰ θεωρῆ τὸν Μίτσελ, σὰν ἕνα ἐπιπλο ἀπαραίτητο, σὰν ἕνα πρᾶγμα πὸν βρισκόταν πάντα κοντὰ τους καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖο οὔτε ἐκεῖνος, οὔτε ἐκείνη θὰ μπορούσαν ν' ἀποχωρισθοῦν. Αὐτὸν τὸν δρόμο ἀκολούθησαν τὰ πράγματα ὀχτὼ χρόνια τώρα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά πάλι καμμιά αἰσθηματικὴ ἱστορία δὲν τάραζε τὴν ἡσυχία ζωῆ τοῦ Μπαζίλ. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὸν φιλικὸν του κύκλον ἦταν ἄντρες. Μιὰ φίλη μόνο εἶχε, δέκα χρόνια πῖο μεγάλη ἀπ' αὐτόν, ἡ ὁποία δὲν ἦταν παντρεμένη. Ἡ γυναίκα αὐτὴ δὲν ἦταν ἄσημη, μάλιστα ἔγραφε καὶ μυθιστορήματα, τὰ ὁποία σημείωναν ἐπιτυχία, καὶ ἀκόμη πειραχτικὲς τεχνοκριτικές. Ὁ Μπαζίλ τῆς ἔδειχνε μιὰ φιλικὴ ἀφοσίωση, πὸν ἐκείνη ἐτόνωνε πάντα. Τὸ ἴδιο καὶ ἡ Ἰακίνθη προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτὴ τὴ φιλία, μηχανευομένη ἕνα σωρὸ μέσα, τὰ ὁποία ὅμως ἦταν ἀκίνδυνα. Μολαταῦτα ὡς τὴ στιγμή στὸ δρόμο τους, δὲν εἶχαν συναντήση καμμιά σκόπελο.

Τὸν τελευταῖον αὐτὸν καιρὸ, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ της δοκίμαζε ἀόριστες ἀνησυχίες. Τῆς φαινόταν, πὼς κάτι σκίαζε τὸ πρόσωπο τοῦ ἀντρός της, τώρα, τώρα τίς λίγες ἡμέρες πὸν εἶχαν περάσει.

Μὰ μιὰ σκιά ἀδιαφορίας μόνο πὸν ἐκδηλωνόταν στὴ στάση του. στοὺς τρόπους του.

Τῆς ἄρεσε νὰ διαβεβαιώῃ τὸν ἑαυτὸ της, πὼς ὅλ' αὐτὰ ἦταν καθαρὴ φαντασία, κι' αὐτὸ γιὰ κανέναν λόγον καμμιά πράξη τοῦ Μπαζίλ δὲν μπορούσε νὰ τὴν κἀνῃ νὰ ὑποθέσῃ, πὼς εἶχε ἀλλάξῃ τίποτε ἀπὸ τὴ ζωὴ, πὸν περνοῦσαν εἰρηνικά, τὰ τελευταῖα αὐτὰ ὀχτὼ χρόνια... Καὶ ὅμως... σήμερα τὸ πρωῖ, ἔξαφνα, ὅταν τῆς ἔδωκε τὴν κάρτα γιὰ τὴν ἔκθεση... κι' ὅταν τοῦ εἶπε νὰ πάῃ κι' αὐτὸς μαζί της... κι' ὅταν ἐκεῖνος ἀποκρίθηκε «ὄχι»... ὦ, ναὶ ὅλ' αὐτὰ δὲν ἦταν φαντασία βέβαια γιὰ τὴν θυμόταν καλά, πὼς τὴν κοίταξε μ' ἕνα θλιμμένο

βλέμμα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ. Εἶν' ἀλήθεια, πὼς πάντα ἐκεῖνος εἶχε αὐτὸ τὸ στενοχωρημένο ὕφος...

Μὰ τώρα στὸ μέτωπό του πλανιόταν κάποια σκιά, ὦ ναὶ ἦταν φανερό. Ὁ Μπαζίλ εἶχε ξανθόσουρα μαλλιά, τὸ μέτωπό του ἦταν πλατὺ καὶ τὰ μάτια του βαθουλωτά. Ὅσο γιὰ τὸ κεφάλι του, αὐτὸ εἶχε ἑλληνικὴ κατατομή, ἔλεγεν ἡ Ἰακίνθη συχνά.

... Σήμερα λοιπὸν τὸ πρωῖ τῆς φάνηκε, πὼς γιὰ μιὰ στιγμή τὸ βλέμμα του εἶχε γίνει ἀνάληγτο. Μήπως κατάλαβε τίποτε ἄραγε; Μήπως ὑποπτεύθηκε γιὰ τὴν ἔκθεση; Πολλὲς φορὲς τοῦ συνέβαινε, ὅταν τελείωνε νωρὶς τὴ δουλειά του, νὰ σταματᾷ μιὰ στιγμή σὲ καμμιά ἔκθεση. Ἄλλ' ἐκείνη δὲν ἤθελε μὲ κανέναν τρόπο σήμερα νὰ εἶναι κι' αὐτὸς μαζί της στὴν ἔκθεση, γιὰτὶ ἐπρόκειτο νὰ συναντηθῆ μὲ τὸν Μίτσελ... Εἶχε μερικὰ πράγματα νὰ τοῦ πῆ ἂν κι' αὐτὸ ἦταν λίγο ἀνόητο ἀφοῦ τὸν εἶχε δεῖ τὴν προηγούμενη ἡμέρα τὴν ὥρα τοῦ τσαγιού.

Μὰ ἔτσι γινόταν πάντα.

Ἡ Ἰακίνθη θυμήθηκε τώρα πὼς λέγοντας προχθὲς στὸν ἄντρα της νὰ καλέσουν τὸ Μίτσελ στὴν ὄπερα τὸν βόηκε σύμφωνο. Γιὰτὶ λοιπὸν αὐτὴ ἡ ἀπότομη μεταβολὴ σήμερα, προκειμένου γιὰ τὴν ἔκθεση;

Πάντα εἶχε γιὰ κανόνα της νὰ λήθῃ τὴν ἀλήθεια στὸ Μπαζίλ, κάθε φορὰ ἐννοεῖται, πὸν αὐτὸ γινόταν χωρὶς κίνδυνο. Ἔτσι εἶχε τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς προβλέψεως τῶν γεγονότων, πὸν ἐπρόκειτο νὰ ἐπακολουθήσουν, μ' ἕνα τρόπο πὸν καταθέτει κανεὶς τὰ χρήματά του, σὲ μιὰ τράπεζα.

Ἄν ὅμως τώρα οἱ ὑποψίες της ἦταν βάσιμες δὲν ἔπρεπε πιά νὰ λήθῃ τὴν ἀλήθεια. Γιὰτὶ ἂν ὁ Μπαζίλ ἀλλάξε γνώμη κι' ἐρχόταν στὴν ἔκθεση;—Τὴ θὰ σκεπτόταν βλέποντάς τους ἐκεῖ; Βέβαια θὰ τοῦ δικαιολογίονταν, πὼς εἶχε ξεχάσει νὰ τοῦ πῆ πὼς θὰ πῆγαινε μαζί μὲ τὸν Μίτσελ... Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ τώρα νὰ μὴ συναντηθοῦν. Αὐτὸ θὰ ἔσωζε τὴν κατάστασιν. Τὸν φώναξε στὸ τηλέφωνο μὰ ἐκεῖνος εἶχε βγῆ. Θὰ μπορούσε βέβαια νὰ μὴν πάῃ οὔτ' ἡ ἴδια, στὴν ἔκθεση. Καθὼς ντινόταν ἀπεφάσισε νὰ μὴν πάῃ, μὰ ὅταν ἀποτελείωσε τὴν τουαλέττα της,

φορώντας ἕνα καινούργιο καπέλλο, ἀλλάξε ἀμέσως ἰδέα. Ἦταν ἀπίθανο, συλλογίσθηκε, πολὺ ἀπίθανο νὰ πάῃ στὴν ἔκθεση ὁ Μπαζίλ... μὰ πάλι ἂν...

Ἀπὸ τὸ Πάρκο κι' ἀπὸ τὴν ὁδὸν ἀγίου Τζέιμς ἔφθασε στὸ Πικάντιλ. Ἦταν ἕνα φωτεινὸ κι' εὐθυμο πρωῖ—ἡ πρώτη Μαρτιάτικη καλωσύνη. Βλέποντας τοὺς ναρκίσιους αἰσθάνθηκε νὰ χάνεται μὲ μῖα, κάθε σκοτεινὸ προαίσθημα.

Κι' ὅταν μπῆκε στὴν ὁδὸν ἀγίου Τζέιμς ἐπέσθηκε πιά, πὼς εἶχε μεγαλοποιήσει μὲ τὴ φαντασία της τὰ πράγματα. Μὰ ἂν πάλι, τελείωνε τὴ δουλειά του νωρίτερα, ἀπ' ὅτι εἶχε φαντασθῆ καὶ πῆγαινε στὴν ἔκθεση, ἔ, λοιπὸν τότε θὰ τοῦ ἐξηγοῦσε μὲ φυσικὸ τρόπο, πὼς βόηκε τυχαῖα ἐκεῖ τὸν Μίτσελ. Ἄλλωστε ὁ Γουώλτερ - Μπέλ ἦταν ἕνας πολὺ γνωστός ζωγράφος... καὶ φίλος...

Ὁ μὰ ἦταν τρολλῆ ν' ἀνησυχῆ μὲ τέτοια μικροπράγματα!

Ἐκανε ὡς τόσο τίς δουλειές της, κανονίζοντας τὴν ὥρα της ὡς τὸ μεσημέρι, ἔπειτα ἀγόρασε λουλούδια καὶ φρούτα γιὰ τὸ γεῦμα καὶ μερικοὺς πρώιμους καρπούς. Ἦταν λαίμαργη—εἶν' ἀλήθεια—κι' ἀκόμη ἀγαποῦσε νὰ περιποιῆται τοὺς καλεσμένους της. Ἦταν μεσημέρι καὶ μισή, ὅταν ἔφθασε στὴν ἔκθεση. Μπῆκε μέσα χωρὶς δισταγμό. Ὁ Μίτσελ τὴν περίμενε σὲ μιὰ σάλα τοῦ κάτω πατώματος, ὅπου βρισκόταν μαζεμένοι κάποιοι ἐπιχειρηματίες ἔργων ζωγραφικῆς, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶχαν καμμιά σχέση μὲ τὴν ἔκθεση.

— Εἶχα ἀρχίσῃ νὰ πιστεύω, πὼς δὲ θὰ ἐρχόσουν.

Η ΙΑΚΙΝΘΗ.

— Ἀρχισα... Ἐ! ναὶ, εἶχα ν' ἀγοράσο φρούτα γιὰ τὸ γεῦμα.

Μπῆκαν στὴν ἔκθεση. Δὲν ἦταν καὶ πολὺς κόσμος. Οἱ ἐλαιογραφίες ἔπιαναν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς σάλας. Ὑπήρχαν ἀκόμη μερικὰ τοπία τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰσπανίας καὶ τοῦ Νόρφοκ. Ἀκόμη ὑπῆρχαν κάποιες τολμηρὲς συνθέσεις, πὸν ἔδιναν μιὰ ἀπότομη ἐντύπωση, πορτραῖτα—τὸ κεφάλι ἑνὸς καθηγητῆ, ἕνας ἰταλὸς τραγουδιστῆς—κι' ἀκόμη σκίτσα, πὸν μερικὰ ἦταν ἀπλὲς ἀπόπειρες, ἀδού-

λευτα ὀλωδιόλου. Μὰ ἦταν καὶ ἄλλα πολὺ φροντισμένα, διακοσμητικά. Στὴν ἄλλη σάλα, πού ἦταν πιδ μικρὴ, βρισκόνταν μία ἢ δυὸ εἰκόνες τοῦ ἄλλου καλλιτέχνη. Αὐτὲς ἐστόλιζαν ἀληθινὰ τὴν ἔκθεση, μὰ ὁ δημιουργὸς τοὺς δὲ βρισκόταν πιδ στὴ ζωή. Ἦταν ξένος κι' ὄχι πολὺ γνωστός, ἀν καὶ τὸ ὄνομά του ἀναφερόταν στὶς κάρτες τῶν προσκλήσεων — μολαταῦτα δὲν τραβοῦσε τόσο τὸ ἐνδιαφέρον. Λεγόταν Ἀνρίκεξ καὶ καταγόταν ἀπὸ τὴν Ἰσπανία. Πέθανε νέος, γι' αὐτὸ δὲν ὑπῆρχαν πολλοὶ πίνακες στὴν αἴθουσα — οἱ δυὸ αὐτοὶ ὅμως ἦταν τὸ ἀπαντό του. Εἶχε μερικὲς σκηνὲς ἀπὸ τὴν ποσειμικὴ ζωή, μὴ ταυρομαχία, ἓνα σκίτσο νέων, πού ἐξασκοῦνταν στὴν ταυρομαχία σ' ἓνα χωριό, τὸ κεφάλι ἑνὸς Ἰσπανοῦ τραγουδιστῆ καὶ στὸ βᾶθος ἢ πιδ ἐνδιαφέρουσα εἰκόνα: τὸ «Πορτραῖτο μῆς κυρίας.» Ἦταν ζωγραφισμένη en face κι' ἔβλεπε κανεὶς τὸ κεφάλι της, τοὺς ὤμους της, τὰ μπράτσα της καὶ μόνον τὸ ἓνα της χέρι.

Τὸ βλέμμα της κοιτάζοντας, πρὸς τὰ ἐπάνω φαινότανε σὰν νὰ παρακαλοῦσε κάποιον ἢ κάτι. Τὰ μαλλιά της ἦταν πίσω ριγμένα σὰν νὰ ἠθελε νὰ ἐλαφρωθῆ ἀπὸ τὸ βάρος τους. Τὰ φρύδια της σχηματίζαν τόξα καὶ τὸ στόμα της ἀρμονιζόταν μὲ τὰ μάτια της. Μὴ ἰκετευτικὴ ἔκφραση ἀπλωνόταν στὸ πρόσωπό της, πού εἶχε κάτι τὶ τὸ ἐξωτικό... Ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ πορτραῖτα ἐκεῖνα, πού μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ κοιτάξῃ, ὅπως θωρῆ τὸ ἀκίνητο νερό. Μὰ, παραῆξο, δοκίμαζαν καὶ μὴ ἄλλη ἐντύπωση: κοιτάζοντας τὴ γυναῖκα αὐτὴ μάντευαν στὸ πρόσωπό της τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον της. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν εἶσθε βέβαιοι, ἀν εἶχατε τὸ δικαίωμα ν' ἀποκτήσετε αὐτὴν τὴν οἰκειότητα καὶ νὰ τὴν προσβλέψετε, ἔτσι καθὼς φανέρονε τὶς ἀποκρυφες σκέψεις της, ἀγνοώντας πὼς θὰ στηλωνόταν κάποτε σ' αὐτὴν ἓνα ἀδιάκριτο μάτι—τόσο φρυσιχὴ κι' ἐκφρασιχὴ ἦταν ἡ ἐπίκληση τῶν ματιῶν της καὶ τὸ χαμόγελό της.

Ἡ Ὑακίνθη κι' ὁ Μίτσελ αἰσθάνθησαν βαθεῖα αὐτὴ τὴν ἐντύπωση κι' ἔμειναν ἄφωνοι γιὰ λίγες στιγμὲς. Ἐπειτα ἡ Ὑακίνθη ἄφηκε ἓνα ἐπιφώνημα καὶ σὲ λίγο πρόσθεσε:

— Αὐτὸ μ' ἄρσει.

Ἡ Μίτσελ δὲν ἀποκρίθηκε ἀμέσως.

— Καὶ μένα, εἶπε ἔπειτα ἀπὸ λίγες στιγμὲς.

Τὴ θελκτικὴ γυναῖκα! Μὰ ἀναρωτιέμαι ποῖα εἶναι... Καμμια ξένη ἴσως... καμμιά Ἰταλίδα.

— Δὲν πιστεύω μπορεῖ νὰ εἶναι καμμιά κρεολή.

— Σὰν τὴν Ζοζεφίνα;

— Ναί.

Κι' ἐνῶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ κοιτάζον ἀπὸ μακρὰ τὸ πορτραῖτο, δύο ἄντρες μπῆκαν στὴ γαλαρία καὶ πλησίασαν τὴν εἰκόνα. Ὁ ἓνας, ὁ ψηλότερος, φοροῦσε ρεντικότα, ὁ ἄλλος ἦταν πρόχειρα ντυμένος. Ἀφοῦ στάθηκαν ἄφωνοι, γιὰ κάμποσες στιγμὲς, ἔπειτα ὁ κοντὸς εἶπε, μὲ μετριοπάθεια:

Εἶμαι εὐτυχής, πού δὲν τελείωσε τὸ πορτραῖτο, γιὰτὶ μὴ γραμμὴ ἀν τοῦ πρόσθετε ἀκόμη θὰ τὸ κατέστρεφε.

— Θάπρεπε νάχη βάλῃ κάτι, ἓνα τραπεζάκι, ξέρω γώ, ἓνα ὅτιδήποτε ἄλλο, γιὰ νὰ ἀκουμπᾷ τὸ χέρι της, γιὰτὶ μόλις φαίνεται αὐτὸ, ἔτσι καθὼς τόχει—ἀν καὶ σὰς θυμίζει τὰ χέρια της, πού μοιάζαν μὲ λουλούδια.

— Ναί, πὼς νὰ ξεχάσῃ κανεὶς! Τὰ μάτια της ὅμως δὲν εἶναι ἄσχημα ἀποδομένα.

— Ναί, ἔχεις δίκιο. Μὰ δὲ μοῦ εἶπατε τὶ ἀποκάματε μὲ τὰ σκίτσα τοῦ Μπέλ;

— Τὰ ἔσχισα ὅλα σχεδόν. Δὲ μ' ἄρσαν. Δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω τὶς φωτογραφίες, οὔτε τὰ πορτραῖτα ἐκείνων, πού ἔχω γνωρίσει. Μοῦ φαίνονται πὼς ἔχουν καθηλώσει ἐκεῖνον πού παριστάνουν, στὴν πιδ ἄσχημη στιγμὴ του.

Κάποιοι ἄλλοι πῆγαν κοντὰ στὴν εἰκόνα κι' οἱ δυὸ ἄνθρωποι ἔφυγαν. Ἡ Ὑακίνθη κι' ὁ Μίτσελ, βρισκόνταν πάντα στὴν ἴδια θέση, μόνον δυό-τρὶα βήματα εἶχαν κάνει πρὸς τὰ πίσω. Μποροῦσαν ἀπὸ κεῖ ν' ἀκοῦνε τὶς σκέψεις πού ἀνταλλάσσουν γύρω τους... Μὰ ἦταν γοητευμένοι, τόσο ἀπὸ τὸ πορτραῖτο, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἐντύπωση, πού προκαλοῦσε στοὺς θεατὰς. Ἐκεῖνοι πού εἶχαν ἔρθῃ τώρα, ἦταν ἓνας κομψοντυμένος κύριος καὶ μὴ ἡλικιωμένη κυρία. Ἡ φωνὴ τῆς κυρίας εἶχε ἓνα θορυβώδη καὶ τραχὺ τόνο.

Ἡ Ὑακίνθη ἔπιασε τὸ χέρι τοῦ Μίτσελ καὶ τοῦ σφύριξε χαμηλόφωνα, κοιτάζοντας τὸ ζευγάρι:

— Ἡ λαίδη Ζάρβις καὶ ὁ Γκούϊ Κόνινγκεϊμ.

Ἡ Μίτσελ τοὺς περιεργάσθηκε μ' ἓνα βλέμμα.

— Ναί εἶναι ἡ Νταφνέ, ἔλεγε ἡ κυρία, πού ἡ Ὑακίνθη ὠνόμασε λαίδη Ζάρβις. Καὶ μένο παιδί! Αὐτὴ ἡ προσωπογραφία ἔγινε λίγο καιρὸ πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό της — στὴν Ἰσπανία. Ὁ Μπέλ μοῦ εἶπε ὅτι ὁ Ἀνρίκεξ, δὲν εἶχε καιρὸ γιὰ νὰ τὴν ἀποτελειώσῃ. Σκεπτόταν νὰ βάλλῃ ἀκόμη μερικὰ πράγματα. Κι' ὅμως αὐτὴ εἶναι ἡ καλύτερη εἰκόνα του, πού μᾶς ὑποσχόταν τόσα πολλὰ γιὰ τὴν καρριέρα. Κι' ἔχει μὴ τέτοια ὁμοιότητα!

Μόλις ἡ Ὑακίνθη τοὺς εἶδε νὰ μπαίνουν στὴν αἴθουσα, τράβηξε τὸν Μίτσελ, μὲ μὴ σοφὴ χειρονομία πρὸς τ' ἀριστερά, γιὰτὶ δὲν ἠθελε γιὰ τὴν ὥρα τοῦλάχιστο νὰ κουβεντιάσῃ μαζί τους. Τώρα τοὺς εἶχαν γυρίσει τὶς πλάτες κι' ἐνῶ φαίνονταν ἀποροφημένοι, ἀπὸ μὴ ἐκκλησία τῆς Σεβίλλης, ἀνταλάσσοντες κάποιες παρατηρήσεις, παρακολουθοῦσαν κάθε κρίση, σχετικὴ μὲ τὸ πορτραῖτο.

— Εἶναι σπουδαῖο ἔλεγε ὁ Κόνινγκεϊμ. Τὴ καλλιτέχνης! Ὁ θάνατός του ἦταν ἀληθινὴ συμφορὰ! Αὐτὸ τὸ πορτραῖτο εἶναι θαυμάσιο... Κι' ἔπειτα ἔγινε σὶς ὠραιότερες στιγμὲς ἐκείνης... Ἀ, τὴ θαύμασα τόσο πολὺ. Βέβαια δὲν ἄρσει σὲ ὅλους, μὰ ἡ ὁμορφιά της σὰς κατακτοῦσε σιγά — σιγά. Τὴν ἔβλεπα σπάνια...

— Μὰ ζοῦσε ἀποτραβηγμένη εἶπε ἡ λαίδη Ζάρβις.

Στράφηκαν πρὸς τ' ἀριστερά. Φαίνεται, πὼς δὲν εἶχαν ἀκόμη διακρίνει τὴν Ὑακίνθη ἢ τοῦλάχιστον προσποιούνταν ὅτι δὲν τὴν εἶδαν.

Δυὸ ἄλλα πρόσωπα μπῆκαν, ἓνας ἄντρας μὲ παραῆξο ἐξωτερικὸ, μὲ μαῦρα γένεια καὶ μὴ βαθύπλουτη προστάτρια τῶν τεχνῶν, σκεπασμένη ἀπὸ ἓνα σύγνεφο μουσελλίνας καὶ μ' ἓνα τεράστιο καπέλλο. Μόλις ἐπλησίασε τὴν εἰκόνα ἄρχισε ἐκείνη νὰ κἀνῃ ἓνα σωρὸ ἀσυνάρτητα σχόλια.

Ἀ, νὰ ἡ Νταφνέ Ἀντεάν, εἶπε. Δυστυχισμένη μικροῦλα! Τῆς μοιάζει πολὺ,

δὲν εἶν' ἔτσι; Δὲ μ' ἄρσει ὅμως αὐτὸ τὸ πορτραῖτο, μοῦ φαίνεται σὰν γελοιογραφία. Ἐχει κάποια ἀπότομη ἔκφραση. Βέβαια ἐγὼ δὲ θαύμασα ποτὲ τὴν Νταφνέ, μὰ ἀναγνωρίζω, πὼς ἦταν πολὺ ἀνώτερη ἀπ' αὐτό. Τὶ νὰ σὰς πῶ, μοῦ φαινόταν ὅτι προσποιόταν πάντα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ ἄντρας καὶ προσπάθησε νὰ κόψῃ τὴ συζήτηση, πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα. Τώρα εἶχαν σταθῆ πολλοὶ μπροστὰ στὴν εἰκόνα.

— Πρέπει νὰ φύγω, εἶπε ἡ Ὑακίνθη. Ὁ Μπαζιλ θὰ γυρίσῃ νὰ γευματίσῃ.

— Ἀς φύγω κι' ἐγώ, ἔκανε ὁ Μίτσελ. Διευθύνθησαν πρὸς τὴν πόρτα καὶ τὴ στιγμὴ πού ἐτοιμαζόνταν γιὰ νὰ βγοῦν, ἡ λαίδη Ζάρβις τοὺς διέκρινε.

— Ἀγαπητὴ μου Ὑακίνθη, εἶπε, ἔχετε πολλὴ ὥρα ἐδῶ;

Χαιρετήθησαν κι' ἔπειτα μιλῆσαν γιὰ τὴν ἔκθεση.

— Οἱ πίνακες τοῦ Γουῶλτερ Μπέλ εἶνε καλοὶ, μὰ μοῦ φαίνεται ὅτι κάνει ματιέρα, εἶπε ὁ Κόνινγκεϊμ δυνατὰ. Μ' ἄρσει καλύτερα ὁ Χανρίκεξ.

Τὸ πορτραῖτο τῆς Νταφνέ Ἀντεάν ἀξίζει περισσότερο ἀπ' ὅλα.

— Ναί, εἶπε ἡ Ὑακίνθη. Μὰ ποῖα ἦταν αὐτὴ;

— Δὲν τὴν εἶχατε γνωρίσει; Μὰ δὲν εἶναι δυνατό αὐτό, ἀν καὶ δὲν ἔμεινε στὸ Λονδίνο, παρὰ σπάνια... Νομίζω πὼς γεννήθηκε στὴ Ζαμαΐκα ἢ κάπου ἐκεῖ — σὲ μὴ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐξωτικὲς χῶρες—καὶ παντρεύθηκε τὸν Ἀντεάν, ξέρετε τὸν Ἀντεάν; Ἦταν πολὺ λεπτὴ καὶ φαίνεται πὼς τὸ κλίμα τοῦ ἐξωτερικοῦ τὴν πείραξε... Ἀ, εἶχε πολὺ ἐνδιαφέρον ἢ γυναῖκα αὐτὴ, ὅταν τὴν κοιτάζε κανεὶς!...

Οἱ δυὸ ἄνθρωποι, πού ἐπλησίασαν τὸ πορτραῖτο, ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ὑακίνθη καὶ τὸν Μίτσελ, πέρασαν τώρα κοντὰ ἀπὸ τὸ γκροῦπ καὶ βγῆκαν.

— Τίποτα τὸ ἀξιοπαρατήρητο, συνέχισε ὁ Κόνινγκεϊμ, δὲν εἶχε ὅμως. Ἡ ἔκφρασή της ἦταν μυστηριώδης κι' αὐτὸ ἦταν τὸ πᾶν. Ἐμοιάζε σὰν ἓνα πουλί. Ἦταν ὁμορφη καὶ ὅταν μιλοῦσε, νόμιζε κανεὶς πὼς κελαηδοῦσε... Ἐτσι εἶναι ἄλλωστε ὅλες αὐτὲς οἱ τροπικὲς γάτσες. Πάει ἓνας χρόνος πού πέθανε. Μοῦ τὴν εἶχεν συστήσει ἡ Ἐλση Κάρυλ, ὅταν κατοικοῦσε στὸ

Μπόρνεμουθ... Θὰ πᾶτε στὴν Ὀπερα ἀπόψε; Παίξει ἡ Μέλυπα στοὺς **Μποέμ**.
 Ἄ νὰ κι' ὁ ἄντρας σας! εἶπε ἡ λαίδη Ζάρβις.

Ἡ Ἰακίνθη γύρισε καὶ εἶδε τὸν Μπαζίλ.
 Ἐρχόταν πρὸς αὐτοὺς μ' ἓνα ἥρεμο χαμόγελο.

—Κατάφερα νὰ τελειώσω τὴ δουλειά μου γρηγορώτερα, ἀπ' ὅτι λογάριζα καὶ ἤρθα νὰ σᾶς συναντήσω, εἶπε στὴν Ἰακίνθη. Ἐπειτα χαιρέτισε ὅλους, μίλησε γιὰ τὴν ἐκθεση μ' ἓναν τρόπο θετικό καὶ μὲ ἀργὴ φωνή, θαύμασε τὸ πορτραῖτο τῆς Ἄντεάν καὶ πρόσθεσε ὅτι γνώριζε τὸν ἄντρα τῆς.

—Τὸν λυπήθηκα. Εἶναι καλὸ παιδί. Θυμᾶμαι πὼς τοῦ ἄρεσε πάντα τὸ κρασί τῆς Βουργουνδίας, ἡ μπύρα καὶ ἡ μουσικὴ καὶ κάπνιζε τσιμπούκια, ἀδιάκοπα.

Μπῆκαν τώρα νέα πρόσωπα στὴν ἐκθεση: μιὰ γυναίκα σχεδὸν ἠλικιωμένη, μὲ γροῖζια μαλλιά κι' ἡ κόρη τῆς πού φαινόταν τώρα στοὺς κοσμικοὺς κύκλους ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια. Ἦταν ἡ λαίδη Γουέστον. Γνωριζόταν καλὰ μὲ τὴ λαίδη Ζάρβις καὶ μὲ τὸν Κόνινγκεϊμ καὶ λίγο μὲ τὸν Μπαζίλ καὶ τὴν Ἰακίνθη. Μὲ τὸν Μίτσελ καθόλου. Τὸν σύστησαν ὅμως οἱ ἄλλοι καὶ σ' αὐτὴν καὶ στὴν κόρη τῆς.

Στὸν Μίτσελ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση ἡ σιλουέτα τῆς κόρης, ἡ χαριτωμένη ἀρμονία τῶν γραμμῶν τῆς καὶ τὸ θέλημα τοῦ προσώπου τῆς.
 Μιὰ παράξενη ἀχτίνα φώτιζε τὸ σύνολο, πὺ τὸν μισοκυρίευσε σχεδὸν καὶ τοῦφερε στὴ μνήμη παλιῶν στίχους.

—Ἡ μελωδία....

ἀκούω τρὺς γλυκοὺς τόνους τῆς....
 Τῆς εἶπε μερικά λόγια, μὰ γρήγορα ἔνοιωσε, πὼς δὲν εἶχε τίποτ' ἄλλο νὰ προσθέσῃ καὶ σῶπασε. Ἐγινε λιγότερη σιωπὴ κι' ἔπειτα τὸ γροῦπ προχώρησε. Ὁ Μπαζίλ κι' ὁ Μίτσελ ἄλλαξαν κάποιες φράσεις, ἡ λαίδη Ζάρβις, ἡ λαίδη Γουέστον, ἡ Ἰακίνθη καὶ ἡ νέα, πὺ τ' ὄνομά τῆς ἦταν Φάνη, κουβέντιαζαν γιὰ διάφορα πράγματα δυνατά, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Φάνη,

ἡ ὁποία τὸν περισσότερο καιρὸ ἔμενε σιωπηλή.

—Πρὶν νὰ πηγαίνω, Ἰακίνθη, εἶπε ὁ Μπαζίλ στὴ γυναίκα του, γυρίζοντας. Ἐχω ταξί.

—Ἄ, ταξί! Τώρα καταλαβαίνω, γιατί κατώρθωσες καὶ ἦρθες νωρίς!

Χαιρετήθηκαν κι' ἐνῶ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκθεση, ἡ Ἰακίνθη ἄκουσε τὴν κυρία μὲ τίς μουσελίνες νὰ λέη σ' ἓναν, πὺ ἔμπαινε στὴν αἴθουσα ἐκείνη τῆ στιγμῆ:

—Καλὸς φαίνεται, μὰ κάνει μαγιέρα.
 Ἄρχισε νὰ μιῆται τὸν ἑαυτό του.
 Προτιμῶ τὸν Ἄντριεξ Τὸ πορταῖτο τῆς Ἄντεάν....

Ὁ Μπαζίλ ἔδειξε ὅτι πῆρε τὴν παρουσία τῆς Ἰακίνθης στὴν ἐκθεση, γιὰ κάτι πολὺ φυσικό. Φέρθηκε μάλιστα, σὰ νὰ ἦταν βέβαιος, πὼς θὰ τὴ συναντοῦσε ἐκεῖ, ἐνῶ ἡ Λαίδη Ζάρβις κι' ὁ Γκοῦϊ Κόνινγκεϊμ φατίζονταν πὼς οἱ δυὸ σύζυγοι ἔχαν δώσει ραντεβό. Καθὼς προχωροῦσε τὸ αὐτοκίνητο, ἀναπτύσσοντας ταχύτητα, ὁ Μπαζίλ στράφηκε στὴν Ἰακίνθη:

—Ἄ δὲ σοῦ εἶπα ἀλήθεια. Παρακάλεσα τὸν Μίτσελ νὰ μὴν ἔρθῃ στὴν ὄπερα ἀπόψε.

—ὦ! γιατί

Ἄμέσως, προφέροντας τὰ λόγια αὐτὰ ἡ γυναίκα του, ταράχθηκε.

—Γιατὶ κάλεσα προχθὲς τὸν Τζαίμς Λάμστεν. Τὸ εἶχα ξεχάσῃ μάλιστα κι' ὅπως ξέρεις δὲν ἔχομε πολλὰς θέσεις. Τοῦ ἐξηγήσα πὼς ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ τὸ κατάλαβε...

—Τὸν Τζαίμς Λάμστεν!... Μὰ δὲ μοῦ τὸ εἶχες πῆ!...

Δοκίμαζε μιὰ τέτοια ταραχὴ τώρα, ὅστε καταλάβαινε καλὰ, ὅτι δὲ θὰ μπορούσε νὰ συνεχίσῃ τὴ συζήτηση καὶ θὰ προδινόταν.

—Καὶ καλὰ δὲν τοὺς πέρνωμε ὅλους; ρώτησε μόνο.

—Ὅχι τῆς ἀποκοίθηκε ἡσυχὰ καὶ σταθερὰ ὁ Μπαζίλ. Ὅχι, ἀγαπητή μου, δὲν ὑπάρχει θέση γιὰ τὸν Μίτσελ.

Μετάφρασις Α. ΠΑΠΑΔΗΜΑ

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΝΑΣ ΜΠΟΜΠΙ ΚΑΙ ΔΥΟ ΜΠΟΥΜΠΙ

ΜΙΑ ΠΡΑΞΗ

ΒΙΚΤΩΡΑΣ, ΜΙΛΕΝΑ, ΝΟΡΑ,
ΚΑΜΙΛΛΟΣ, Ἡ ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ,
ΜΠΟΥΜΠΙ

Πρώτη Κυριακὴ τοῦ Ὀκτωβρίου, πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

Ἐνα σαλονάκι στὸ σπίτι τοῦ βιομηχάνου Βίκτωρα Ντόνι.
 Ὅταν σηκωθῆ ἡ ἀδελφαί, ὁ Βίκτωρας μόλις τελείωσε νὰ γράφῃ ἓνα γράμμα. Τὸ στεγνώνει μὲ τὸ στονόχαρτο, τὸ κλείνει σ' ἓνα φάκελλο, γράφει τὴ διεύθυνση, κολλᾷ τὸ γραμματόσημο καὶ χτυπιεῖ δύο φορὰς τὸ κουδοῦνι.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Μία... δύο...
 «Δύο φορὰς, ἡ ὑπηρετρία».

ΜΙΛΕΝΑ (ἡ γυναίκα του, μπαίνει τώρα). Θέλεις τίποτα;
 ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Μὰ τί διάβολο! Ἐσὺ ἦρθες; Δὲν εἶχαμε πῆ ἀπὸ χτές: «Δύο χτύποι ἡ ὑπηρετρία, τρεῖς ἡ κυρία»; Τότε σὲ τί χρησιμεύουν οἱ κανονισμοί; Ἀκόμα δὲν τοὺς ἐφαρμόσαμε καὶ τοὺς καταργοῦμε;
 ΜΙΛΕΝΑ. Ὁ κανονισμὸς ἰσχύει, ἀλλὰ...

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Μήπως δὲν ἰσχύει ἡ ὑπηρετρία; Τὴν ἔδιωξες;

ΜΙΛΕΝΑ. Ἰσχύει κι' αὐτή, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἐδῶ: πῆγε στὴν ἐκκλησία.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Τόσο ἀργά; Χτύπησαν οἱ ἔντεκα.

ΜΙΛΕΝΑ. Πῆγε στὴ δευτέρη Λειτουργία, τῶν εὐγενῶν. Ἀναγκάσθηκα νὰ τῆς τὸ ἐπιτρέψω. Ὅταν ὑπηρετοῦσε στοὺς Μοντεμπέλλο, ἐσουνόδευε πάντα τὴ γρημάρακησιν, κ' ἔτσι...

ΒΙΚΤΩΡΑΣ (τὴν διακόπτει μὲ μιὰ χει-

ρονομία). Σωστά: πρέπει νὰ σεβόμαστε τὶς συνήθειες. Κατὰ τὰ ἄλλα εἶνε καλή;

ΜΙΛΕΝΑ. Καλή. Ἄν δὲν χαλάσῃ...

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Ἄ, ἔτσι; Ὅστε μπορούμε νὰ ἐλπίζουμε πὼς θὰ τὴν ἔχομε τουλάχιστο γιὰ μιὰ βδομάδα ἀκόμη! Αὐτὸ εἶν' εὐχάριστο.

ΜΙΛΕΝΑ (κτυπώντας τὸ κεφάλι). Εἰσαστε περίφημοι, ἐσεῖς οἱ ἄντρες! Ὅποιος σᾶς ἀκούη θὰ νομίσῃ πὼς τὸ φταίξιμο...

ΒΙΚΤΩΡΑΣ (τὴν διακόπτει). Ναι, ἀγαπητή μου: Ἐχεις δίκιο ἐσὺ.

ΜΙΛΕΝΑ. Τί την ήθελες την υπηρετρία;
ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Την ήθελα για να σου πη
“ὅτι ἐγὼ πάω... ἢ πηγαίνω... πῶς προ-
τιμᾷς; Ἀλήθεια, πῶς τὸ λὲς ἐσύ;

ΜΙΛΕΝΑ. Ἐγὼ λέω «πηγαίνω», ἀλλὰ
ἐτσι, χωρὶς νὰ ξέρω γιατί.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Κι’ αὐτὸ σωστό. Στὰ μι-
κρὰ πράγματα, καθὼς στὰ μεγάλα, τὸ νὰ
μὴ ξέρη κανεὶς τὸ «γιατί», εἶνε ὁ καλύ-
τερος τρόπος γιὰ νὰ τραβᾷ μπρο-
στὰ χωρὶς κίνδυνον νὰ παραπατήσῃ. Λόγου
χάρη, γιατί σὲ πῆρα; Δὲν ξέρω. Ἐσὺ γιατί
μὲ πῆρες; Δὲν ξέρεις. Καὶ ἴσως ἀκριβῶς
γι’ αὐτὸ ἀποτελούμε ἕνα μοναδικὸ ζευ-
γάρι. Λοιπὸν, ἀπὸ τώρα καὶ στὸ ἔξῃς,
θὰ λέω πάντα «πηγαίνω».

ΜΙΛΕΝΑ. Πὲς ὅπως θέλεις; δὲ μὲ
νοιάζει.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Ἐμένα ὅμως μὲ νοιάζει.
Γιατί ἡ συμφωνία τοῦ λόγου εἶνε τὸ τρα-
νότερο σημεῖο πὼς ὑπάρχει καὶ συμφω-
νία χαρακτῆρος. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλα,
βαθύτερα σημεῖα, ἀλλὰ δὲν φαίνονται,
(σηκῶνεται ἀπὸ τὸ γραφεῖο του καὶ λέει
μὲ σοβαρὸ τόνον). Λοιπὸν πηγαίνω!

ΜΙΛΕΝΑ. Ποῦ πηγαίνεις;

ΒΙΚΤΩΡΑΣ (δείχνει τὸ γραμμά). Νὰ τὸ
πετάξω.

ΜΙΛΕΝΑ. Ἄν θέλῃς νὰ οικονομίσῃς
τὸν κόπο, φωνάζω τὸν Κάμιλλο...

ΒΙΚΤΩΡΑΣ (τὴν σταματᾷ). Ὅχι. Τὸ
γραμμά εἶνε μιὰ δικαιολογία, γιατί ὡς
αὔριο δὲν θὰ φύγῃ. Καὶ ἂν δὲν ἔφευγε
οὔτε αὔριο, οὔτε ποτέ, τὸ ἴδιο εἶνε: τῶ-
γραφα μονάχα γιὰ νὰ μπορέσω νὰ τὸ
στείλω. τὸ στέλνω γιὰ νὰ βρῶ μιὰν αἰτία
νὰ κατέβω, κατεβαίνω γιὰ νὰ βρῶ μιὰ
δικαιολογία...

ΜΙΛΕΝΑ. Γιὰ στάσου!

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Δὲν μπορῶ. Πάω, (διορ-
θώνεται ἀμέσως). Ὅχι, μὲ συγχωρεῖς:
πηγαίνω.

ΜΙΛΕΝΑ. Νάρθῃς γρήγορα ὅμως. Στὴν
ὥρα σου.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ.... «γιατί διαφορετικὰ ἡ
υπηρετρία κακοσυνειθίζει». Σὲ καινούργια
υπηρετρία παλῆος κανόνας: οἱ γυναῖκες
ἀλλάζουν, τὰ διδάγματα μένουν: «Νᾶχη
κανεὶς ἀκριβεία γιὰ νᾶχουν καὶ οἱ ὑπη-
ρέτριες». Μὴν ἀπατάσαι, ἀγαπητή μου:
εἶνε μαροῦτι αὐτὴ πού δὲν πιάνει στὴν
ἐποχή μας.

ΜΙΛΕΝΑ. Ἄν ἔρθῃς λιγάκι πειὸ γρή-
γορα σήμερα, θᾶνε καλύτερα. Ἐπειδὴ...
ξέρεις πὼς θᾶχουμε στὸ τραπέζι καὶ τὴ
μητέρα!

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Εἶνε πράγματα αὐτὰ πού
δὲν τὰ ξεχνᾷ κανεὶς εὐκόλα! Κατεβαίνω
γιὰ νὰ τὴν συναντήσω... ὅσο μπορῶ ἀρ-
γότερα. Βέβαια! Θᾶχουμε στὸ τραπέζι
«τὴ γρηὰ τρελλή».

ΜΙΛΕΝΑ (λιγάκι προσβεβλημένη). Βί-
κτωρα, σὲ παρακαλῶ!

ΒΙΚΤΩΡΑΣ (ἤρεμος). Τῆς τῶγραφα καὶ
σήμερα θὰ τῆς τὸ ἐπαναλάβω γιατί νὰ
μὴ στὸ πῶ ἐσένα;

ΜΙΛΕΝΑ. Τέλος πάντων, εἶμαι κόρη
της!

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Αὐτὸς δὲν εἶνε λόγος. Δὲν
τῆς μοιάζεις.

ΜΙΛΕΝΑ. Καὶ ἔξ ἄλλου ἐπειδὴ τὴν
ἀγαπᾷς, ὅπως τὴν ἀγαποῦσες πάντα.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια. Τὴν
ἀγαποῦσα καὶ γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς βλέπω
μὲ λύπη μου τὴ διανοητικὴ της κατά-
σταση. Τόχεις καταλάβει; Ἀκόμα καὶ στὸ
τηλεγράφημα, ἔδειξε κάποιαν ἀνισοροπία.
Πὼς ἔγραφε; «Ἀναμείμετέ με πρόγευμα».

ΜΙΛΕΝΑ (γελᾷ). Ἐλα δά! αὐτὸ εἶνε
κακοπιστία. Ἐνα ἔψιλον γιὰ ἕνα ἄλλα,
θὰ εἶνε λάθος τοῦ τηλεγραφετοῦ.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Νομίζεις; Τότε καλὰ: βάλε
κι’ ἕνα πιάτο δικό της στὸ τραπέζι. Ἀλή-
θεια, πῶς τὸ λὲς, πιάτο ἢ πινάκιον;

ΜΙΛΕΝΑ. Ἀφησέτα αὐτὰ, τέλος πάντων

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Ὅχι, ἐπιμένω: συμφωνία
τοῦ λόγου σημαίνει συμφωνία τοῦ χαρα-
κτῆρος. Καὶ ἡ μητέρα σου, σήμερα, πρέπει
νὰ μᾶς βοῖ ἐντελῶς σύμφωνος. Ὅστόσο
σὲ ρωτᾷ: τί διάβολο τῆς μπῆκε στὸ
νοῦ νὰ στείλῃ τηλεγράφημα; Δὲν μπο-
ροῦσε νὰ στείλῃ ἕνα μιλλιετάκι; Σὰν
νᾶταν ἡ πρώτη φορὰ πού τρώει μαζί
μας! Αὐτὸ λέγεται διανοητικὴ ἀνισορο-
πία. Τί φαντάζεται; Ὅτι θὰ τῆς ἐτοιμά-
σῃς κανένα φαί ιδιαίτερο ἐπειδὴ παν-
τορεύεται;

ΜΙΛΕΝΑ. Ὅχι δά! Ἀλλὰ μετὰ τὰ γραμ-
ματα πού τῆς στείλαμε, θέλει νᾶνε προ-
φυλακτικὴ. Εἶμαι βέβαιη πὼς ἐτηλεγρά-
φησε γιὰ νὰ πετάξῃ ἕνα μέρος ἀπὸ τοὺς
κερανοὺς σου προτοῦ ἔρθῃ... Καὶ μά-
λιστα ἄκουσέ με: τὴν κατηγορᾷς ἐσύ, τὴν
κατηγοροῦ ἕγώ... ἐλπίζω ὅμως πὼς θὰ

φεροθῆς σὰν γνωστικός.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἀξιοπρέ-
πεια. Μεῖνε ἤσυχη.

ΜΙΛΕΝΑ.... Γιατί, ἔξ ἄλλου, ἡ μητέρα
μπορεῖ νὰ κἀνῃ ὅ,τι της ἀρέσει. Ἄν ὅμως
ἔχεις καταστρώσει πολεμικὰ σχέδια, εἶνε
καλύτερα νὰ μὴ καθήσῃ ὁ Μπούμπι στὸ
τραπέζι.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Γιατί;

ΜΙΛΕΝΑ. Γιατί θέλω νὰ τὴν σέβεται
τὴ γιαγιά του ὁ Μπούμπι.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Πολὺ σωστά. Αὐτὰ τὰ αἰ-
σθήματα σὲ τιμοῦνε. Δὲν εἶνε ὅμως νέο,
γιατί καὶ οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιάτες ἔδειχναν
τὸν μεγαλειότερο σεβασμὸ στοὺς γέροντες,
ἀκόμα καὶ ἂν ἦταν ξεμωραμένοι. Τὸ ἴδιο
ὅμως σὲ τιμᾷ. Κάνε ὅ,τι θέλεις μὲ τὸν
Μπούμπι, ἐγὼ θὰ φανῶ μετροημένος καὶ
ἀξιοπρεπῆς. Ἐν τῷ μεταξύ ἐγὼ πάω νὰ
οἴξω τὸ γραμμά. Ἐσὺ πῶς λὲς; «ρίχνω»
ἢ «ταχυδρομῶ»; (ἀκούεται χτύπος στὴν
ἐξώπορτα).

ΜΙΛΕΝΑ. Κάποιος ἀνεβαίνει μὲ τὸ
ἄσανσέρ: θὰ εἶνε αὐτή.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Κάποιος θὰ κατέβῃ ἀπὸ
ἀπὸ τίς σκάλες: ἐγὼ. (φεύγει).

(Μετὰ ἕνα λεπτό μπαίνει ὁ Κάμιλλος).

ΚΑΜΙΛΛΟΣ (υπηρετῆς). Κυρία, ἦρθε ἡ
κυρία μητέρα σας.

ΜΙΛΕΝΑ (τοῦχει ἔξω καὶ πίσω της βγαί-
νει ὁ Κάμιλλος). Ἀκούονται ἐπιφωνήματα,
χαιρετισμοί. Ἐπειτα ἡ Μιλένα ξαναμπαί-
νει μὲ τὴν κυρία Νόρα, ἀρκετὰ ὁμορφη
ἀκόμα, μὲ κομψὸ παρουσιαστικὸ καὶ νεα-
ρικὸ πρόσωπο). Μητέρα, μητέρα... Εἶνε
τρεῖς μῆνες πού δὲν βλέπομαστε!

ΝΟΡΑ. Δὲν πιστεύω νὰ θέλῃς νὰ μὲ
δαγκώσῃς, αἱ; Ὅχι; Τότε καλὰ, Γιατί
ἀπὸ τὸ ὕφος πού εἶχαν τὰ γραμματά σου,
αὐτὸ φαντάστηκα. Τότε λοιπὸν... (τὴν
ἀγκαλιάζει, μετὰ φιλοῦνται).

ΜΙΛΕΝΑ. Γιὰ νὰ σὲ ἰδῶ καλὰ νὰ σὲ
καμαρώσω.

ΝΟΡΑ (βγάζει τὸ καπέλλο της, τινάζει
τὰ κομμένα μαλλιά). Βέβαια, θὰ δώ-
σουμε ἔξετάσεις, τώρα. Ἐσὺ ὅμως εἶσαι
καλὰ.

ΜΙΛΕΝΑ Θαναῤῥασία; Καὶ σύ! (ἔξετά-
ζει καθὲ λεπτομέρεια). Κομμένα μαλλιά,
φουστάνια ἀπάνον ἀπὸ τὸ γόνατο, κι’ ἕνα
χρῶμα φυσικὸ ἢ βαφή;

ΝΟΡΑ. Καὶ τὰ δυό. Ἐνα ἀπάνω στ’ ἄλλο:

«Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει».

ΜΙΛΕΝΑ. Τέλος πάντων εἶσαι πειὸ νέα
ἀπὸ μένα! Ἀλλὰ γιατί βιάσεσαι;

ΝΟΡΑ. Γιατί στὴν Κορτίνα ἐντροπέ-
μουν. Ἦμουν ἡ μόνη πού δὲν ἐβάφον-
ταν! Ἦταν σὰν νᾶθελα νὰ μὲ προσέξουν,
νὰ κάμω τὴν ἐκκεντρική... Καὶ ἡ γυ-
ναῖκες μὲ κοίτταζαν μὲ μιὰν ἐκπλήξη, μ’ ἕνα
θυμὸ! Τότε ἐρώτησα ἕνα ἀθῶο κορι-
τσάκι, ἀλλὰ ζωγραφισμένο κι’ αὐτὸ σὰν
κοῦκλα: «Μὰ τί συμβαίνει; Μαζύ μου
τᾶχουν;» Μοῦ εἶπε: «Τί νὰ σᾶς πῶ:
τοῦλάχιστον λιγάκι κραιγιόν!»—«Δὲν ζη-
τοῦνε ἄλλο; Ἄν δὲν εἶνε παρ’ αὐτό...
Ναί, μικρή μου, καλὰ.» Καὶ ἀφοῦ πῆρα
τὴ συνήθεια... Μὰ εἶνε ἀπόλαυσις, ξέ-
ρεις; Πρὸ παντὸς στὰ χεῖλη, μιὰ δροσιά!...
Τώρα, ἂν δὲν τὸ βάλω, νομίζω πὼς εἶμαι
ἀνυφτη. Ἐσὺ ὅμως ὄχι. Εἶσαι πάντα ἡ ἴδια.

ΜΙΛΕΝΑ. Ἐγὼ ὄχι: οὔτε ψαλλίδι, οὔτε
κραιγιόν. Προκατακλυσμαῖα (δὲν φαίνε-

ται λυπημένη γι' αυτό). Ο Βίκτωρας δέν τὸ ἐπιτρέπει.

ΝΟΡΑ. Τί χαριτωμένος αὐτὸς ὁ Βίκτωρας!

ΜΙΛΕΝΑ (τὴν παρατηρεῖ ἀκόμη μὲ προσοχή). Ἐσὺ ὅμως... Πῶς νὰ στὸ πῶ, νά: ἐσὺ δὲν εἶσαι πειὰ μητέρα μου, εἶσαι κόρη μου.

ΝΟΡΑ (γελάει, εὐχαριστημένη). Μὴ λές ὑπερβολές. Ὑπερασπίζομαι.

ΜΙΛΕΝΑ. Κάνεις κάτι παραπάνω: ἐπιτίθεσαι. Ἀφοῦ παντρεύεσαι!

ΝΟΡΑ. Νὰ ποῦ φτάσαμε στὸ ψητό! Ἐξ ἄλλου δὲν ἦρθα γιὰ νὰ σᾶς ζητήσω τὴν ἄδεια, τὴ συγκατάθεση σας, νὰ ποῦμε; Γιατί ἂν πῆς ὄχι... Ἡ τελευταία μου ἀπόφαση θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπ' αὐτό. Στὸν ἄντρα σου δὲν δίνω καὶ τόση σημασία. Ἀλήθεια, τί γίνεται ὁ Βίκτωρας; Ἀπὸ ὑγεία δηλαδή, γιατί ἀπὸ συμπεριφορὰ μ' ἐχόρτασε. Ξέρεις τί μοῦ γράψε;

ΜΙΛΕΝΑ. Τὸ ξέρω.

ΝΟΡΑ. «Γρηὴ τρελλή». Τρελλή ἔστω, δὲν εἶνε καὶ τόσο προσβλητικό, ἀλλὰ γρηά... θὰ τὰ ποῦμε, θὰ τὰ ποῦμε! Μὴ νομίσῃς πὼς θὰ τὸν ἀφήσω γιὰ νὰ μὲ βάλῃ στὸ τσουβάλι χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῶ. Ἄν χρειασθῆ θὰ μ' ἀκούσης. Καὶ ὁ μικρός;

ΜΙΛΕΝΑ. Ὁ Μπουμπι; Εἶνε στὸ πάροχο, μὲ τὴ δεσποινίδα...

ΝΟΡΑ (ἀνατηδάει). Ὁχι δά! Δὲν πιστεύω!

ΜΙΛΕΝΑ. Πῶς ὄχι;

ΝΟΡΑ. Μὰ ἀφοῦ τὸν λένε Μπόρτολο, τὸ μικρό. Τί μοῦ λές τώρα;

ΜΙΛΕΝΑ. Ναί, ἀλλὰ Μπόρτολο, γιὰ ἓνα παιδί ἕξι χρονῶν, δὲν πάει, κι' ἔτσι ἐσυμφωνήσαμε μὲ τὸν Βίκτωρα νὰ τὸν λέμε Μπουμπι.

ΝΟΡΑ (σὺν ἀπελπισμένη). Καὶ δὲν μὲ εἰδοποίησες, καὶ μὲν!

ΜΙΛΕΝΑ. Δὲν ἦταν καὶ τόση βία.

ΝΟΡΑ. Ἐσὺ τὸ λές!

ΜΙΛΕΝΑ. Γιατί;

ΝΟΡΑ. Γιατί αὐτός... γιατί ὁ σκύλος αὐτουνοῦ... Σᾶς ἔγραφα πὼς ἔχει ἓνα σκύλο;

ΜΙΛΕΝΑ. Ναί... ὄχι... δὲν θυμοῦμαι. Λοιπὸν;

ΝΟΡΑ. Λοιπὸν... τὸν λένε Μπουμπι.

ΜΙΛΕΝΑ. Τὸν σκύλο;

ΝΟΡΑ. Τὸν σκύλο.

ΜΙΛΕΝΑ. Ἄλλο πάλι αὐτό! Τὰ βλέπεις; Ἀκόμη δὲν παρήκατε κι' ἀρχίσαν τὰ μπεροδέματα. Νὰ τοῦ ἀλλάξῃ ὄνομα, νὰ τὸ χαρίσῃ, νὰ τὸ πνίξῃ...

ΝΟΡΑ. Τί λές ἐκεῖ; Δὲν τὸ ξέρεις ἀκόμη. Ὁ Μπουμπι εἶνε σὺν παιδί, τὸ παιδάκι του... Ἄν ἔβλεπες τί στοργικό πού εἶνε, τί ἔξυπνο... Τὰ καταλαβαίνει ὅλα.

ΜΙΛΕΝΑ. Ὡστε δὲν ἐρωτεύηκες μονάχα τὸν ὄμοιο ξένο, ἀλλὰ καὶ τὸ σκύλο του. Ἀπὸ τὸν κύριον, εἰς τὸν σκύλον!

ΝΟΡΑ (χαμογελῶντας). Ὁχι: ἡ ἀλήθεια εἶνε, ἀπὸ τὸν σκύλον στὸν κύριον. Πρῶτα μοῦ ἀρέσει ὁ Μπουμπι, κ' ἔπειτα αὐτός.

ΜΙΛΕΝΑ. Τέλος πάντων θὰ μοῦ ἐξηγήσης;... Γιατί δὲν καταλαβαίνω πὼς ἔπειτα ἀπὸ τόσα χρόνια, ἐσὺ... Μ' ἔνα τόσο ἄμειπτο παρελθόν...

ΝΟΡΑ. Καὶ μὲ παρὸν ἄμειπτον! (σοβαρῆ καὶ ἀστεία). Ἄ, δὲν παραδέχομαι ἀντιρροήσεις!

ΜΙΛΕΝΑ. Ναί, βέβαια, σὲ πιστεύω. Σὲ ξέρω καλά, ἄλλως τε. Ἀκριβῶς λοιπὸν γι' αὐτό... Μὰ πὼς συνέβη; Μὲ τὸν ἥλιο ἢ μὲ τὸ φεγγάρι;

ΝΟΡΑ. Θὰ μπορούσε νὰ πῆ κανεὶς μ' ἓνα φτέρνισμα. Τώρα τί νὰ σοῦ πῶ: αὐτὸς εἶνε εὐγενέστατος, μὲ τρόπους πολὺ λεπτούς...

ΜΙΛΕΝΑ. Ναί, ἔμαθα, ἐζήτησα πληροφοροφίες.

ΝΟΡΑ. Ἄ, ὥστε δὲν ἐβασίστηκες σ' αὐτὰ πού σοῦ ἔγραφα;

ΜΙΛΕΝΑ. Ναί, ἀλλὰ ὅταν ἔμαθα τὰ καθέκαστα, ἡ κατάσταση ἄλλαξε. Ἐσὺ γινόσουν κόρη μου κι' ἐγὼ μητέρα σου. Λέγε.

ΝΟΡΑ. Αὐτὸς λοιπὸν εἶνε εὐγενέστατος...

ΜΙΛΕΝΑ. Ἰρλανδός;

ΝΟΡΑ. Ναί, Ἰρλανδός. Τὸ σκυλί εἶνε ἀπὸ τὴ Σκωτία, αὐτὸς Ἰρλανδός.

ΜΙΛΕΝΑ. Ἄφισε τὸ σκυλί, τώρα!

ΝΟΡΑ. Ὁχι, γιατί εἶνε μαζύ. Στὴν ἀφήγηση καὶ στὴν καθημερινὴ ζωὴ. Πάντα μαζύ. Λοιπὸν: ἓνα βράδυ ἦταν μὲ τὸν Μπουμπι... γιατί ἐμέναμε στὸ ἴδιον ξενοδοχεῖο. Ὁ Μπόμπι δὲν ἔχει πολλὰ λόγια.

ΜΙΛΕΝΑ. Ποιὸς εἶνε ὁ Μπόμπι;

ΝΟΡΑ. Ὁ Μιχαὴλ Φρέντς, αὐτός!

ΜΙΛΕΝΑ. Ἄ!

ΝΟΡΑ. Μιχαὴλ Φρέντς, ἢ Μπόμπι. Τὸν λένε καὶ Μπόμπι.

ΜΙΛΕΝΑ. Ποιὸς τὸν λέει Μπόμπι;

ΝΟΡΑ. Οἱ δικοί του.

ΜΙΛΕΝΑ. Ποιοὶ δικοί του, ἀφοῦ δὲν ἔχει κανέναν πειὰ στὸν κόσμον;

ΝΟΡΑ. Οἱ δικοί τοῦ πού πέθαναν. Ὅταν ἦτανε παιδί. Θὰ μ' ἀφήσης νὰ μιλήσω χωρὶς νὰ μὲ διακόπτης; Λοιπὸν: αὐτός,

ὁ Μιχαὴλ Φρέντς, ὁ Ἰρλανδὸς εὐγενής, ὅπως θέλεις πὲς τον, ἔχει λίγα τὰ λόγια του. Στὴν Ἰρλανδία μπορεῖ νάκανε καὶ τὸν Κικέρωνα, ἐδῶ ὅμως...

Ἐγύριζε λοιπὸν πάντα μὲ τὸ σκύλο του, ἔπαιζε μὲ τὸ σκύλο του, ἀλλὰ δὲν μιλοῦσε μὲ κανέναν. Μιὰ μέρα λοιπὸν ἐστοιχημάτισα

—ξέρεις, ὅπως συμβαίνει πάντα στὰ ξενοδοχεῖα πού δὲν ἔχει κανεὶς τί νὰ κάνῃ

—«Θὰ ἰδῆτε ὅτι θὰ τὸν κάνω νὰ μιλήσῃ».

Εἶχα σταθῆ δίπλα του... Ἐρπερονίστηκε. Τοῦ εἶπα «ὑγείες» καὶ μοῦ ἀπάντησε...

ΜΙΛΕΝΑ. Εὐχαριστῶ.

ΝΟΡΑ. Πῶς τὸ ξέρεις;

ΜΙΛΕΝΑ. Τὸ φαντάζομαι.

ΝΟΡΑ. Ἀκριβῶς. Καὶ αὐτὰ ἦταν τὰ πρῶτα λόγια πού ἀνταλλάξαμε.

ΜΙΛΕΝΑ. Καὶ ἂν σᾶς ἀκουσαν, δὲν πιστεύω νὰ σᾶς παρεξήγησαν.

ΝΟΡΑ. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἔλυσα τὰ μάγια, ἐχάιδεψα τὸν σκύλο καὶ τοῦ εἶπα: «Τὶ ράτσα εἶνε;»

ΜΙΛΕΝΑ. Σκωτσέζικη.

ΝΟΡΑ. Πῶς τὸ ξέρεις;

ΜΙΛΕΝΑ. Τώρα μοῦ τόπες.

ΝΟΡΑ. Καλὰ λές, λοιπὸν: «Τὶ ράτσα εἶνε;» Καὶ τότε αὐτός... σὺν νὰ ἦταν παιδί του! Φαντάσου ὅτι μοῦδειξε ἀμέσως τὰ βραβεῖα.

ΜΙΛΕΝΑ. Τοῦ σχολείου;

ΝΟΡΑ. Τὰ δικὰ του, τοῦ σκύλου. Τοῦ Μπουμπι.

ΜΙΛΕΝΑ. Ἄ! μὰ γιατί αὐτὸς ὁ Μπουμπι ἔχει βραβεῖα; Ὁ δικός μας εἶνε ἓνας σωστός δαίμονας, πού στὸ σχολεῖο δὲν παίρνει παρὰ τιμωρίες.

ΝΟΡΑ (συνεχίζει). Έπειτα αρώστησε... (από φόβο μήπως ή Μιλένα κάμη συγχυση, βιάζεται να της εξηγήσει). Ο σκύλος, ο σκύλος... Έλθετε να τον δῆς, τον καϊμένο... Ήταν απελπισμένος, τόσο απελπισμένος! (εξηγεί) Ο Μιχάλης, ο Μιχάλης!... Έσύ ξέρεις ποσό μ' αρέσουν τα ζώα, πόσο είμαι ευαίσθητη... Αυτός έκλαιγε, κ' εγώ τον παρηγορούσα: «Θά ιδῆτε ότι θά γιαιτρευτῆ, θά γίνῃ καλά». Κι ἀλήθεια, έγινε καλά. Μπορῶ λοιπὸν νὰ σὲ βεβαιώσω ὅτι, ἂν ὄχι ὁ ἔρωτάς μας, ἡ στοργή μας ἔτσι γεννήθηκε.

ΜΙΛΕΝΑ (γιατί ειρωνική, ἀπαγγέλλει ἕνα στίχο τοῦ Δάντη). «Γαλεόττος ἦταν ὁ Μπουμπι...» (χαμηλόφωνα). Πόσο χρονῶν εἶσαι;

ΝΟΡΑ (ἀναπηδαίει). Τί τὰ θέλεις τὰ χρόνια; Τὸ ξέρεις; σαρανταπέντε.

ΜΙΛΕΝΑ (χαμογελάει). Πόσα ἀφαιρείς;

ΝΟΡΑ. Μὰ εἶσαι ἀνυπόφορη, τὸ κατάλαβες; Δύο.

ΜΙΛΕΝΑ. Κι' αὐτός;

ΝΟΡΑ. Σαράντα τεσσάρων.

ΜΙΛΕΝΑ. Πόσα τοῦ προσθέτεις;

ΝΟΡΑ. Ένα. Ένα μονάχα.

ΜΙΛΕΝΑ. Σωστά; Ἐλαβα πληροφορίας.

ΝΟΡΑ. Σαραντατρία, ἀλλὰ μεταχειριζόμενα. Έγὼ σαρανταεφτά, ἀλλὰ καινούργια. Θά ἦταν ὅμως πολὺ πειὸ σοβαρό, ἂν ἡ διαφορά ἦταν σ' ἕνα χρόνο μονάχα, κ' ἂν εἶχε αὐτὸς τριανταεννιά κ' ἐγὼ σαράντα. Έτσι ὅμως εἴμαστε καὶ οἱ δύο στὴν ἴδια κατηγορία: ἐκείνην ποὺ δὲν τὰ δείχνουν.

ΜΙΛΕΝΑ. Έπειτα ὅμως; Έσκέφτηκες στὸ ἔπειτα;

ΝΟΡΑ. Έπειτα, θά μποῦμε στὴν κατηγορία ἐκείνην ποὺ τὰ δείχνουν.

ΜΙΛΕΝΑ. Τέλος πάντων, φαίνεσαι ἡσυχῆ. Αὐτὸς ὅμως δὲν ξέρει πὼς εἶσαι χήρα δεκαοχτῶ χρόνια καὶ πὼς ἔχεις ἕνα κορίτσι παντρεμένο, εικοσιπέντε χρονῶν;

ΝΟΡΑ. Τὸ ξέρει.

ΜΙΛΕΝΑ (μὲ μικρὸ δισταγμὸ). Καὶ ὅτι εἶσαι γιαγιά ἐνὸς παιδιοῦ ἔξι χρονῶν;

ΝΟΡΑ. Α! αὐτὸ ὄχι.

ΜΙΛΕΝΑ. Πὼς; Έξέχασες τὸν Μπουμπι;

ΝΟΡΑ. Τὸν ἀπεισιώπησα.

ΜΙΛΕΝΑ. Αὐτὸ εἶνε σοβαρό.

ΝΟΡΑ. Καὶ τί ἤθελες νὰ κάμω; Μητέρα καλά, πεθερά ἔστω... Ἀλλὰ γιαγιά!

ἐντροπήκα.

ΜΙΛΕΝΑ. Καὶ αὐτὸς, δὲν θά τὸ μάθῃ ἀπὸ ἄλλους, δὲν θά τοῦ τὸ εἶπαν;

ΝΟΡΑ. Μακάρι! Ἀλλὰ δὲν μπορεῖ. Δὲν ξέρει παρ' αὐτὰ ποῦ τοῦ εἶπα ἐγὼ, ποῦ εἶνε σχεδὸν ὅλα.

ΜΙΛΕΝΑ. Καὶ τὰ ὑπόλοιπα, πότε θά τοῦ τὰ πῆς;

ΝΟΡΑ. Ἀμέσως μόλις σᾶς τὸν παρουσιάσω. Ἴσως ἔκανα ἄσχημα... ἀλλὰ μούλειψε τὸ θάρρος. Πρῶτα ἤθελα νὰ σὲ ἰδῶ, νὰ σοῦ μιλήσω. Γιατί ἂν φαινόσων ἀντίθετη σ' αὐτό, ἀμετάπειστη, δὲν ξέρω... φαντάζομαι ὅμως ὅτι θά τοῦδινα τὴν παραίτησή μου. Έχουμε— πὼς νὰ σοῦ πῶ;— μὴ συμφωνία, ἀλλὰ χωρὶς ὑποχρεώσεις ἀκόμα.

ΜΙΛΕΝΑ. Ὁ ἀρραβωνιαστικός σου... (διακόπτεται). Μὰ τὸ ξέρεις πὼς εἶνε ἀστεῖο; «Ὁ ἀρραβωνιαστικός τῆς μαμάς!»

ΝΟΡΑ. Έχεις δίκιο, ἀλλὰ σκέφου ὅτι δὲν θᾶνε παρὰ γιὰ λίγους μῆνες. Έπειτα συνειδίξη κανείς.

ΜΙΛΕΝΑ. Καλά: ἔπειτα ὅμως πὼς θά τὸν φωνάζουμε; «Πατέρα», ὄχι, «Μπόμπι»... κ' ἐμεῖς; Ὡστόσο ὅμως ποῦ βρίσκεται αὐτὸς κύριος; Ἡρθε μαζύ σου ἢ τὸν ἄφησες ἐκεῖ;

ΝΟΡΑ. Θέλεις νὰ τὸν δῆς; Εἶνε κάτου καὶ περιμένει. (Ἡ Μιλένα πηδαίει ὀρθῆ καὶ τρέχει μαζύ της στὸ παράθυρο). Έκεῖ αὐτὸς ὁ κύριος ποὺ βηματίζει μπροστὰ στὴν πόρτα μὲ τὸ σκύλο... Πὼς σοῦ φαίνεται;

ΜΙΛΕΝΑ. Δὲν τὸν βλέπω καλά. Έχει ἕνα ὄμοιο μαλλί.

ΝΟΡΑ. Μὰ ἐγὼ σὲ ρωτῶ γι' αὐτόν!

ΜΙΛΕΝΑ. Αὐτὸς μᾶς γνωρίζει τίς πλάτες.

Ὁ σκύλος... ἀπ' ὅπου καὶ ἂν τὸν δῆς... Καὶ θά περπατᾷ ἐκεῖ ὄσην ὄρα θά μείνῃς ἐδῶ, μαζύ μας; Θά πεινάσῃ, θά κουραστῆ.

ΝΟΡΑ. Ναι, ἀλλὰ, βλέπεις, ἤλιζα νὰ βρῶ καὶ τὸν Βίκτωρα καὶ νὰ τελειώσουμε ἀμέσως. Ἡ μέσα ἢ ἔξω. Ἡ καὶ οἱ δύο στὸ τραπέζι σας, ἢ καὶ οἱ δύο στὸ ἐστιατόριο. Τέλος πάντων, προιοῦ τὸν καλέσω, ἤθελα νὰ σᾶς ζητήσω τὴν ἄδεια.

ΜΙΛΕΝΑ. Έγὼ λέω νὰ τοῦ πῆς ν' ἀνέβῃ, γιατί τὸν ξέρω τὸν Βίκτωρα στὴν ἀρχὴ φωνάζει, χαλάει τὸν κόσμο, ἀλλὰ μετὰ... Καὶ ἂν ἰδῆ τὰ πράγματα τελειωμένα, δὲν

θὰ μιλήσῃ καθόλου. Ὑπάρχει ὅμως τὸ ἐμπόδιον τοῦ Μπουμπι!

ΝΟΡΑ. Α, σ' αὐτὸ εἴμαστε σύμφωνοι: τὸν ἀφίνει στὸν θυρωρό.

ΜΙΛΕΝΑ. Ὁχι, δὲν λέω αὐτό: γιὰ τὸν Μπουμπι μας, ὄχι γιὰ τὸν δικό του. Πὼς θά δώσουμε στὸ παιδί νὰ καταλάβῃ ὅτι ἀρραβωνιάστικες;

ΝΟΡΑ. Ὡς τὰ τώρα δὲν τοῦπατε τίποτε;

ΜΙΛΕΝΑ. Τίποτα: καὶ θά εἶνε κάπως δύσκολο νὰ τὸ χωνέψῃ: οὔτε ἐδιάβασε ποτὲ πονθενά, οὔτε ἄκουσε, ὅτι οἱ γιαγῆς παντρεύονται.

ΝΟΡΑ. Έτσι λές; Σκέφου ὅμως ὅτι τὰ παιδιά τὰ ξέρον ὅλα καὶ τὰ καταλαβαίνουν ὅλα. Έγὼ εἶμαι τῆς γνώμης νὰ τοῦ ποῦμε τὴν ἀλήθεια.

ΜΙΛΕΝΑ. Ὁχι δὲν μποροῦμε.

ΝΟΡΑ. Τότε νὰ μὴ τοῦ ποῦμε τὴν ἀλήθεια. Τὸ βῆμα μάλιστα: νὰ τοῦ ποῦμε τὴ μισὴ ἀλήθεια. Ὅτι ὁ κ. Φρέντς εἶναι ἕνας συγγενής μας.

ΜΙΛΕΝΑ. Ένας Ἰρλανδός!;

ΝΟΡΑ. Ένας μακρινὸς συγγενής. Αὐτὰ γιὰ σήμερα. Έπειτα βλέπομε.

ΜΙΛΕΝΑ. Καλά. Πρέπει νὰ κάνουμε τὸν Μπόμπι νὰ χωνέψῃ τὸν Μπουμπι καὶ τὸν Μπουμπι νὰ χωνέψῃ τὸν Μπόμπι. Καὶ στὸν Φρέντς τί θά ποῦμε;

ΝΟΡΑ. Α, βέβαια. Γιατί δὲν μποροῦμε νὰ συνεχίσουμε τὴ σιωπὴ! Θά βρεθοῦμε μετρεμένοι. Δὲν ἔχεις καμμιά καλὴ ἰδέα;

ΜΙΛΕΝΑ. Έγὼ ὄχι. Ὡστόσο ὅμως ἔχουμε τὸ καλὸ ὅτι ὁ Βίκτωρας μοῦ εἶπε νὰ μὴ φέρω τὸν Μπουμπι στὸ τραπέζι. Τὸν καλοῦμε μετὰ, στὸ φροῦτο.

ΝΟΡΑ. Αὐτὸ δὲν εἶνε καὶ τόσο σπουδαῖο. Ἀργὰ ἢ γρήγορα, θά ἰδωθοῦνε. Θάταν καλύτερα λοιπὸν νὰ ἐξηγηθοῦμε ἀμέσως.

ΜΙΛΕΝΑ. Πρῶτα θ' ἀφήσης νὰ ρᾶμε: ἔπειτα θά ἰδοῦμε. Ἄν τὸ φαί θά τοῦ ἀρέσῃ, θάταν εὐκολώτερο νὰ χωνέψῃ καὶ τὸ παιδί. Έξ' ἄλλου, γιατί φοβάσαι τόσο πολὺ; Ἄν σ' ἀγαπήνῃ πραγματικά... (τῆς παίρνει τὰ χέρια). Μὰ εἶσαι βέβαιη ὅτι σ' ἀγαπάει; Γιατί ξέρεις τί εἶναι οἱ ἄνδρες, καὶ μάλιστα σ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴ;

ΝΟΡΑ (μὲ κλειστὰ μάτια). Εἶμαι βέβαιη. ΜΙΛΕΝΑ. Καὶ γιὰ τὰ αἰσθήματά σου εἶσαι βέβαιη; Σκέφου τώρα καλά, γιὰ νὰ μὴ μετανοήσης ἔπειτα (σοβαρὴ καὶ ἀστεία). Τὸ ξέρεις, ἀλήθεια, ὅτι θά δεσμευτῆς γιὰ ὅλη σου τὴ ζωὴ;

ΝΟΡΑ (τὴν κυττάζει καλά, ἔπειτα, σὰν νὰ θέλῃ νὰ κούψῃ τὸ πρόσωπο στὸ στήθος τῆς κόρης τῆς). Ναι, μητέρα! (γελοῦνε

και οι δύο).

ΒΙΚΤΩΡΑΣ (άνοιγει την πόρτα και σταματάει). Ω! ήρθε η «γοητριά τρελλή».

ΝΟΡΑ. Βέβαια που ήρθε. Έδω είμαι, σφέ μου νέε. (σηκώνεται και τον πλησιάζει).

ΒΙΚΤΩΡΑΣ (της πιάνει τα χέρια και την κυττάει). Λοιπόν;

ΝΟΡΑ. Τι λοιπόν;

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Ποιός να τ'όλεγε έδω και τρεις μήνες, όταν έφυγες μόνη σου και άθωα, πώς θα συνέβαιναν μετά όλ' αυτά!

ΝΟΡΑ. Κι' αυτό, αγαπητέ μου, είναι τίποτα μπροστά σ' αυτά που θα συμβούν.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Ά, βέβαια! Άφου δεν εφάγαμε ακόμα τα κουφέτα. Πότε θα τα φάμε;

ΝΟΡΑ. Περιμένω τη συγκατάθεσή σας.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Είναι αλήθεια, ότι όποιος δεν κάνει τις τρέλλες του στα νειάτα... (την παρατηρεί) Έξ' άλλου, Μιλένα, τί λές; Διατηρείται άρκετά καλά.

ΝΟΡΑ. Νομίζεις;

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Αϊ, βέβαια, δεν μπορεί κανείς ν' απαντήσει... Έρείπια που διατηρούνται ακόμη καλά. Και ο άρχαιολόγος που έκανε τις άνασκαφές που βρίσκεται τώρα;

ΝΟΡΑ. Ά, όχι. Πρώτα να εξηγηθούμε. Ούτε άνασκαφές, ούτε τίποτα απ' αυτά.

ΜΙΛΕΝΑ (σοβαρά και χαμογελώντας). Μα είναι κορβέντες αυτές να γίνονται!

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Καλά λές. Χαρούμενοι λοιπόν μπροστά στη νέα νύφη! Δεν μου λές; μου επιτρέπεις να φιλήσω τη μητέρα;

ΜΙΛΕΝΑ. Πρέπει να σου δώσω την άδεια; Δεν είναι η πρώτη φορά!

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Ά, να λοιπόν! Ίσως νάναι το τελευταίο. Αγνό όπως τα άλλα, αλλά το τελευταίο. Είναι ζηλότυπη ή Ίρλανδία; Άς έπωφεληθούμε λοιπόν προτού έρθει η Ίρλανδία (την πλησιάζει για να την φιλήσει).

ΝΟΡΑ (τραβιέται). Για στάσου. Έξηγησέ μου, καλύτερα: τόσοσ θυμός στα γραμμάτια σου, πώς φαινόταν ότι ήθελες να με σφάξης σαν να σ' άτιμάξα, και τώρα...

ΜΙΛΕΝΑ. Άλήθεια, το πρωί ήταν έξω φρενών, και τώρα όλα μέλι γάλα!

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Για να σάς πω (στη Νόρα).

Ήμουν όπλισμένος: τώρα όμως που είσαι έδω ξεραματώθηκα. Είναι φανερό, ότι πρόσωπα και πράγματα τα βλέπει κανείς και τα αισθάνεται καλά όταν τάχη μπροστά του. Σήμερα δεν μου φάνηκες πια πεθερά μου (στη Μιλένα). Την βλέπω σαν μια γυναίκα που έτοιμάζεται να παντρευτεί και λέω: «Δεν είναι πια νέα, αλλά άφου βρήκε έναν άντρα που την εκτιμάει και της άρέσει, απ' τη στιγμή που ό άντρας αυτός θέλει να την στεφανωθεί, αν τους έφερα εγώ δυσκολίες θα έκανα μια πολύ κακή εντύπωση. Γιατί κατά βάθος ήμουν, είμαστε εγωϊστές, δεν φοβόμαστε μήπως γελοιοποιηθί αυτή, αλλά εμείς: «Παντρεύεται η μητέρα σου, παντρεύεται η πεθερά σου...». Καταλαβαίνεις. Είναι άρκετά γνωστική (στη Νόρα). Δεν είν' έτσι; Άν έκαμες κακή έκλογή δεν είμαστε εμείς υπεύθυνοι. Τα συζητητήριά μας (φιλεί την Νόρα στο μάγουλα). Και ο Θεός να σ' εύλογήσει (στη Μιλένα). Εμίλησα καλά;

ΜΙΛΕΝΑ. Καλά. Τώρα όμως έχουμε και τον Μπούμπι.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Δηλαδή;

ΜΙΛΕΝΑ. Έχουμε μάλιστα δύο Μπούμπι. Έσόν δεν ξέρεις. Έναν Μπόμπι και δύο Μπούμπι. Τόν Μιχαήλ Φρέντς, λεγόμενον Μπόμπι, ένα σκατσέζικο σκυλί της ιδιοκτησίας του Μιχαήλ Φρέντς, που το λένε Μπούμπι...

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Αϊ!;

ΜΙΛΕΝΑ. ... Ναί, και, το παιδί μας τον Μπόρτολο. Και είναι όλοι έδω. Ο Μπούμπι στους Κήπους, ο Μπούμπι με τον σκύλο του που φέρνει βόλτες κάτω.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Ά, ένας ψηλός, ξουρισμένος;

ΝΟΡΑ. Ναί, αυτός.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Μπορούμε να τον καλέσουμε στο τραπέζι.

ΜΙΛΕΝΑ. Ναί, μ' ένα πιάτο παραπάνω διορθώνονται όλα.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Και δυό μπουκάλες σαμπάνια... Πηγαίνω εγώ να τον φέρω.

ΜΙΛΕΝΑ. Αυτός όμως δεν ξέρει πώς υπάσχει και ο Μπούμπι.

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Τι τον ενδιαφέρει; Μήπως θα τον θρέψει αυτός...

ΜΙΛΕΝΑ. Όχι, αλλά η μητέρα δεν είχε το θάρρος να του το πη, σαν να

μην ήταν παιδί δικό μας. Θα του το πούμε άμέσως;

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Βέβαια. Και αν δεν θέλη να του το πη αυτή, του το λέω εγώ. Θα ιδίτε μάλιστα ότι θα τον κολακέψη πολύ αυτό. Θα πη: «Άπ' το φόβο μήπως με χάση μου τόκουψε... Είναι ευγενικό αυτό που έκαμε».

ΝΟΡΑ. Έτσι νομίζεις;

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Βέβαια. Εγώ έχω εμπιστοσύνη στην Ίρλανδιαν. Ζήτω η Ίρλανδία! Τώρα σάς τον φέρνω άμέσως. (φτάνει ως την πόρτα και στρέφεται με τον σκύλο του, (κάνει να βγη και βρίσκεται απέναντι από τη δεσποινίδα που μπαίνει. Στα χέρια της κρατεί ένα μπλιέττο).

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ. Κυρία... δεν ξέρω... έτρόμαξα τόσο πολύ!

ΜΙΛΕΝΑ. Τι συνέβει; Το παιδί;...

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ. Όχι, κυρία, είναι μέσα. Κάτω, στην πόρτα, ήταν ένας κύριος μ' ένα σκύλο....

ΝΟΡΑ. Λοιπόν, λέγε.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ. Έπειδή ο μικρός είχε μείνει πίσω, τον φώναξα: «Μπούμπι». Αυτός ο κύριος, που δεν θάνα και τόσο στα καλά του, είπε σατισμένος: Και αυτός Μπούμπι; Τίπος είναι;—«Είναι το παιδί της κυρίας Ντόνι». «Ώσοο!» Και άνοιξε κάτω μάτια! Ποιός ξέρει γιατί του φάνηκε παραξένο. «Της κυρίας Ντόνι, κόρης της κυρίας Τσερνέλλι;»—«Μάλιστα»—«Άίεε!» Άνοιξε ένα στόμα, σαν να θελε να με φάη... έπειτα μ' άρπαξε απ' το χέρι... με τι δύναμη! και με πήρε μέσα στο θυρωρού....

ΝΟΡΑ. Λέγε λοιπόν, λέγε!

ΜΙΛΕΝΑ. Ο μικρός έτρόμαξε;

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ. Όχι, έπαιξε με το σκυλί. Εγώ εφώναξα: «Μπούμπι!» κι' αυτός εφώναξε «Μπούμπι!» Εγώ έτραβούσα το παιδί, κι' αυτός τραβούσε το σκύλο. «Περιμένετε», μου είπε, και κάτω έγραψε έδω (δείχνει το μπλιέττο). «Να το δώσετε στην κυρία Τσερνέλλι». Κι' έφυγε τρέχοντας, με το σκύλο του. Φαντάζομαι πώς θάνε πια γνωστικοί στο φρενοκομείο.

ΜΙΛΕΝΑ. Καλά. Δώστε μου και πηγαίνετε.

ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ. Όρίστε, (κάνει να φύγη

και σταματάει). Κυρία, ο μικρός έμαθε πώς ήρθε η γιαγιά του και θέλει να την δει. Να σάς τον φέρω;

ΜΙΛΕΝΑ. Θα σε ειδοποιήσω (η δεσποινίς φεύγει).

ΝΟΡΑ. (Δίνει το μπλιέττο στη Μιλένα). Διάβαστο σού.

ΜΙΛΕΝΑ. Μητέρα... τι σου λέει η καρδιά;

ΝΟΡΑ. Άς δούμε καλύτερα τι λέει αυτός. Διάβασε.

ΜΙΛΕΝΑ (διαβάζει άρχα). «Σεις δεν μου είπατε πώς είστε μητέρα μιας μητέρας. Αυτό είναι γελοίο. Να μείνετε λοιπόν με τον Μπούμπι σας: εγώ μένω με τον δικόν μου».

ΝΟΡΑ. Άχ! (και σχεδόν πέφτει σε μια καρέκλα. Ο μικρός Μπούμπι τρέχει από το βάθος και της φωνάζει).

ΜΠΟΥΜΠΙ. Γιαγιά, γιαγιά... Έρθεσ επί τέλους!

ΝΟΡΑ (με παραφορά). Ά, είσαι σύ, μικρό μου! Φίλησέ με. Άγκάλιασέ με. Δεν ξέρεις εσύ... Την αγαπās τη γιαγιά σου;

ΒΙΚΤΩΡΑΣ. Λοιπόν, τόσα χρόνια, εμείς σ' εγνωρίζαμε μητέρα και δεν σε θέλαμε άρραβωνιαστικά, κι' αυτός που σ' εγνώρισε άρραβωνιαστικά του, δεν σε ήθελε γιαγιά. Δεν είναι τα πράγματα που τρομάζουν: τρομάζουν τα όνόματα.

ΝΟΡΑ. Αϊ, και! Είμαι γιαγιά πια. Έλεγα (χαμογελώντας) «τρελλή ναί, αλλά γοηά όχι». Τώρα όμως πρέπει να πω: «τρελλή όχι, γοηά ναί».

ΜΠΟΥΜΠΙ (που τον κρατεί στα γόνατά της). Πώς είπες γιαγιά;

ΝΟΡΑ. Είπα πώς είμαι γοηά.

ΜΠΟΥΜΠΙ. Μα τί γοηά! Είσαι νέα.

ΝΟΡΑ. Νομίζεις, μικρό μου; Είσαι πολύ χαριτωμένο. Τότε θέλεις να μείνω πάντα μαζί σου;

ΜΠΟΥΜΠΙ. Ναί, γιαγιά, θέλω.

ΝΟΡΑ (στον Βίκτωρα και στη Μιλένα). Είναι πολύ χαριτωμένο! (στον Μπούμπι). Ναί, είναι εύκολο να το πης... Άλλά μετά; Μετά θα μεγαλώνης, θα μετανοήσης...

ΜΠΟΥΜΠΙ (σαν προσβεβλημένος). Εγώ! Θα ιδής, γιαγιά: όταν θα μεγαλώσω... θα σε παντρευτώ.

ΑΥΛΑΙΑ

SABATINO LOPEZ

νας κοινωνιολογικὰς μεθόδους στηριζόμεναις ἐπάνω στὶς ἀτόψεις τῆς χριστιανικῆς κοινωνιολογίας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ Κ' ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

«*Νέα Ἐπιθεώρηση*» ἀριθ. 9 Σεπτέμβριος. — Ο κ. Π. Πικρός, πού τώρα τελευταία ἔχει ἀναλάβει τὸ ἐπιμοχθο ἔργο νὰ παρουσιάσῃ, ν' ἀναλύῃ καὶ νὰ κρίνῃ τοὺς μεγάλους ἄνδρες (Βολταίρο-Ταίν-Τολστόϊ κλπ. μιλά γιὰ τὸν Τολστόϊ καὶ τὸ ἔργο του ἐξ ἀφορμῆς τῆς εορτῆς τῆς ἐξατονταετηρίδος των. Ο κ. Πικρός φυσικὰ ὁμολογεῖ χρέος του νὰ ξεδιαλύνῃ «θετικά, ματριολιστικά, διαλεκτικά, στὸ πλάτος καὶ στὸ βάθος του τὸ ὅλο ἔργο τοῦ μεγάλου σοφοῦ». Τοῦ τὸ εὐχόμεσθε ὀλοφύγως ἂν καὶ ἀπὸ τὴν μελέτη τοῦ ἀρθρου του τὸ μόνο συμπέρασμα πού βγάλαμε εἶναι ὅτι ὁ κ. Πέτρος Πικρός ἐλάχιστα ἐκατάλαβε τὸ ἔργο τοῦ Τολστόϊ. — Ο κ. Ζεβγιάς νεοφώτιστος κομμουνιστὴς ἀνακαλύπτει τραγικὰς ἱστορίας μόνον στὸ Προλεταριάτο λ. χ.: «Ὅταν ἓνα τράμ σκοτώνει ἓναν ἄνθρωπο αὐτὸς ἀπαραίτητος πρέπει νὰ εἶναι ἐργάτης καὶ πιθανὸν θὰ πρέπει νὰ ἀνήκῃ στὸ κόμμα καὶ νὰ μὴ εἶναι λιχβιταριστὴς.

Ἐνα διήγημά του «Ὁ Ἰσίδωρος, τὸ κράτος» θέλει τὸν Ἰσίδωρο διὰ τῆς βίας τρελλὸ καὶ τὸ κράτος ἀφορμὴ τῆς τρέλλας καὶ νοσοκόμο στὴν ἀρρώστεια του ὡς τόσο ὁ κ. Ζεβγιάς δείχνει πως θὰ μπορούσε νὰ γράψῃ διήγημα ἂν ἤθελε ἀφήσῃ τὴν καφενειακὴν κοινωνιολογίαν καὶ καταπιανώταν δίχως προκατάληψη στὴ μελέτη τῆς ζωῆς, στὴ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου.

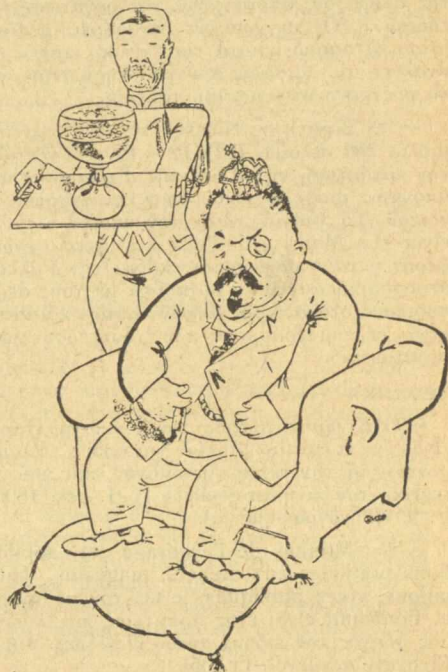
«*Ἀλεξανδριανὴ τέχνη*» — Τεύχος δέκατο — Σεπτέμβριος 1928: Δημοσιεύεται ἓνα ὄραιο ποίημα τοῦ κ. Χάγρο Μπουφίδη μετὰ τὸν τίτλο «παράκληση στὸ θεὸ γιὰ ἓναν μικρὸν καμπούρη», ἓνα ἄρθρο τοῦ κ. Φαλταίτς, στὸ ὁποῖο ὑποστηρίζει ὅτι ὁ ὄρος «*Δαϊκὴ Τέχνη*» εἶναι ἀστοχός. — ἓνα διήγημα τοῦ κ. Βουτυρά κ. ἄ.

«*Νέα Ἐστία*», τεύχος 19—43, 1 Ὀκτωβρίου: Ποιήματα τοῦ κ. Μαρ. Σιγούρου ἄρθρο τοῦ κ. Σπαταλά κ. ἄ. Ἀπὸ τὸ φύλλο ἐπίσης αὐτὸ ἀρχίζει ἡ δημοσίευση τοῦ νέου μνηστορηματος τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου «Ὁ Γυιὸς μου καὶ ἡ Κόρη μου».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Δ. *Καμπά*. Δουραλή, Λακωνίας. — Ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμε. Γράφομεν ταχυδρομικῶς. — *Μ. Κακολογιάννην*. Χανία Κρήτης. — Σὰς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν κρίση σας. — *Δημ. Μαραγκόν*. Παρίσι. — Ἐλήφθησαν ὅλα. Τὸ διήγημα θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς, Σὰς γράφομε ταχυδρομικῶς. — *Γιάννην Δονόπουλον*. Νεμέα. — Ἀργοῦμε γιὰτὶ δὲν ἐτοιμάσαμε ὅμι χρειάζεται νὰ σὰς στείλωμε. Σὲ λίγο θὰ ἔχετε ἐκτεταμένο γράμμα μας. — *Ἀθαν. Γεντίμην*. Ἀφράτα, Κρήτην. — Γιὰ τέτοιες πληροφορίες ἀρμοδιότερο εἶναι νὰ σὰς πληροφορήσῃ τὸ «*Διδακτικὸ Βῆμα*». Οἱ δικοὶ μας ἐκπαιδευτικοὶ ἀπουσιάζουν σχεδὸν ὅλοι. — *Ἡλίαν Ν. Καστρίτην*. Ὁ ἴος τόμος ὑπάρχει καὶ ἄδενος καὶ δεμένος. Ὁ ἄδενος κοστίζει 75 δραχμὰς μετὰ τὰ ταχυδρο-

ΞΕΝΗ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

«ΠΩΣ ΖΕΙ ΕΝΑΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΗΣ»

(Γελοιογραφία τοῦ Βέλγου πρωθυπουργοῦ Βάντερβελτ καμωμένη ἀπὸ τὸ ζωγράφο George Grosz).

μικά. — *Μιά Φοιτήτρια*. Τὸ ἐνδιαφέρον σας γιὰ τὸ νεαρὸ λόγιον καὶ τὰ γραφόμενά του δὲν μπορεῖ νὰ μὰς ἀπασχολήσῃ ἀφοῦ δὲν θέλετε νὰ υπογράψετε τὸ γράμμα σας. Θὰ σὰς ἐξηγήσομε πολλὰ ἂν ξέραμε ποιὰ εἴσθε. Τὰ ἀνωμολογήματα πηγαινὺν κατ' εὐθείαν στὸ καλάθι.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΑ ΝΕΑ ΓΑΛΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

- 1) Perilla—Mont Athos.
- 2) Perilla Chio ile heureuse.
- 3) Perilla Daphni.
- 4) Ludwig—Napoléon.
- 5) Lewinsohn—La conquête de la richesse.
- 6) Jung—L'incoscience.
- 7) Adler—La conduite de la vie.
- 8) Hudson—Le pays pourpre.
- 9) Cardarelli—Voyages dans le temps.
- 10) Mourasaki Schikibou—Le roman de Genji.

—ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΡΟΥΦΜΑΝ—

ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ Α. Ε.

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΛΕΦ. 11-48

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΕΤΟΣ 1928-1929

1. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ ΤΕΥΧΟΣ	Α'	Ἄνδρεάδου Δ.
2. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ	»	Ζήση—Δαμασκηνοῦ
3. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ	»	Ὁ Ἥλιος (τοῦ Κράτους)
4. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ	»	Ἐπ. Παπαμιχαήλ
5. ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ	»	Δ. Ἄνδρεάδου (Πονλιὰ καὶ Παιδιὰ)
6. Η ΑΥΓΗ	Ἄναγνωστικὸν	Β' τάξ. Παπαμιχαήλ—Βουτυρά
7. ΟΙ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΤΟΥ ΣΠΗΤΙΟΥ	Β'	Ἄνδρεάδου Δ.
8. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ	Ἄναγνωστικὸν	Β' » Κλεάνθους—Παπαμιχαήλ
9. Ο ΗΛΙΟΣ	»	Γ' » Παπαμιχαήλ—Βουτυρά
10. Ο ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ ΤΟΥ ΣΠΗΤΙΟΥ	Γ'	» Παπαμιχαήλ—Βουτυρά
11. ΘΔΥΣΣΕΙΑ	Ἄναγνωστικὸν	Γ' » Δημοσθένη Ἄνδρεάδου
12. Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ	»	Δ' » Καρκαβίτσα—Παπαμιχαήλ
13. Ο ΦΑΡΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ	»	Δ' » Δημ. Ἄνδρεάδου—Π. Παπαχριστοδούλου
14. ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ	»	Δ' » Παπαμιχαήλ—Βουτυρά
15. ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ	»	Ε' » Καρκαβίτσα—Παπαμιχαήλ
16. Η ΜΕΛΙΣΣΑ	»	Ε' » Παπαμιχαήλ—Ἀντωνάτου
17. Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ	»	Ε' » Καζαντζάκη Γαλατείας
18. Η ΕΛΛΑΔΑ	»	Ε' » Δημ. Ἄνδρεάδου—Π. Παπαχριστοδούλου
19. Η ΖΩΗ ΜΑΣ	ΣΤ'	» Παπαμιχαήλ—Ἀντωνάτου
20. Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΣ	ΣΤ'	» Καζαντζάκη Γαλατείας

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΙΝΔΑΡΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

ΣΤΟΑ ΦΕΞΗ 49

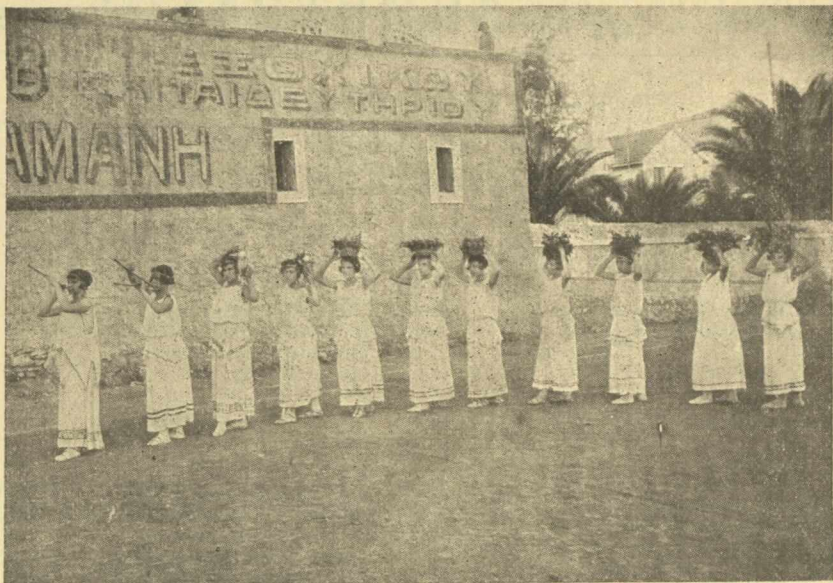
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΙΑΤΡ ΚΑΙ
ΝΟΜΙΚΑΙ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑΙ
ΛΕΞΙΚΑ Κ.Τ.Λ.

ΜΕ ΜΗΝΙΑΙΑΣ ΔΟΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΑΙ ΠΑΡΗΣΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

Ὅμις Μαθητρίων τοῦ ἐν Παλαιῷ Φαλήρῳ ἐξοχικοῦ ἐκπαιδευτηρίου ΖΗΣΗ ΖΑΜΑΝΗ παρελαύνουσα με ἀρχαϊκὰς ἐνδυμασίας κατὰ τὴν ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ ἐορτὴν τῶν ἀνθεστηρίων ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους.

ΟΛΙΓΑΙ μόνον ΘΕΣΕΙΣ οἰκοτρόφων μένουν ΚΕΝΑΙ εἰς τὸ ΟΙΚΟ-
ΓΕΝΕΙΑΚΟΝ οἰκοτροφεῖον τοῦ παρὰ τὴν ΥΓΙΕΙΝΟΤΑΤΗΝ παρα-
λίαν τοῦ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ (μακρὰν τῆς ΠΝΙΓΗΡΑΣ ἀτμο-
σφαίρας τῶν πυκνοκατοικημένων Ἀθηνῶν), ἀπὸ ΟΚΤΑΕΤΙΑΣ εὐδο-
κιμώτατα λειτουργοῦντος

ΕΞΟΧΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΥ ΖΗΣΗ Δ. ΖΑΜΑΝΗ

ΠΡΩΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΟΥ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

καὶ περιλαμβάνοντος ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ καὶ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ σχολεῖον,
ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ καὶ ΕΜΠΟΡΙΚΗΝ ΣΧΟΛΗΝ καὶ ἐφωδιασμένου με
πλουσιωτάτην (75.000 δρχ.) συλλογὴν διδασκτικῶν ὀργάνων φυσικῆς
καὶ χημείας, με ΑΙΘΟΥΣΑΝ ΔΙΑΛΕΞΕΩΝ ΜΕΤΑ ΦΩΤΕΙΝΩΝ
ΠΡΟΒΟΛΩΝ καὶ παιδικῷ κινηματογράφου καὶ με ΕΥΡΥΧΩΡΙΑΝ
διὰ τὰ παιγνίδια τέννυς, φουτ μπόλ καὶ βόλεϋ μπόλ.

Ἐκτὸς τῆς ΓΑΛΛΙΚΗΣ διδάσκεται καὶ ἡ ΑΓΓΛΙΚΗ ἀπὸ τῆς τε-
τάρτης τοῦ δημοτικοῦ ὑποχρεωτικῶς.

Ἐγγραφαὶ καθ' ἑκάστην 8—10 π. μ. καὶ 4—6 μ. μ.

Ἡ ἔναρξις λειτουργίας ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου.

ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ Ἡ "ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ,"

ΟΔΟΣ ΕΛΠΙΔΟΣ 9

Ἐγγραφαὶ Καθημερινῶς ἀπὸ 8-12 & 3-6.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΜΗΝΑΣ ΔΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 12 & 16, ΑΡ. ΤΗΛ. 3082

Δημοτικὸν Σχολεῖον, Ἑλληνικὸν καὶ πλήρες Γυμνά-
σιον. Δεχταὶ μαθήτριά, ἐσωτερικά, ἐξωτερικά καὶ ἡμί-
τροφοί. Μαθηταὶ πλήρους Δημοτικοῦ σχολείου, ἐσωτερικοί,
ἐξωτερικοί καὶ ἡμίτροφοί.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ

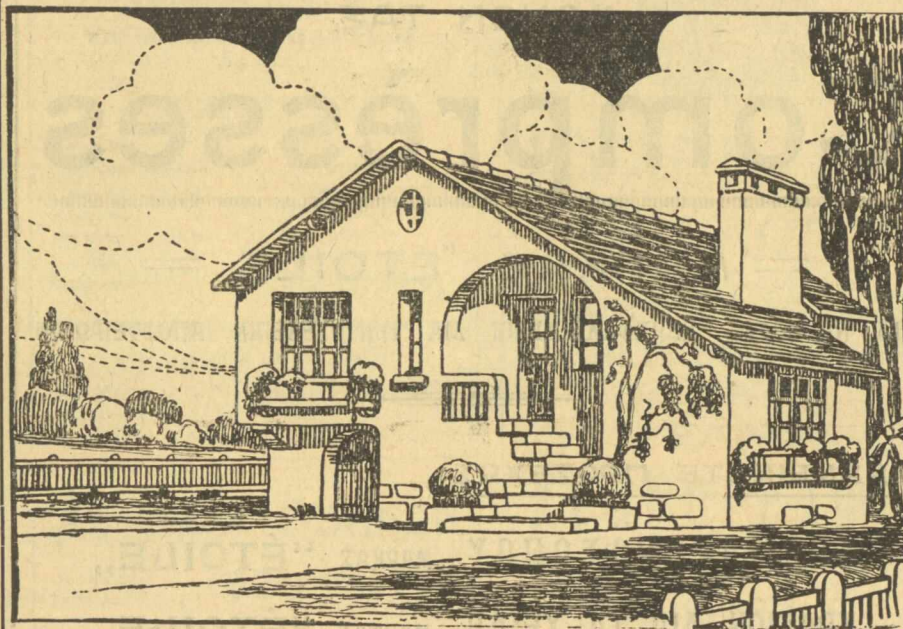

Εἶναι τὸ ἀσφαλέςτερον ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΟΝ, τὸ καλύτερον ΔΡΟΣΙΣΤΙΚΟΝ καθ' ὅλων τῶν ἐπιδημιῶν. Καθαρίζει τὸ αἷμα καὶ τὰ ἀπεκκριτικὰ σπλάγχνα (ἥπαρ, νεφροὺς) ἀνακουφίζει τὸ πεπτικὸν σύστημα, διεγείρει τὰς νευρικὰς
 ————— καὶ ψυχικὰς δυνάμεις. —————

**ΜΕ ΤΟ ΕΝΟ ΕΧΕΤΕ ΔΡΟΣΙΑΝ, ΥΓΕΙΑΝ,
ΕΥΔΙΑΘΕΣΙΑΝ**

ΝΕΑ ΕΛΒΕΤΙΑ

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΣ (ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ)

ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Στὸ Παγκράτι, "ΝΕΑ ΕΛΒΕΤΙΑ", πωλοῦνται καὶ παραδίδονται σχεδὸν ἀμέσως εἴκοσι μονοκατοικίαι ἀρίστης κατασκευῆς διὰ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΔΟΣΕΩΝ.

Ἐπίσκεψις δι' αὐτοκινήτων τῆς Ἑταιρείας καθ' ἑκάστην
 10 π. μ. ἕως 5 μ. μ.

Πληροφορίαι Γεωργίου Γεναδίου 4α (Πάροδος Φειδίου καὶ Ἀκαδημίας).

ΔΙΑ ΚΑΘΕ ΤΡΑΥΜΑ

== "Η ΑΛΛΑΓΗΝ ==

ΖΗΤΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΩΝ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΣΑΣ

ΜΟΝΟΝ ΤΑΣ

Compresses

== ΜΑΡΚΑΣ "ÉTOILE," ==

ΔΙΑ ΝΑ ΕΙΣΘΕ ΕΞΗΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΙΑΝ ΑΠΟΣΤΕΙΡΩΣΙΝ

ΑΝΑΜΕΙΝΑΤΕ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΚΡΕΜΑ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΜΑΡΚΑΣ "ÉTOILE,"

ΚΡΑΓΙΟΝ ΔΙΑ ΤΑ ΧΕΙΔΗ ΜΑΡΚΑΣ "ÉTOILE,"

ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΛΕΟΝ ΠΕΡΙΦΗΜΗΝ

ΟΔΟΝΤΟΠΑΣΤΑΝ

ΜΑΡΚΑΣ "ÉTOILE,"

Eïden àγνà

Διαληρούνη τὴν δροσερόνη τῶν αἰροσώων

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΑΛΕΞ. Ν. ΚΟΛΟΛΟΥ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 9, ΑΘΗΝΑΙ

ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΜΕΝΑ ΚΑΙ ΜΗ

ΕΙΣ ΤΙΜΑΣ ΑΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΟΥΣ

ΠΛΟΥΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ

Νομικῶν	Ἱστορικῶν
Οἰκονομολογικῶν	Λογοτεχνικῶν
Κοινωνιολογικῶν	Ἐκκλησιαστικῶν
Ἱατρικῶν	Παιδαγωγικῶν
Φυσικομαθηματικῶν	Λεξικῶν
Φιλοσοφικῶν	Ξένων Γλωσσῶν
	Μυθιστορημάτων

ΑΝΗΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΝ

ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗΝ ΠΑΝΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΣΤΩ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΙΩΤΑΤΟΥ

ΧΟΡΩΔΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

..... 1920

Ἐγγραφαὶ παλαιῶν καὶ νέων μαθητῶν εἰς τὰς σχολὰς τῆς Χορωδίας (Ἀνδρικόν, Γυναικεῖον καὶ Παιδικὸν Τμῆμα, διὰ παιδιὰ 7-14 ἐτῶν), εἰς τὰς ὁποίας διδάσκειται θεωρία τῆς Μουσικῆς, σολφέζ καὶ Τραγούδια καθ' ἑκάστην 5-9 μ. μ. (Σατωβριάνδου 12 Τηλ. 10-74 νέον)

Τὰ μαθήματα ἀρχοῦν ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου. Ἐγγραφή ἐφ' ἅπαξ δραχ. 50. Δίδακτρα μηνιαίως δραχ. 25.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Φ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ
"GUILLAUME BUDÉ,"

ΨΕΛΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

ἡ Ἱστορία ἐνὸς αἰῶνος τοῦ
Βυζαντίου (976-1077)

ΔΥΟ ΤΟΜΟΙ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΑΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣ ΤΟΜΟΣ

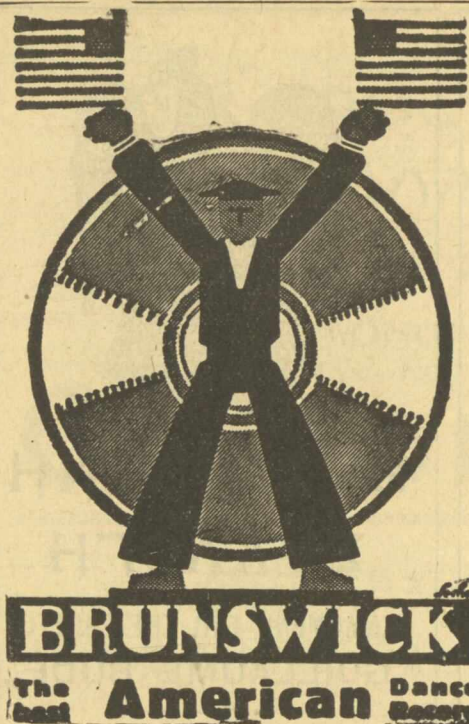
ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

ΔΡΑΧ. 75

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΚΑΟΥΦΜΑΝ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ ΑΡ. 24

BRUNSWICK

ΓΡΑΜΜΟΦΩΝΑ - ΔΙΣΚΟΙ

ΓΕΝ. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ
ΑΔΕΞ. ΚΟΚΟΛΗΣ & ΣΙΑ
ΑΘΗΝΑΙ ΒΟΥΛΗΣ 9

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ : ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 130
ΘΕΣ)ΝΙΚΗ : ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 3

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ

ΕΔΡΑ : ΑΘΗΝΑΙ, ΦΕΙΔΙΟΥ 3
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 2.700 000

Μέτοχοι: Καλλιτέχναι Φιλότεχνοι — ή Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος

ΤΜΗΜΑ ΩΔΕΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 3

Διδάσκονται άπαντα τὰ όργανα και μαθήματα Μονωδία, Δραματική, Άπαγγελία, Ιστορία Μουσικής, Prima Vista, Ρυθμική σύστημα Dalcroze.

ΕΙΣ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΗΝΑ ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΥ & Σιας Α. Άλεξάνδρας 15
ΔΗΜ. ΧΑΤΖΗΜΜΑΝΟΥΝΗ—Άχαρνών Σουρμελή
ΓΕΡ. ΣΙΛΒΑΝΟΥ—Κεραμείων—Έλεουσινών
ΛΕΟΝΤΕΙΟΝ ΛΥΚΕΙΟΝ—Τέρμα Πατησίων
ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΡΟΤΟΠΑΠΑ—Πατησίων 306
ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΤΙΔΗ—Παγκράτι
ΑΛ. ΖΕΡΒΟΥ—ΛΑΖΑΡΟΠΟΥΛΟΥ—Καλλιθέα
ΠΑΝ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ—Κηφισσία
Ν. ΜΠΟΡΟΥΝΗ—Πειραιά
Μ. ΠΕΤΡΑΚΗ—Πειραιά
ΜΑΡΚΟΥ και ΜΑΚΡΗ—Ν. Φάληρον
Α. ΦΥΛΑΤΩΦ—Ν. Φιλαδέλφεια

ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
» » ΧΑΛΚΙΔΟΣ
» » ΚΟΡΙΝΘΟΥ
» » ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ΚΡΗΤΗΣ)
ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΑΛΙΔΙΟΝ (ΚΡΗΤΗΣ)
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΧΙΟΥ
» » ΒΟΛΟΥ

Μέσος όρος φοιτώντων μαθητών κατ' έτος 2500

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΙΑΝΑ

ΜΟΝΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΗΜΟΤΕΡΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΒΛΥΤΗΝΕΡ ΣΤΡΟΤΙΡΙΑΝ ΣΤΕΙΝ ΒΕΓ ΝΕΥΜΕΥΕΡ, ΣΟΡΗ Κ.Α.Π.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΤΕΜΑΧΙΑ

"Όλα τὰ κλασσικά, παιδαγωγικά και νεότερα. Γίνονται δεκτά ιδιαίτερα παραγγελία. Συνεργασία με τους μεγαλύτερους έκδοτικούς οίκους της Εξώπτης

ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Βιολιά, βιόλες, βιολοντσέλλα, κοντραμπάσσα, μανδολίνα, κιθάρες, όλα τὰ είδη των πνευστών οργάνων, εξαρτήματα παντός είδους μάνται φιλαρμονικών, ρόλοι, πιανόλες, χρονόμετρα κλ.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΩΝ

Άναλαμβάνει την έκδοσιν μουσικών τεμαχίων και έκδόσεις έργων διαφόρων μουσουργών.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΔΙΣΜΑΤΩΝ

Χορδίζονται, λουστράρονται και επισκευάζονται παντός είδους πιάνο, πιανόλες και μουσικά όργανα από άριστους τεχνίτας.

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ

Καλλιτεχνία: άπαράμιλλος
Έφαρμογή: ήγγυημένη
Υλικά: τὰ άνώτερα

Τιμαί: Έξαιρετικώς δια κάθε ενδυμασίαν Στρατιωτικήν και πολιτικήν, αι πλέον χαμηλαί.

Ο ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΣ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ
ΜΕΛ. ΑΔΕΞ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ
ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΩ 1864
ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 16^Α

Η τελειότερα εφαρμογή και κατασκευή στρατιωτικών στολών ξηράς και θαλάσσης.

ΚΙΛΟΤΕΣ

Κατασκευή παρ' ειδικού τεχνίτου διπλωματούχου της Γαλλικής Ακαδημίας, ράπτου των μεγαλειέτερων Έμπορορραφείων Στρατιωτικών στολών των Παρισίων.

“ΒΟΤΡΥΣ”

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Κεφάλ. Μετοχικόν και Άποθεματικόν

Δρ. 60.000.000 τήν 31 Δεκεμβρίου 1927

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ :

ΟΔΟΣ ΑΘΗΝΑΣ ΑΡ. 27α

ΟΙΝΟΙ ΧΥΜΑ: Λευκοί, ερυθροί,
γλυκοί, μωσχάτοι

ΟΙΝΟΙ ΕΙΣ ΦΙΑΛΑΣ: Έπιτραπέζιοι
επιδόρπιοι, όρεκτικοί, τονωτικοί,

ΒΕΡΜΟΥΤ: Έκ παλαιού μωσχάτου
Οίνου

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ: Άπαράμιλλος

ΠΑΛΑΙΟΝ ΑΠΟΣΤΑΓΜΑ ΟΙΝΟΥ «ΒΟΤΡΥΣ»

ΤΥΠΟΥ ΚΟΝΙΑΚ

*Έφάμιλλον τών καλλιτέρων Γαλλικών Κονιάκ
Πωλούνται εις όλα τὰ κέντρα καταναλώσεως

Α. Ε. ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9

Έκάστη κλήρωσις του Μεγάλου Λαχείου
είναι αυτότελής 5.250 λαχνοί κερδί-
ζουν εις έκάστην κλήρωσιν
δραχμάς 5.500.000.

ΠΙΝΑΞ ΚΕΡΔΩΝ

Κλήροι 1	2.000.000	πρός Δρ.	2.000.000
» 1	400.000	» »	400.000
» 1	250.000	» »	250.000
» 1	200.000	» »	200.000
» 1	100.000	» »	100.000
» 1	50.000	» »	50.000
» 1	20.000	» »	20.000
» 1	15.000	» »	15.000
» 1	10.000	» »	10.000
» 1	9.000	» »	9.000
» 1	8.000	» »	8.000
» 1	7.000	» »	7.000
» 1	6.000	» »	6.000
» 2	5.000	» »	10.000
« 10	4.000	» »	40.000
» 25	3.000	« »	75.000
» 100	2.000	» »	200.000
» 100	1.000	» »	100.000
250			3.500.000
5.000	400		2.000.000
5.250			5.500.000

*Αριθμός τις κερδίζων εις μίαν κλή-
ρωσιν ως εκ συστήματος της διανομής
των κερδών, πλείονα του ενός κέρδη,
λαμβάνει πάντα τὰ κέρδη ταύτα,

*Έκαστον Γραμμάτιον διαιρείται εις 4
Πέμπτη κλήρωσις 29 Οκτωβρίου
τιμήματα πωλούμενα αντί 50 δραχμών
και παρέχοντα δικαίωμα εις τὸ τέταρτον
των ως άνω κεαδών

ΙΩΣΗΦ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ

Ο κ. Ιωάννης Σφακιανάκης διδάκτωρ
της Ιατρικής του Πανεπιστημίου του
Βερολίνου επί 25ετίαν εν Γερμανία εκ-
παιδευθείς θεραπεύει άπαντα τὰ Γυναι-
κολογικά, Μαιευτικά, Ουρολογικά, Δερ-
ματικά και Μεταδοτικά νοσήματα. Έγχει-
ρίσεις γυναικολογικαί επιτυχέσταται.

Λέγεται 10—12 π. μ. και 4—8 μ. μ.
ΟΔΟΣ ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 29

Ι. ΒΑΘΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΠΑΣΙ ΤΟΙΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ :
ΟΔΟΣ ΣΠΥΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 45
ΚΑΙ ΣΤΟΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ (ΣΥΜΒΟΛ. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ)

ΣΤΟΙΧΕΙΟΧΥΤΗΡΙΟΝ “Ο ΦΟΙΝΙΞ,”

ΙΔΡΥΘΕΝ ΕΝ ΕΤΕΙ 1905

ΠΑΝΑΓ. Α. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 7 (ΣΤΟΑ ΠΑΠΠΟΥ)

ΑΘΗΝΑΙ

Πλουτισθὲν διὰ καινουργῶν χυτικῶν μηχανῶν ὡς και
μπτρῶν νικελίνων ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ κατέστη ἐφάμιλ-
λον τῶν Εὐρωπαϊκῶν τοιούτων.

*Η γνπσιότης τῶν ὑλικῶν του πιστοποιουμένη ἐκάστοτε
διὰ χημικῶν ἀναλύσεων ἐγγυᾶται τὴν εὐσυνείδητον
και ταχυτάτην ἐκτέλεσιν πάσης παραγγελίας και ὑπὸ
τοὺς καλλιτέρους ὄρους.

Μία δοκιμὴ ἀρκεῖ
διὰ νὰ σᾶς γοντεύσῃ.

*Ασπρόρουχα, αέτσινα γάντια, κάλτσες, ὄλα
τὰ εἶδη μεταξωτῶν με τὴν ἐγγύησιν τῆς ἀκαι-
ραιότητος τοῦ ὑφάσματος, τὰ μαλλιά τοῦ κεφα-
λιοῦ, ὄλα αλένονται ἐντὸς ὀλίγων λεωτῶν με τὸ

SUB TRAVEL

Μία φορὰ ἂν τὸ μεταχειρισθῆτε δὲν δὰ τὸ ἀλ-
γάφετε ποτὲ αλέον. Ζητήσατέ το εἰς ὄλα τὰ
καρὰ Φαρμακεῖα και Μυρωσολεῖα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΑΚΤΩΡ ΔΙ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ :
Ι. Μ. ΚΑΝΖΟΥΧ, ΣΤΟΑ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ 3.

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΡΑΠΕΖΑ
ΚΟΣΜΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛ. ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 25.500.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡ. 830.228

ΕΔΡΑ ΕΝ ΒΟΛΩ,
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

F I L I A L E S

Τράπεζα Λαρίσης — Λάρισα

Τράπεζα Τρικάλων — Τρίκαλα

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

Εις ὄλας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος
και τὰς κυριωτέρας] τοῦ ἐξωτερικοῦ

Ταμειυτήριον μέχρι 100.000 δραχμῶν
με 7 0/0. — Έκτελεῖ πάσης φύσεως

Τραπεζητικὰς ἐργασίας

ΦΩΤΟΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΖΩΓΡΑΦΙΔΟΥ

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΛΙΩΤΙΣΣΗΣ 3 (ΜΕΓΑΡΟΝ ΠΟΛΥΖΩΗ) ΤΗΛ. 11-26 ΝΕΟΝ

Πλουτισθὲν διὰ τῶν τελειωτέρων μηχανημάτων καὶ διαθέτων ὅλα τὰ μέσα ἀναλαμβάνει κάθε ἐργασίαν, με ταχύτητα καὶ καλλιτεχνίαν ἀπαράμιλλον.

ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΡΟΚΚΟΥ

ΟΔΟΣ ΣΑΜΟΥ 76

Με τελείως καινούργη στοιχεῖα, ἀναλαμβάνει κάθε καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν. — Ἐκτυπώσεις ἐπιστημονικῶν βιβλίων - περιοδικῶν - καὶ γενικῶς κάθε ἐργασίας με τιμὰς ἐκτάκτως χαμηλὰς καὶ παραδόσιν ταχυντάτην.

Ε. ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ

Παιδίατρος — Παθολόγος

Ἐν Παρισίοις καὶ Λυῶν ἐπὶ τριετία εἰδικῶς ἐκπαιδευθεὶς. Δέχεται ἐν τῷ ἰατρείῳ του 9-11 καὶ 4-6.

Ὅδος Σόλωνος 103

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΤΥΠΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΔΗΜ. ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

ΟΔ. ΤΖΩΡΤΖΗ 12 (ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΝΙΓΓΟΣ)

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ 4-6 Μ. Μ.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΣΤΑΔΙΟΥ 42

ΑΙ ΚΑΛΙΤΕΡΑΙ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑΙ

ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΝ

Ο ΗΛΙΘΙΟΣ

ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΥ

ΤΟΜΟΙ 1-4 ΔΡ. 60

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΦΕΙΟΝ

ΟΜΗΡΟΥ ΚΟΥΡΚΟΥΛΗ

ΟΔΟΣ ΜΑΡΡΗΝ 44

Πλουσία συλλογή
ύφασμάτων

Ἐφαρμογή τελεία
καὶ

με εὐκολίαν Πληρωμῆς

ΑΝ. ΕΛΛ. ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΑΞΙΩΝ

Η ΑΞΙΟΠΙΣΤΟΣ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 18

ΠΩΛΗΣΙΣ ΛΑΧ. ΟΜΟΛΟΓΙΩΝ

ΕΠΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙ

Μόνον με 50 δραχμὰς μη-
νιαίως ἀποκτάτε 5-10 Λαχ.
Ὁμολογίας τοῦ Κράτους ἢ
τῆς Ἐθνικῆς.

Ο ΙΑΤΡΟΣ Χ. Ι. ΚΑΜΑΡΙΩΤΗΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣ
ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ, ΣΥΦΙΛΙΔΙΚΑ

ΟΥΡΟΠΟΙΟΓΕΝΝΗΤΙΚΑ

Δέχεται 9-1 καὶ 4-9 μ. μ.

ΟΔΟΣ ΓΕΡΑΝΙΟΥ 17

(ΟΜΟΝΟΙΑ)

Ἴδιαιτερα αἰθουσα κυριῶν

ΝΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΕΜΜ. ΦΩΤΕΙΝΟΥ

ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡΙΘΜ 55

(ΕΝΑΝΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ)

— * —

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

ΔΙΑΦΟΡΑ ΒΙΒΛΙΑ ΗΤΟΙ:

Κοινωνιολογικά, Φιλολο-
γικά, Λογοτεχνικά, Λεξικά
καὶ Μέθοδοι ξένων γλωσ-
σῶν, Μυθιστορήματα Ἀγκύ-
ρας καὶ ἐκλεκτὰ ἔργα εἰς
τιμὰς τῶν ἐκδοτικῶν οἴκων.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΚΗ

Διὰ τὸ συμφέρον σας ἀγο-
ράσετε τὴν "ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙ-
ΚΗΝ", διὰ νὰ διακρίνετε τὸν
χαρακτήρα τῶν ἀνθρώπων
καὶ νὰ μὴ σᾶς ἀπατοῦν

ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΣ ΔΡΑΧ. 50

"ΑΣΤΗΡ - ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ..

ΓΩΝΙΑ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ & ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΚΑΝΙΓΓΟΣ

ΑΓΓ. Δ. ΑΓΑΛΙΩΤΗΣ & ΣΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΚΟΜΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΣΤΑΔΙΟΥ ΚΑΙ ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΩ

ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΥΤΕΡΑ & ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΤΕΡΑ

ΑΓΡΟΚΗΠΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

150.000 ΤΕΤ. ΜΕΤΡ. ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΙ ΕΝ ΠΑΤΗΣΙΟΙΣ

Ζητήσατε τὸν Γενικὸν εἰκονογρα-
φημένον Κατάλογόν μας δωρεάν.

ΠΙΑΝΑ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΓΓΕΛΙΑ

Ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ ἀνὰ τὴν Αὐστρίαν καὶ
Γερμανίαν ταξιδίου του ὁ κ. Εὐάγγελος Θ.
Γουμουτζής, Διευθυντὴς καὶ Ἰδιοκτήτης τοῦ
ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς 25Α μεγαλύτερου Μου-
σικοῦ Οἴκου ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἐκθέτει ἤδη εἰς
πλουσιωτάτην συλλογὴν ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ
ὑποκαταστήματί του ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁδὸς Τσι-
μισκή ἀριθ. 52 ἄνω τῶν ἑβδομήκοντα κλειδο-
κυβίων, ἤτοι:

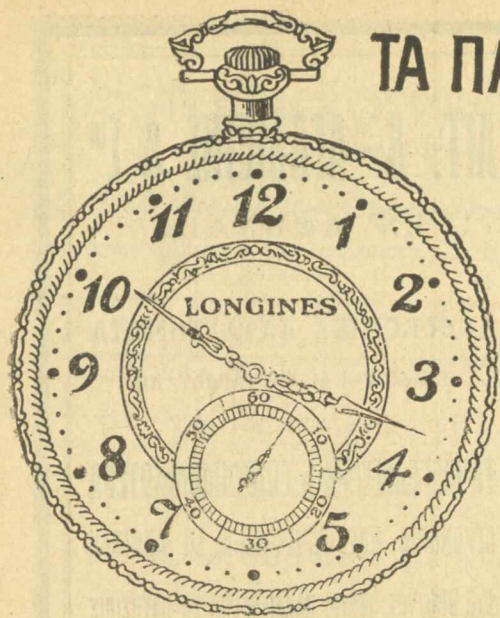
ΠΙΑΝΑ.—Τὰ πλέον διακεκριμένα ἐν τῷ
κόσμῳ Steinway und Sons—L. Bosendorfer—
C. Ronisch κλπ.

ΠΙΑΝΟΛΑΙ.—Ἡλεκτροκίνητοι καὶ ποδοκί-
νητοι, ὡς καὶ ἠλεκτρικαὶ ΟΡΧΗΣΤΡΑΙ τοῦ
πεφημισμένου ἐργοστασίου L. Hupfeld.

ΦΩΝΟΓΡΑΦΑ.—Apollo καὶ Electromophon
διακρινόμενα διὰ τὴν καταλληλότητα αὐτῶν δι'
ἐκδρομὰς καὶ ἀπαλότητα τοῦ ἤχου τῶν.

ΠΛΟΥΣΙΑ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ὄλων γε-
νικῶς τῶν Μουσικῶν Ὀργάνων εἰς λιανικὴν καὶ
ζονδρικὴν πώλησιν.

ΠΩΛΕΙ τοῖς μετρητοῖς καὶ με δόσεις* πα-
ράγει δὲ ἀπόλυτον ἐγγύησιν διὰ κάθε πωλού-
μενον ὄργανόν του, ὡς καὶ μεγάλας εὐκολίας
εἰς τὰς πληρωμὰς.

ΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΦΗΜΗΣ

CHRONOMETRES

Longines

LONGINES

9 GRANDS PRIX

309 ΠΡΟΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

ΑΔΕΛΦΟΙ Π. ΖΕΝΕΤΟΥ
ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ
ΑΘΗΝΑΙ

Ι. ΛΟΥΪΖΙΔΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΟΪΑΤΡΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΣ ΤΗΣ ΟΔΟΝΤΟΪΑΤΡ. ΣΧΟΛΗΣ ΠΑΡΙΣΙΩΝ Ε.Α.Ρ.

Επί τετραετίαν ειδικώς εκπαιδευθείς εν Παρισίοις. Εργασθείς επί άρκετών εν τοις νοσοκομείοις των Παρισιών SANBOISIER ST. ANTOINE και PITIÉ. Ολιγοήμερος άνώδυνος έγγυημένη θεραπεία παθήσεων στόματος και οδόντων. Επιστημονική εφαρμογή Γεφυρών και οδοντοστοιχιών.

ΧΛΗΚΟΚΟΝΔΥΛΗ 44 ΟΜΟΝΟΙΑ

Σ. ΛΟΥΪΖΙΔΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΣΥΦΙΛΙΔΟΛΟΓΟΣ - ΟΥΡΟΛΟΓΟΣ - ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ

Σπουδάσας επί μακρόν εν Παρισίοις, εις τα τελειότερα Νοσοκομεία (ST. LOUIS, NECHER SARRISOISIERE) τα συφιλιδολογικά, Ουροποιογεννητικά, Γυναικολογικά νοσήματα.

ΛΕΧΕΤΑΙ 9 π. μ. - 1 1/2 μ. μ.
και 4 1/2 - 8 1/2 μ. μ.

58 ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΟΜΟΝΟΙΑ

ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ

Εκτίθεται εις φανεράν μειοδοτικήν δημοπρασίαν ένώπιον έπιτροπής άποτελουμένης εκ του Πρ. Γραφείων Έκτελ. Δημ. Ν. Έργων Ν)θμου, ένός άξιωματικού όρισθησομένου υπό της Δ)σεως Τεχν. Υπηρεσιών και του παρά τῷ Τμήματι Δημ. Ν. Έργων μηχανικού έν τῷ Γραφείῳ της Γραμματείας των Δημ. Ν. Έργων την εικοστήν (20ήν) Οκτωβρίου έ. έ. ήμέραν Σάββατον και ὡραν 11-12 π. μ. ή άποπεράτωσις Πυροσβεστίου Ναυστάθμου συμφώνως τοις έγκεκριμένοις σχετικοίς και τῷ Διατάγματι «Περί Έκτελέσεως Δημ. Ν. Έργων».

Οί βουλόμενοι δύνανται να λάβωσι γνώσιν των σχετικῶν προσερχόμενοι εις τὸ Γραφείον των Δημ. Ν. Έργων.

Τὸ ἔργον προϋπελογίσθη εις Δρχ. 80.000.

Απαιτούμενη έγγύησις Γραμματίου Δρ. 8.000.

Ο Υπουργός
Π. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ

Τῇ 24η, 25η και 27η 8)βρίου και ὡραν 11 π. μ. έ. έ. ενεργηθήσεται έν τῷ Υπουργείῳ Ναυτικῶν, ένώπιον της Άν. Έπιτροπής Προμηθειῶν, μειοδοτικά δι' ένσφραγίστων προσφορῶν δημοπρασία διὰ την προμήθειαν τῇ Ν. Υπηρεσία των κάτωθι ειδῶν:

Τὴν μὲν 24ην α) Όρνικελαίου έξωτερικῆς λιπάνσεως τον. 30.
β) » » έξωτερικῆς λιπάνσεως τον. 2,5.

Τὴν 25ην α) Έλαίου άτμοστροβίλων τον. 10.
β) » » ψυκτικῶν μηχανῶν τον. 2.
γ) » » αὐτοκινήτων, βενζινακάτων τον. 3.

Τὴν 27ην Βενζίνη αὐτοκινήτων και βενζινακάτων τον. 50.

Πληροφορία παρά τῇ Διευθύνσει Προμηθειῶν Υπουργείου Ναυτικῶν, τοις κατά τόπους Έμπορικοίς-Βιομηχανικοίς Έπιμελητηριοίς και Χρηματιστηρίῳ Έμπορευμάτων Πειραιῶς.

Ο Δ)της Προμηθειῶν
Κ. ΑΡΜΑΚΟΛΛΑΣ
Άρχιφροντιστής Π. Ν.

ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ

Εκτίθεται εις μειοδοτικήν δημοπρασίαν δι' ένσφραγίστων προσφορῶν μεθ'όριων ένώπιον έπιτροπής άποτελουμένης εκ του Πρ. Γραφ. Έκτελ. Δημ. Ν. Έργων Άθηνῶν, ένός άξιωματικού όρισθησομένου υπό της Δ)σεως Τεχν. Υπηρεσιῶν και ένός μηχανικού του Γραφείου Έκτελ. Δημ. Ν. Έργων έν τῷ Γραφείῳ Έκτελ. Δημ. Ν. Έργων την εικοστήν δευτέραν (22αν) Οκτωβρίου έ. έ. ήμέραν Δευτέραν και ὡραν 11-12 π. μ. προσθήκη ορόφου και παραστήματος εις Σχολήν Δοκίμων Υπαξιωματικῶν έν Πόρῳ συμφώνως τοις έγκεκριμένοις σχετικοίς και λεπτομερῇ διακηρύξει ὧν οί βουλόμενοι δύνανται να λάβωσι γνώσιν εις τὸ γραφείον Έκτελ. Δημ. Ν. Έργων Άθηνῶν.

Τὸ ἔργον προϋπελογίσθη εις Δρχ. 810.000. Απαιτούμενη έγγύησις Γραμματίου Δρχ. 80.000.

Έντολή Υπουργοῦ
Ο Γεν. Διευθυντής
Ι. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ
Πλοίαρχος Π. Ν.

ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΑ
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ
ΤΣΑΜΙΣΤΟΝ

ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ
Δ. Χ. ΤΣΑΜΗΣ ΣΚΟΥΛΕΝΙΟΥ 1

ΤΜΗΜΑΤΑ ΝΥΚΤΕΡΙΝΑ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΑ

ΞΕΝΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ, ήτοι Γαλλικά, Άγγλικά, Γερμανικά και Ίταλικά, υπεύθυνος και ταχυτάτη πρόοδος, ό μαθητής δύναται να όμιλήσῃ έντός 3—5 μηνών.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ. Τμήματα μονοταξίων Άρχιλογιστών, 9 μηνών και 6 μηνών.

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ 3 ΜΗΝΩΝ

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑ. Ταχυτάτη κατάρτισις διπλωματούχων στενογράφων έντός 3 μηνών.

ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΙΑ. Μαθήματα Γραφομηχανής, ειδικά διά Δεσποινίδας, Oliver, Underwood, National, Adler.

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ. Τμήματα όλων των δυνάμεων.

ΣΚΙΤΣΟΓΡΑΦΙΑ. Άριστοι σκιτσογράφοι έντός 3 μηνών τμήματα νέα καθ' έκαστην, έγγραφαί έξακολουθούν, δίδακτρα οίκονομικά.

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΛΥΚΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΩΔΕΙΟΝ

ΑΝΕΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

119-ΕΡΜΟΥ-119

ΕΤΟΣ 6

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Διδασκόμενα μαθήματα: Πιάνο, Μονοψάλδι, Βιολί, Βιολοντσέλλο, Βαθύχορδο, Φλάουτο, Κλαρίνο, Δραματική, Βυζαντινή, Ρητορική, Μελοδραματική, Θεωρητικά μαθήματα, Λαϊκά όργανα, Σολφέζ, χορδιά και ιστορία τής μουσικής.

Προσωπικόν.—Είκοσιέντε καθηγηταί και δίδασκαλοι, διπλωματούχοι άνεγνωρισμένοι όδείοι Έλληνικών και Ξένων.

Τμήματα.—Πρωίνα (8—12 1/2), άπογευματινά (2—7) και έσπερινά (7—9 1/2 μ. μ.).

Μέθοδοι.—Έφαρμογή των καλύτερων παιδαγωγικών συστημάτων διά την μεθοδικήν μόρφωσιν των μαθητών και μαθητριών, ίδια δε των άρχαίων μικρών και μεγάλων.

Γενικά άρχαί.—Τακτική διδασκαλία—άστηρά τάξις και επίβλεψις—εθολία μελέτης και πληρωμής—δίδακτρα άνάλογα.

Πληροφορία.—Έγγραφαί και πληροφορία καθ' έκαστην 10—12 1/2 π. μ. και 4—8 μ. μ.

Έρμού 119 και Χριστοπούλου 2.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΑ

Έπισκευή Ρακεττών και συγκόλησις έλαστικών ειδών.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΓΙΑΧΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΔΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΑΡΙΘ. 5Α

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Χ. ΔΕΙΚΤΑΣ ΚΑΙ Γ. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ — ΝΙΚΙΟΥ

ΜΟΔΑ — ΤΕΧΝΗ — ΕΦΑΡΜΟΓΗ

ΓΑΛΛΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΜΕ ΤΙΜΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΕΙΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΚΑΟΥΦΜΑΝ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΟΥΛΙΤΙΔΟΣ

Η ΟΥΛΙΤΗΣ Πυώδης ούλίτις, στοματίτις ώς και αί λοιπαί παθήσεις των ούλων και των οδόντων θεραπεύονται άσφαλώς διά του

SANODYLE

Τού έν Παρίσις ινστιτούτου "LA BIOTHERAPIE", Είναί ή μόνη έπιστημονική οδοντόπαστα που καθαρίζει τους οδόντας και προλαμβάνει τάς παθήσεις των ούλων Πωλείται εις όλα τά Φαρμακεία. Δείγματα δωρεάν ζητήσατε παρά τῷ κ. Γ. ΚΑΤΑΠΟΔΗ ΜΑΚΡΑΣ ΣΤΟΑΣ 47, ΠΕΙΡΑΙΑ

ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΜΒΡΕΛΛΩΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΣΟΛΑΚΗ

ΙΔΡΥΘΕΝ Τῷ 1900

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΔΙΟΛΟΥ 120 (ΝΕΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ 70)

ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΑΠΕΙΡΙΑ ΣΧΕΔΙΩΝ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Τιμαί άσυναγώνιστοι